

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV BOHEMISTIKY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

ULIČNÍ NÁZVOSLOVÍ VE ZLIVI A V HLUBOKÉ NAD VLTAVOU

Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Balík, Ph.D.

Autorka práce: Bc. Lucie Kodlová

Studijní obor: Bohemistika navazující

2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích dne 28. července 2023

.....

Lucie Kodlová

Poděkování

Děkuji vedoucímu své diplomové práce panu PhDr. Štěpánu Balíkovi, Ph.D., za jeho lidský přístup, trpělivost, pomoc a cenné rady nejen po dobu psaní této diplomové práce. Mé poděkování také patří všem obyvatelům obou měst, kteří mi pomohli doplnit potřebné informace, a dále úředníkům městských úřadů, jenž mi poskytli některé prameny. Také děkuji své rodině za podporu po celou dobu studia.

Anotace

Předmětem zkoumání této diplomové práce je uliční názvosloví dvou jihočeských sousedících měst Hluboké nad Vltavou a Zlivi. Práce se soustředí rovněž na vývoj a proměny názvů ulic. Pramennou základnu analýzy tvořily úřední zápisy, kroniky jednotlivých měst, plány či mapy. Pro doplnění chybějících informací byla použita explorační metoda, konkrétně rozhovory s místními pamětníky. Práce si klade za cíl přispět ke zmapování uličního pojmenování v jižních Čechách.

Abstract

The topic of this diploma thesis is the street names of the two South Bohemian neighboring towns Hluboká nad Vltavou and Zliv. This thesis also focuses on the development and changes of the street names. The source of the analysis consisted of official records, chronicles of individual towns, plans and maps. An exploratory method was applied to complete the missing information, specifically interviews with local residents. The aim of the thesis is to contribute to the South Bohemian onomastics.

Obsah

Seznam zkratk	6
Úvod	7
1. Teoretická část	8
1.1. Onomastika	8
1.1.1. Klasifikace vlastních jmen	9
1.1.2. Historie onomastiky	12
1.2. Toponomastika	14
1.3. Modelová klasifikace vlastních jmen místních	16
1.4. Urbanonymum	17
1.4.1. Klasifikace urbanonym	19
1.5. Honorifikační motiv	21
1.5.1. Legislativa pojmenování ulic	22
2. Metodologie	24
2.1. Klasifikace ulic	26
3. Praktická část	28
3.1. Zliv	28
3.1.1. Obyvatelstvo ve Zlivi	28
3.1.2. Regionální periodikum <i>Zlivan</i>	28
3.1.3. Ulice ve Zlivi	28
3.1.4. Souhrn motivace pojmenování ulic ve Zlivi	38
3.2. Hluboká nad Vltavou	43
3.2.1. Stručná historie Hluboké nad Vltavou	43
3.2.2. Židovská komunita	45
3.2.3. Počet obyvatel	46
3.2.4. Části města	46
3.2.5. Názvy Hluboké nad Vltavou a obcí k ní náležející	47
3.2.6. Ulice v Hluboké nad Vltavou	48
3.2.7. Souhrn motivace pojmenování ulic v Hluboké nad Vltavou	67
Závěr	76
Abecední rejstřík ulic Zliv	80
Abecední rejstřík ulic Hluboká nad Vltavou	82
Seznam literatury	86
Seznam příloh	95

Seznam zkratk

↓ - viz níže

↑ - viz výše

ajg – Alšova jihočeská galerie

atd. – a tak dále

ASSČ – Akademický slovník současné češtiny

Č. B. – České Budějovice

ČSÚ – Český statistický úřad

ESSČ – Elektronický slovník staré češtiny

HnV – Hluboká nad Vltavou

inv. č. – inventární číslo

kart. – karton

MAPE – magnezium perchlorát

MěNV – Městský národní výbor

např. – například

NPÚ – Národní památkový ústav

ONV – Okresní národní výbor

PKZ – Pamětní kniha Zlivu

PMH – Paměti města Hluboké

pořad. č. – pořadové číslo

PSJČ – Příruční slovník jazyka českého

sign. - signatura

SL – Sčítání lidu

SMP – Sběrka map a plánů

sním. – snímek

SOkA – Státní okresní archiv

SSJČ – Slovník spisovného jazyka českého

tř. – třída

VJ – vlastní jména

VM – vztahové modely

Z – Zliv

ZTV – Základní technická vybavenost

Úvod

Diplomová práce se věnuje uličnímu názvosloví a jeho vývoji ve dvou jihočeských sousedících městech Zlív a Hluboká nad Vltavou. Tato města jsem zvolila proto, že Zlív je mé rodné město a Hluboká nad Vltavou se nachází nedaleko. Práce tématem patří do onomastické disciplíny a jejím cílem je přispět k popisu a analýze motivace názvů ulic a jejich vývoji ve zkoumaných městech.

Práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické a je v ní užito harvardského systému citací. Nejprve bylo potřeba prostudovat patřičnou odbornou literaturu a porozumět oboru onomastiky. Vše jsem zpracovala v teoretické části své práce, věnovala jsem se samotné disciplíně onomastiky a stručně jsem popsala její historii. Následuje výčet klasifikace proprií podle jednotlivých článků a autorů (NESČ, Šrámek, Olivová-Nezbedová, Šmilauer). Důležitou součástí teoretické části je také popis onomastického podoboru toponomastiky, která se zabývá zeměpisnými vlastními jmény a rovněž jejich klasifikací.

Jelikož uliční názvosloví je součástí urbanonymie (mimo jiné názvy veřejných prostranství, ulic, náměstí) zabývám se i samotným pojmem urbanonymum. Neopomenutelnou součástí je také honorifikační motiv pojmenování. S tématem je také úzce spjatá legislativa pro udělování názvů ulic.

Postup při zpracovávání jednotlivých poznatků jsem popsala v kapitole Metodologie (viz s. 25). Seznam literatury, ze které jsem čerpala, je přiložen na konci diplomové práce.

Jako podklady pro výzkum názvů ulic mi posloužily dostupné prameny v podobě kronik, zápisů ze zastupitelstev a rad obou měst, místní periodika a také rozhovory s místními obyvateli, kteří mi dali informace např. o lidových názvech některých komunikací.

Tato data jsem následně zpracovala v praktické části práce, ve které jsem se snažila také popsat demografickou situaci obou měst. V případě Zlivi jsem svou pozornost věnovala ještě místnímu periodiku *Zlivan*. V kapitole Hluboká nad Vltavou je popsána stručně její historie, části města, vznik jejího názvu, ale i názvy obcí spadajících pod správu městského úřadu v Hluboké nad Vltavou.

Součástí práce jsou dva abecední rejstříky ulic (jeden obsahuje zlivské ulice a druhý hlubocké ulice), jež by měly usnadnit orientaci v praktické části. Na samém konci je seznam odborné literatury a pramenů a jsou zde umístěny přílohy, mezi kterými jsou např. jednotlivé mapy zkoumaných měst.

1. Teoretická část

1.1. Onomastika

Onomastika je lingvistická disciplína zabývající se vlastními jmény (proprii, onymy). Jedná se o lexikální jednotky, „které v protikladu k apelativům (jménům obecným) na nepojmové bázi pojmenovávají komunikativně individualizované objekty. Hlavní funkcí vlastních jmen je propriálně pojmenované objekty v rámci objektů téhož druhu individualizovat (tj. ohraničit je jako neopakovatelnou jednotlivinu), diferencovat (tj. odlišit v rámci téhož druhu objektů jednotlivé prvky dané množiny nezaměnitelným způsobem od sebe) a lokalizovat (tj. zařadit propriálně pojmenovaný objekt do určitých věčných, prostorových, sociálních, kulturních, historických nebo ekonomických vztahů).“ (Šrámek, 1999, s. 11).

Pojem onymický objekt se vztahuje na reálné či nereálné objekty, jevy i vztahy. Onymické objekty lze rozdělit podle povahy na singulativní (jednodenotátové, v tomto případě jedno proprium označuje pouze jeden objekt, např. *Prostějov*) a na mnohodenotátové (vicedenotátové, tedy jedno proprium může označovat více objektů, např. příjmení *Novák*). (Pleskalová 5, 2017, [cit. 19. 12. 2022])

Podle *Nového encyklopedického slovníku češtiny* se onomastika dělí podle třídění vlastních jmen na:

- 1) Bionomastiku, tedy nauku, která se zabývá proprii označující bytosti a další organismy. Ta se dále dělí na antroponomastiku (nauku o vlastních jménech osob), fytonomastiku (nauku o vlastních jménech skutečných či vymyšlených rostlin) a zoonomastiku (nauku o vlastních jménech zvířat). (Pleskalová 4, 2017, [cit. 19. 12. 2022], Pleskalová 2, 2017, [19. 12. 2022])
- 2) Disciplínu zkoumající abionyma. Abionymum se v onomastice používá jako souhrnný pojem vlastních jmen přírodních nebo člověkem vytvořených neživých objektů či jevů (Pleskalová 1, 2017, [cit. 19. 12. 2022]). Tato subdisciplína se dále dělí na toponomastiku (nauku o zeměpisných vlastních jménech), oikonomastiku (nauku o vlastních jménech místních) a anoikonomastiku (nauku o jménech pomístních, dříve označována jako mikrotoponomastika). (Pleskalová 6, 2017, [cit. 19. 12. 2022], Pleskalová 1, 2017, [cit. 19. 12. 2022])
- 3) Chrématonomastiku (Pleskalová 4, 2017, [cit. 19. 12. 2022]) - nauku zabývající se vlastními jmény výtvorů, jež jsou vytvořené lidmi a usouvztažněné např. v ekonomice,

kultuře a historii. Rozdělují se na pojmenování společenských jevů, které se dále člení na chrononyma (časové pojmy, např. epochy), akcionyma (dějinné události) a na falernyma (společenská ocenění, např. vyznamenání). Další třídou chrématonym jsou tzv. ergonyma či institucionyma, tedy jména společenských institucí, které se dále člení na politické a vojenské, zákonodárné a správní, hospodářské a školské, vědecké, kulturní, zdravotnické. Chrématonomastika se také zabývá jmény výsledků společenské činnosti rozdělující se na aktonyma (výsledky diplomatických aktů), ideonyma (jména výsledků činnosti umělecké), unikátonyma (jména výrobků nebo předmětů), porejonyma (jména dopravních spojů) a pragmatonyma (jména předmětů sloužící k užitku či spotřebě. (Knappová, Chrématonymum, 2017, [cit. 19. 12. 2022])

Toto dělení vychází z klasifikace vlastních jmen, které se různí podle autorů.

1.1.1. Klasifikace vlastních jmen

Klasifikace VJ podle *Nového encyklopedického slovníku češtiny*

V hesle *Vlastní jména – třídění* od autorky Jany Pleskalové jsou uvedeny dvě třídy VJ (rozdělené podle toho, jaký druh objektů pojmenovávají):

- 1) Bionyma – do této třídy se řadí propria živých a jakoby živých organismů, která existují v určitých společenských vztazích. Dále se dělí na:
  - a. antroponyma – jména lidí či určitých skupin lidí:
    - i. pseudoantroponyma (neboli nepravá antroponyma, např. *Meluzína*),
  - b. zoonyma – jména zvířat:
    - i. pseudozoonyma – jména nereálných a mytických zvířat (např. *Pegas*),
  - c. fytonyma – názvy rostlin.
    - i. pseudofytonyma (např. rostlina z filmu *Adéla ještě nevečeřela*).
- 2) Abionyma, tedy VJ objektů a jevů vytvořených přírodou nebo člověkem (např. konkrétní hora, město). Abionyma rovněž mají své podtřídy:
  - a. oponyma – zeměpisná VJ, jež se následně člení na:
    - i. kosmonyma – astronomická vlastní jména,

- ii. geonyma, do kterých náleží choronyma, oikonyma a anoikonyma,
- b. chrématonyma – názvy lidských výtvorů a vynálezů usouvztažněných politicky, společensky, kulturně atd. (Pleskalová 7, 2017, [cit. 10. 1. 2023])

Klasifikace vlastních jmen podle Rudolfa Šrámka

Rudolf Šrámek (1999) rozděluje propria následovně:

- 1) geonyma – jedná se o onymické objekty ležící v krajině (a je tedy možné je zakreslit do map), které se dále dělí na:
  - a. zoponyma, jejichž členění je následující:
    - i. oikonyma (pojmenování osídlených objektů),
    - ii. anoikonyma (VJ objektů neosídlených), např.:
      - hydronyma (názvy potoků, řek, mokřadů atd.),
      - oronyma (pojmenování vertikálního členění zemského povrchu, tzn. hory, skály, nížiny atd.),
      - agronyma (VJ ekonomicky a agrotechnicky využívaných ploch jako jsou pole, louky, lesy atd.),
      - hodonyma (názvy komunikačních spojů a cest),
      - choronyma (pojmenování částí zemského povrchu, jež nebyly pojmenovány anoikonymicky a vznikly přirozenou cestou nebo lidskou činností,
  - b. kosmonyma, rozdělují se na:
    - i. VJ hvězd, galaxií, planet atd.,
    - ii. VJ geonymických objektů vyskytujících se na nebeských tělesech,
    - iii. VJ kosmických těles vytvořených uměle člověkem,
- 2) bionyma pojmenovávající živé či jakoby živé objekty vymezované společenskými a sociálními vztahy. Podkategorie bionym jsou následující:
  - a. antroponyma (jedná se např. o rodné jméno, příjmení, příjmení a přezdívkou), pod která spadají:

- i. nepravá antroponyma (jména mytologických a pohádkových postav či jména hraček),
  - ii. theonyma (*Diana, Perun* apod.),
  - iii. zoonyma, rozdělující se na:
    - pravá (vlastní jména skutečných zvířat),
    - nepravá (mytologická a pohádková zvířata),
  - iv. fytonyma (např. dub *Napoleon*),
  - v. bionyma,
- 3) chrématonyma, tedy názvy propriálních objektů, které vznikly lidskou činností (viz výše Chrématonomastika), jež jsou členěna následně:
- a. VJ výrobků, a to:
    - i. jména jednotlivých výrobků,
    - ii. jména výrobků produkovaných v sériích,
  - b. VJ společenských organizací a institucí,
  - c. VJ společenských jevů (např. dějinné události a mezinárodní dny),
  - d. další druhy chrématonym jako jsou např. vlastní jména historických dokumentů a ocenění. (Šrámek, s. 163–165, 1999)

Klasifikace vlastních jmen (pomístních) podle Olivové-Nezbedové

Olivová-Nezbedová (1995) se v práci zabývala pomístními jmény v Čechách. Uvádí, že za pomístní jméno považuje proprium objektu nebo jevu vyskytujícího se na Zemi vytvořeného přírodně nebo člověkem. Tato jména sloužila zejména k lepší orientaci v krajině. Do pomístních vlastních jmen řadí:

- 1) hydronyma (VJ vod, např. názvy moří, průlivů, průplavů, řek, potoků),
- 2) oronyma (VJ objektů, jež vznikají vertikální členitostí povrchu Země a mořského dna, např. názvy pohoří, konkrétních hor, kopců, údolí, nížin),
- 3) pozemková jména (VJ pozemků, seskupení pozemků), rozdělující se do skupin:
  - a. obdělávané pozemky (do této skupiny náleží pole, vinice, louka atd.),
  - b. lesní pozemky,

- c. neobdělávané pozemky,
- 4) hodonyma (VJ komunikací, jména ulic, mostů, železnic atd.),
- 5) VJ jiných objektů, které jsou v krajině pevně zachycené a primárně nejsou určené k obývání (do této skupiny lze zařadit názvy kapliček, pomníků, lomů, dolů, rozhleden atd.). (Olivová-Nezbedová, 1995, s. 15–16)

Klasifikace vlastních jmen podle Šmilauera

Šmilauer (1963) vypracoval svou klasifikaci proprií na základě jejich rozdělení v *Pravidlech českého pravopisu* (vydání z roku 1957) a je následovná:

- 1) VJ živých bytostí, a to:
  - a. jména osob,
  - b. zvířat,
  - c. národů, kmenů a skupiny obyvatel,
  - d. pohádkových a nadpřirozených bytostí,
- 2) VJ neživých věcí, konkrétně:
  - a. názvy nebeských těles a souhvězdí,
  - b. zeměpisných jevů,
  - c. lidských výtvorů a zařízení, kterými Šmilauer myslí:
    - i. státy a správní oblasti,
    - ii. veřejné instituce. (Šmilauer, 1963, s. 6)

1.1.2. Historie onomastiky

Onomastika byla dříve považována za pomocnou vědu historickou a její počátky v Českých zemích sahají až na přelom 18. a 19. století. Vlastní jména se začala intenzivněji zkoumat v 19. století během národního obrození, protože narůstal zájem o českou historii, kulturu a v neposlední řadě také jazyk. Používání českých jmen bylo považováno za vlastenectví. Zakladatelem české onomastiky je František Palacký, který prováděl toponomastické výzkumy, jejichž výsledky poté publikoval ve studii *O jménech místních v zemi české a moravské: Rozbor etymologický místních jmen československých*. (Harvalík, s. 17-18, 2004) Během druhé poloviny 19. století a začátkem století 20. byly položeny základy onomastiky, jež se později mohla stát samostatným jazykovědným oborem. Byl sesbírán jazykový materiál, výzkum se

soustředil na gramatiku i pravopis jmen sídlištních i nesídlištních, domácích příjmení i příjmeních cizího původu nebo např. hypokoristik. Česká onomastika byla rovněž ukotvena v rámci slavistické onomastiky. (Šrámek, 2007, s. 399)

Jako samostatná lingvistická disciplína s interdisciplinárními vztahy se bohemistika začala profilovat v polovině 20. století. Byly vybudovány specifické metodologie a onomastické teorie. Poměr mezi historickou a filologickou (jazykovou) stránkou oboru se proměnil. Významné jméno české onomastiky je Antonín Profous, který v šedesátých letech položil novodobé základy sběru pomístních jmen a jejich následné zpracování. Jeho nejznámějším dílem jsou *Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny* I (1947, 2. vyd. 1954), II. (1949), III. (1951), IV. (1957, spolu s J. Svobodou), V. (1960, V. Šmilauer, J. Svoboda aj.). Podle Šrámka je nejzásadnější osobností české onomastiky Vladimír Šmilauer, jehož fundamentálním dílem je *Osídlení Čech ve světle místních jmen* (1960). Touto prací se česká onomastika zasloužila o obohacení onomastiky světové. Dalšími důležitými teoretiky šedesátých let byli Josef Beneš a Jan Svoboda. (Šrámek, 2007, s. 405–407)

Další onomastická díla, která nesmějí být opomenuta, jsou *Úvod do obecné onomastiky* (1999) zpracován Rudolfem Šrámkem, Harvalíkova kniha *Synchronní a diachronní aspekty české onymie* (1998), *Jak se bude jmenovat?* (1978, 2. vyd. 1985) a následující vydání *Jak se bude Vaše dítě jmenovat?* (1996, 2. vyd. 1999, 3. vyd. 2006) od Miloslavy Knappové a v neposlední řadě *Tvoření pomístních jmen na Moravě a ve Slezsku* (1992) a *Tvoření nejstarších českých osobních jmen* (1998) od Jany Pleskalové. (Šrámek, 2007, s. 411–414)

Tématu onomastiky a jejích subdisciplín se rovněž věnuje periodikum zvané *Acta onomastica* založeno v roce 1960, které vycházelo pod názvy *Zpravodaj místopisné komise ČSAV*, či *Onomastický zpravodaj*. (Acta onomastica, 2023, [cit. 29. 12. 2022])

1.2. Toponomastika

Jak již bylo řečeno, toponomastika se zabývá zeměpisnými vlastními jmény, toponymy. Tato lingvistická subdisciplína umožňuje značné mezioborové přesahy, protože toponyma, mimo jiné, mohou pomoci i k rekonstrukci vývoje jazyka či k výzkumu regionální vlastivědy a kulturní antropologie. (David, Mácha, 2014, s. 14)

Podle *Nového encyklopedického slovníku češtiny* se za toponyma považují propria objektů, které se nacházejí v krajině a je možné je zanést do map. Dále se k nim řadí názvy mimozemských objektů, tzv. kosmonyma. (Pleskalová 6, 2017, [cit. 7. 1. 2023]) Konkrétně se pojem kosmonymum používá pro označení vesmírných zón a oblastí a pro názvy objektů ve vesmíru je užíván pojem astrononymum. Z tohoto důvodu je přiřazení kosmonym k toponymům sporné (pokud je astrononymum považováno za název specifického objektu, nelze ho jednoznačně přiřadit k toponymům). (Tabakovičová, Kosmonymum, 2017 [cit. 7. 1. 2023])

Šmilauer v *Úvodu do toponomastiky* (1963) uvádí, že zeměpisná jména (předmět zkoumání toponomastiky) jsou členěna na tři následující skupiny:

- 1) jména kontinentů, státních útvarů, oblastí, krajů a okresů,
- 2) místní jména, konkrétně názvy sídlišť, měst a obcí, osad či místních částí jako jsou např. samoty, hájovny, turistické chaty. Dále sem řadí názvosloví ulic, důležitých staveb či mostů,
- 3) pomístní jména, ke kterým přiřazuje hydronyma, oronyma (jména terénních tvarů), traťová jména (jména pozemků), názvy menších přírodních útvarů, konkrétních předmětů, které lze najít v krajině (např. památkově chráněných stromů či kapliček) a názvy komunikací. (Šmilauer, 1963, s. 7-8)

Zeměpisná jména jsou podle Šmilauera primární a sekundární (tedy přímá a nepřímá), viz název strouhy *Židova strouha* a název pole *Za Židovou strouhou*, které se nachází nedaleko přímo pojmenovaného objektu. Rozdíl v pojmenování se rovněž může nacházet v lidové (spontánní) a oficiální podobě, která je často umělého původu. (Šmilauer, 1963, s. 9)

Slovním druhem toponym je vždy substantivum nehledě na adjektivní či číslovkový původ, který je zřejmý z jeho formy (např. název pole *Dlouhé*). Toponymum má funkci pojmenovací, snaží se konkrétně pojmenovat daný objekt. Další funkce jsou identifikace objektu a diferenciací od dalších objektů stejné třídy. (Pleskalová 6, 2017, [cit. 7. 1. 2023])

Toponyma mají čtyři základní pojmenovávací motivy, a to:

- 1) pojmenovací motiv podle polohy, směru, ve kterém se pojmenováváný objekt nachází. Jedná-li se o oikonymum, objekt je pojmenovaný podle jeho obyvatel (např. *Zápotočí*, *Letkovská*, *Olomučany* – vesnice, v níž žijí lidé pocházející z *Olomouce*),
- 2) pojmenování přímé (např. *Most*, *Kravaře* – oikonymum pojmenované podle obyvatel objektů, tedy podle chovatelů krav),
- 3) pojmenovací motiv vycházející z charakteristiky objektu (např. *Žďár*),
- 4) pojmenování podle přivlastňovacího či jiného vztahu k určité osobě (např. *Karlov*). (Pleskalová 6, 2017, [cit. 7. 1. 2023])

1.3. Modelová klasifikace vlastních jmen místních

Šrámkovu modelovou klasifikaci VJ místních, vycházející „z obecně platných pojmenovacích principů uskutečňovaných v rámci oikonymie“ (Šindelářová, 2010, s. 467), lze uplatnit při zkoumání urbanonym, protože je možné využít slovtvorné a vztahové modely při jejich třídění. (Šindelářová, 2010, s. 467)

Modelová klasifikace má tři základní kritéria:

- 1) propriálně pojmenovací model a vztahový model,
- 2) východiskový model a slovtvorný model,
- 3) názvotvorný model a slovtvorný typ konkretizující fáze propriálně pojmenovacího procesu. (Pleskalová 3, 2017, [cit. 21. 1. 2023])

V modelové klasifikaci jsou dále tři roviny pojmenování, konkrétně rovina prenominační, nominační a postnominační. Do prenominační roviny spadají nutné předpoklady pro vznik názvu, tedy potřeba individualizovat objekt a výběr motivu nominace, který je určen vztahem mezi pojmenovávaným objektem a jeho pojmenovávatelem (tento vztah obsahem vychází ze čtyř druhů otázek – kde, odkud; kdo, co; jaký za jakých okolností; či). Podle tohoto vztahu lze určit následující vztahové modely:

- 1) VM vyjadřující směr či polohu objektu,
- 2) VM přímého označení pojmenovávaného objektu,
- 3) VM popisu a charakteristiky,
- 4) VM přivlastnění.

Tyto kategorie vztahových modelů je možné vzájemně kombinovat mezi sebou. (Pleskalová 3, 2017, [cit. 21. 1. 2023])

Do roviny nominační spadá konkrétní jazyková forma. Je třeba se tudíž tázat, kterým slovtvorným modelem byl utvořen název z pojmenovacího motivu. Do třetí roviny, postnominační, spadá začlenění názvu, jeho fungování a následný vývoj. (Pleskalová 3, 2017, [cit. 21. 1. 2023])

1.4. Urbanonymum

Jedná se o pojem, který není v české onomastice zcela přesně vymezen. Urbanonymem se označují objekty nacházející se na katastrálním území města. (David 3, 2017, [cit. 16. 1. 2023]) Jaroslav David ve své publikaci *Názvy míst. Paměť, identita, kulturní dědictví* (2014) uvádí, že se urbanonyma jako samostatná podskupina vyčleňují až v posledních třiceti letech a zařazuje k nim jména objektů s „městským“ charakterem (zejména ulice, náměstí a veřejná prostranství). Někteří autoři přiřazují urbanonyma jakožto třídu hodonym k pomístním jménům, zatímco jiní autoři je považují za toponyma. (David, 2014, s. 15–16) Je tomu tak např. v *Novém encyklopedickém slovníku češtiny*, v němž se urbanonyma považují za specifickou třídu toponym představující „průnik oikonymického a anoikonymického systému a pojmenovávají sídelní i nesídelní objekty vnitroměstských reálií.“ (David 3, 2017, [cit. 16. 1. 2023]) David ve své knize rovněž zmiňuje pojem urbanonymie, jímž rozumí „souhrn uličních jmen, popřípadě všech vlastních názvů objektů typických pro město.“ (David, 2014, s. 45)

V knize *Smrdov, Brežněves a Rychlonožkova ulice. Kapitoly z moderní české toponymie* David používá termín urbanonymum v užším pojetí, tedy jako synonymní pojem pro uliční název (název ulic včetně náměstí či veřejného prostoru). (David, 2011, s. 34)

Samotnému pojmu urbanonymum a jeho vymezení se jako první věnoval Rudolf Šrámek v článku *Urbanonymie a urbonymie*, který byl uveřejněn v *Onomastickém zpravodaji* v roce 1990. Zabývá se otázkou, co vše spadá do „městské“ onymie a jaká odborná terminologie jí přísluší. Představuje zde stať polské onomastičky Kwiryny Handkové *Nazewnictwo miejskie. Szkic teoretyczno-metodologiczny*“, která urbanonymii vnímá jako skupinu všech proprií, jež lze nalézt (jak v minulosti, tak i v současnosti) na území města, tzn. sídliště, původní přírodní terén, hydronymické objekty, názvy budov a institucí, hradů, zámků, náměstích, pomníků apod. (Šrámek, 1990, 67–70)

Šrámek navrhuje „věcně přesné rozlišení následujících dvou termínů“: (Šrámek, 1990, s. 73)

- Urbanonymum jako pojem označující název veškerých objektů (osídlených i neosídlených), které leží či ležely na katastru města. Urbanonymii v tomto případě Šrámek označuje specifickou kategorií proprií, jež je na hranici mezi chrématonymii a oikonymii.
- Druhým termínem je urbonymum, tentokrát jako označení názvů lidských sídlišť, která jsou městy od svého založení či získaly statut města později (např.

Praha, Brno). V tomto případě se nejedná o urbanonymii, ale urbanonyma jsou podkategorií oikonymie. (Šrámek, 1990, 74)

Autor uvádí, že pokud je zaveden systém urbanonymie pro městský prostor, je třeba zavést také kategorii vlastních jmen pro „ne-městský,“ zejména vesnický, prostor (např. jména vsí, chalup, ulic, škol, božích muk). N. V. Podolská v roce 1967 pro tuto kategorii zavádí pojem komonyma (pochází z řečtiny, označení pro skupinu chalup, osadu). Šrámek navrhuje termín villonymum vycházející z latinského základu stejně jako urbanonymum. (Šrámek, 1990, 74)

Urbanonyma se vyvíjela podle toho, jak se formoval městský prostor. Ve středověku jména ulic, bašt, bran atd. nebyla ustálena (tvořila se podle polohy pojmenovávaného objektu, kterým směrem objekt směřoval, podle jeho charakteru nebo podle profese a národnostní příslušnosti jeho obyvatelstva) a jeden objekt mohl mít více názvů. V 19. století byly způsoby pojmenování rozšířeny o honorifikační motivaci (více viz kapitola Honorifikační motiv). (David 3, 2017, [cit. 16. 1. 2023])

V městském prostoru lze urbanonymii rozdělit do dvou skupin toponym, a to na:

- 1) standardizovanou urbanonymii, tedy oficiální pojmenování ulic, náměstích, mostů apod.,
- 2) živou urbanonymii – nestandardizované názvy. Tato skupina je příznaková lokálně (neoficiální názvy znají pouze obyvatelé města) a sociálně (názvy, které používá jen určitá generace). (David 3, 2017, [cit. 16. 1. 2023])

Na základě sběru urbanonym vznikají tzv. uličníci (výkladové slovníky), do kterých spadá např. *Ulicemi města Prahy od 14. století do dneška* (Čarek, 1958), tři díly *Pražského uličníku* (Lašťovka, Ledvinka, 1997, 1998; Jišová, Lašťovka 2012) nebo *Ulicemi města Českých Budějovic* (Kovář, Koblasa, 2005). (David 3, 2017, [cit. 16. 1. 2023])

Formální stránka urbanonym je do jisté míry stejnorodá. Nejčastěji je možné se setkat s vícečlenným názvem obsahující substantivum a atribut kongruentní nebo nekongruentní (např. *Krkonošská ulice*, *ulice J. K. Tyla*). Jeho forma je tedy adjektivum a substantivum či substantivum a substantivum v genitivu. V uličních názvech je patrná snaha o úspornost názvu, resp. jeho jazykové formy. Proto dochází k vynechání substantiva *ulice* (např. *Lesní, Roztocká*), jedná-li se o vícečlenný název podle osobnosti, přechází se z neshodného přívlastku v podobě substantiva v genitivu k adjektivní podobě (*Tylova*). Typická urbanonyma jsou také předložkové názvy (prepozice a substantivum, např. *ulice Na kopci*). (Matúšová, 1989, s. 179–187, [cit. 20. 1. 2023])

1.4.1. Klasifikace urbanonym

Jana Matúšová se v článku *Vývoj a standardizace pomístních jmen a urbanonym v českém pohraničí*, jenž vyšel v časopisu *Naše řeč* (1989), věnuje struktuře urbanonym¹ a dělí je podle jejich sémantické motivace do následujících šesti kategorií:

- 1) názvy podle směru ulice,
- 2) názvy podle její polohy,
- 3) názvy podle známé či významné osobnosti,
- 4) názvy ulic podle jejich obyvatel,
- 5) názvy vycházející z pomístních jmen,
- 6) názvy ulic podle významné historické události, dále názvy podle armád, národností, organizací apod.

Faktorů ovlivňující pojmenování ulic je hned několik. Jeden z nich je např. velikost města, tedy kolik ulic se zde nachází – v menších městech je tak častěji více rozšířeno uliční názvosloví vycházející ze skutečnosti (názvy podle polohy či směru ulice nebo jejich obyvatel). Dalším faktorem, jenž se podílí na sémantické motivaci udílení názvů, je politická situace dané doby. Tyto názvy, jak již bylo řečeno výše, se mění s politickými, společenskými a kulturními změnami. Na rozdíl od názvů vycházejících z reality, které jsou více stabilní. (Matúšová, 1989, s. 179–187, [cit. 20. 1. 2023])

Podle Jaromíry Šindelářové lze na klasifikaci urbanonym nahlížet podle různých kritérií. Tradičně se vlastní jména rozdělují na tzv. přímá a nepřímá (toto dělení závisí na způsobu pojmenování – objekt je pojmenován podle jeho charakteristiky přímo nebo je mu dán název podle jiného objektu, tedy je pojmenován nepřímo, např. *Skalka, Pod Skalkou*). Někteří onomastikové k této klasifikaci ovšem přistupují kriticky, např. Šrámek uvádí, že se může vytratit hranice mezi onomastikou a etymologií. (Šindelářová, 2010, s. 463–464)

Třídění urbanonym může také vycházet z Rospondova rozdělení VJ na primární a sekundární (propria nederivovaná a derivovaná). Autorka ve své stati odkazuje také na klasifikaci proprií podle Šmilauera a Olivové-Nezbedové (obě klasifikace jsou popsány v kapitole Klasifikace vlastních jmen). (Šindelářová, 2010, s. 464)

---

¹ Matúšová miní pojmem urbanonymum označí názvu ulic, tříd či náměstí. K tomuto termínu přistupuje podobně jako David (viz výše v textu).

Během vývoje onomastického zkoumání se nejvíce pracovalo se třemi základními principy třídění urbanonym:

- 1) lexikálně-sémantický princip,
- 2) morfologicko-slovotvorný a binární-dvouplánový princip,
- 3) lexikálně-sémantický a slovotvorný princip, jenž je kombinací prvního a druhého principu. (Šindelářová, 2010, s. 465)

Analýzou urbanonym se zabývali rovněž ve slovenské onomastice, např. lingvista Odaloš zkoumá názvy z pohledu sémantického, syntaktického a morfologicko-lexikálního. Sémantikou a motivací urbanonym se zabývala také E. Krošláková, která člení názvy podle orientačního (názvy podle směru, polohy objektu, vlastnosti a obyvatelé objektu atd.) a dedikačního typu (pojmenování podle osobností). Dalším slovenským autorem je M. Blich, jehož klasifikace vychází ze sémantického hlediska a utřídil tak uliční názvosloví do vývojových etap historie (tj. zmapoval dynamiku proměn názvů). (Šindelářová, 2010, s. 465)

1.5. Honorifikační motiv

V onomastické teorii je obecně platný Šrámkův názor, že se honorifikační (honorifikující) motiv vyvinul z přivlastňovacího vztahu k objektu. Tento motiv ovšem nevyjadřuje skutečný posesivní vztah mezi objektem a tím, po kom je objekt pojmenován, jde o tzv. vztah nepravé posesivity. (David, 2011, s. 34, David 1, 2017, [cit. 30. 1. 2022])

S ohledem na fakt, že pojmenovávací honorifikační motiv je úzce spjat se společenskou a politickou situací, což ho činí nestabilním. V důsledku toho dochází k jeho proměnám, tzv. procesu přejmenování. Honorifikace se začala prosazovat v průběhu 19. století, kdy se rozvinul vznik uličních názvů, avšak svého vrcholu dosáhla až ve století 20. v souvislosti s opakovaným nastolením totalitního režimu včetně jeho změn v politickém uvažování, např. kritika kultu osobnosti Stalina a Gottwalda ve druhé polovině padesátých let minulého století. K proměnám uličních jmen dochází také při změnách samotných politických režimů, viz v bývalé Československé republice po sametové revoluci v roce 1989. (srov. David, 2011, s. 34–35)

V *Novém encyklopedickém slovníku češtiny* lze nalézt pojem *honorifikační toponymum*. Jedná se o zeměpisné proprium „dané na počest osoby, skupiny osob, organizace, hnutí nebo významné události.“ (David 1, 2017, [cit. 30. 1. 2022]) V užším slova smyslu se k honorifikačním (oslavným, památkovým) toponymům řadí toponyma, jež mají jednoznačně politickou či ideologickou motivaci (jsou pojmenována podle státníků, známých osobností, dat dějepisných událostí, např. *Masarykovo náměstí, ulice Boženy Němcové, Čapkova, 28. října* apod.). V širším slova smyslu lze k těmto toponymům připojit detoponymické pojmenování, např. *Mongolská, Polská, Moskevská*. Zde je třeba klást důraz na rozlišení mezi honorifikačním motivem a pojmenováním ulice podle směru (např. *Pražská, Košická*). Do tohoto širšího pojetí lze zařadit také pojmenování objektu podle reálného posesivního vztahu, tedy pojmenování po vlastníkově, popř. po objeviteli. Motivem honorifikace je možné označit i marketingový záměr nebo projev úcty (bez přítomného politického důvodu), např. *vila Tugendhat, kostel sv. Jana Nepomuckého*. (David 1, 2017, [cit. 30. 1. 2022])

V případě honorifikačního pojmenování jsou upozaděny základní onymické funkce (diferenciace, lokalizace a identifikace), jež jsou nahrazené nominační funkcí. (David, 2010, s. 131) Honorifikaci lze považovat za jeden z nejvýraznějších prostředků ideologických režimů k vytváření politické krajiny a ovládnání její paměti. Blíže se této problematice věnuje tzv. politická onomastika (tj. nauka zabývající se politickým a ideologickým působením na soustavu proprií a onomastiku obecně). (David 1, 2017, [cit. 30. 1. 2022], David 2, 2017, [cit. 30. 1.

2022]) Urbanonyma motivována honorifikací se stávají nástrojem ideologií i z důvodu větší kumulace obyvatelstva ve městech (mnoho lidí vyskytující se na menším prostoru), v současné době je to cca 50 % světové populace (v České republice je to téměř 78 % a v některých částech USA statistiky ukazují více než 80 % obyvatelstva). (David, 2010, s. 132)

Pro použití honorifikačního motivu musí pojmenovávaný objekt splnit určité kritérium reprezentativnosti, a proto se v městském prostoru dodnes vyskytují uliční názvy *Příčná*, *Krátká* apod. označující ulice, jež jsou vzhledem k danému hledisku k pojmenování nevhodné. (David, 2010, s. 132)

V urbanonymii se rozlišují podle významu a uplatnění honorifikace dva modely – evropský a americký. V evropském typu se honorifikace používá přibližně od 18. století. V dřívějších dobách se dávaly názvy podle orientace a charakteristiky onymických objektů (*Široká*, *Pražská* atd.). Zřídka se ulice ve středověku pojmenovávaly podle majitelů domů (např. pražské ulice *Kaprova*, *Junošova*). Americký model vznikl na základě urbanonymie Philadelphie na přelomu 17. a 18. století. Názvy ulic ve Philadelphii vznikaly podle návrhu Williama Penna, který zkombinoval názvy stromů a čísla, protože odmítal pojmenování po známých osobnostech. Z tohoto důvodu jsou v USA nejčastější uliční názvy *Main*, *Maple*, *2nd*, *4st*, *Park Street*. Avšak dnes v amerických městech lze nalézt také *Washington Street* a *Lincoln Street*, tedy deantroponymické honorifikační názvy. V současné době se nacházejí v USA města, která mají urbanonymii určenou honorifikační motivací, zejména uliční názvy pojmenované po amerických prezidentech nebo po konkrétních amerických státech. (David, 2010, s. 132-133)

Názvy s honorifikačním motivem jsou v současné době v české urbanonymii zastoupeny 44 %² (jsou zde výkyvy hodnot – např. v Českém Krumlově je zastoupení 5 %, oproti tomu v Havířově 75 %). Největší část honorifikačních urbanonym zastupují osobní jména (75 %), více než polovinu z nich tvoří jména známých osobností 19. století (A. Jirásek, B. Němcová atd.) a dále se často v uličním názvosloví vyskytují známá jména osobností české reformace (J. Hus, J. A. Komenský atd.). (David, 2010, s. 135)

1.5.1. Legislativa pojmenování ulic

Podle vyhlášky z roku 1961 nesmí být ulice pojmenována podle doposud žijící osoby. (zákon č. 97/1961 Sb.) K označování ulic a veřejných prostranství se používají tabulky, jejich velikost a barvu si určuje každá obec sama, přičemž tabulky by měly být jednotné. Jejich umístění se určí tak, aby byly dobře viditelné, stejně jako se musí umístit na začátku i na konci jednotlivých

---

² Na základě výzkumu Jaroslava Davida z let 2007-2008 (David, 2010, s. 132–133).

ulic. Pokud se ulice kříží, musí být označeny i na křižovatkách. Na tabulkách s uličním názvoslovím se může uvést název i jazykem národnostních menšin. V tomto případě však musí být pod českým názvem. Font písma a jeho velikost obou nadpisů je stejná. (Vyhláška č. 326/2000 Sb.)

2. Metodologie

Cílem této diplomové práce je zmapování vývoje uličního názvosloví od jeho počátků do současnosti, a to ve dvou sousedících jihočeských městech, konkrétně ve Zlivi a v Hluboké nad Vltavou. Obě obce nabyly statutu města až ve 20. století, Hluboká nad Vltavou se stala městem v roce 1907, kdežto Zliv až na začátku šedesátých let. Z tohoto důvodu se v práci neobjevují názvy ulic starší datace, než je rok 1900.

Ke zpracování teoretické části bylo potřeba si důkladně nastudovat odbornou literaturu. Vycházela jsem především z *Nového encyklopedického slovníku češtiny* (NESČ, 2017, [cit. 20. 6. 2023]), *Úvodu do obecné onomastiky* Rudolfa Šrámka (1999), *Úvodu do toponomastiky (nauky o vlastních jménech zeměpisných)* Vladimíra Šmilauera (1963), z článků zveřejněných v edici *Mnohotvárnost a specifčnost onomastiky. IV. Česká onomastická konference, 15. – 17. září 2009* (David, Čornejová, Harvalík, 2010), z knihy *Smrdiv, Brežněves a Rychlonožkova ulice: kapitoly z moderní české toponymie: místní jména, uliční názvy, literární toponyma* Jaroslava Davida (2011) a ze studie autorské dvojice Jaroslava Davida a Přemysla Máchy *Názvy míst, pamět, identita, kulturní dědictví* (2014). Dále jsem prostudovala některá čísla periodik *Onomastický zpravodaj*, *Acta onomastika* a *Naše řeč*. Tyto podklady byly důležitou základnou pro vypracování druhé, praktické, části práce.

Praktická část je podle jednotlivých měst rozdělena do dvou oddílů. Nejprve se věnuji Zlivi. Vzhledem k tomu, že jsem zdejší historii zpracovala již ve své bakalářské práci (*Specifická mluva v obci Zliv ve třech generacích*, 2021) a také se jí věnoval Matěj Mayer v bakalářské práci *Analýza běžné mluvy v obci Zliv* (2017), se jí nyní nevěnuji. Jelikož se demografická situace města odráží na výstavbě ulic, zabývala jsem se popisem vývoje osídlení těchto lokalit. Za podkapitolami *Obyvatelstvo ve Zlivi* a *Regionální periodikum Zlivan* následuje samotný rozbor názvů ulic.

V oddílu Hluboká nad Vltavou je podána stručná historie města a opět je zde věnován prostor obyvatelstvu včetně židovské komunity. Následující odstavce pak pojednávají o jednotlivých částech města, vzniku a vývoji jmen samotné Hluboké i obcí, které k ní náleží. Za těmito statemi je kapitola pojednávající o uličním názvosloví.

V obou oddílech věnujících se ulicím jsou jména seřazena abecedně a psána podle dnešních pravidel pravopisu.

Popisy komunikací jsem uváděla na základě informací z portálu *Mapy.cz*. Názvy ulic jsou pak zpracovány na základě pramenů získaných ve Státním okresním archivu v Českých

Budějovicích, kde jsem mohla nahlédnout do zápisů z rad a plenárních zasedání místních národních výborů, do map, plánek a ostatních materiálů, které jsou zde uloženy. Dále jsem čerpala z digitalizovaných záznamů dostupných ve webové aplikaci DigiArchiv SOA Třeboň na adrese digi.ceskearchivy.cz. To se týká následujících zdrojů: *Pamětní kniha obce Zlivi 1922–1954*, *Pamětní kniha Zlivi 1955–1981*, *Paměti města Hluboké 1922–1966*, *Kronika města Hluboké n. Vltavou 1966–1976*, *Kronika města Hluboké n. Vltavou 1977–1983*, *Čtvrtá kronika města Hluboké nad Vltavou 1984–1989*, dále je to sčítání lidu provedené v Hluboké nad Vltavou v letech 1900, 1910 a 1921 a v Zámostí z roku 1910.

Důležitým podkladem byla i regionální literatura: *Zliv, Minulost a přítomnost města a okolí Václava Vondry* (1985), *Zliv kdysi a dnes* Jana Caletky (2010), *Hluboká nad Vltavou v proměnách staletí* Pavla Koblasy a Daniela Kováře (2012), *Hluboká sto let městem* Pavla Koblasy (2007) a *Paměti města Hluboké* zpracované Jarolímem Maříkem (1923). Uliční názvy vycházející z pomístních jmen jsem v případě Zlivi mohla popsát díky diplomové práci *Pomístní jména v katastrech obcí Zliv, Nuzice a Netěchovice* Marie Holé z roku 1985.

Další zpracovaný materiál mi poskytly městské úřady Zlivi i Hluboké nad Vltavou opět v podobě zápisů ze zasedání zastupitelstev či rad měst a plánu Zlivi, kde je zanesena orientační datace zástavby (viz Příloha č. 8). Novější zápisy orgánů městských úřadů jsem pročetla online, protože jsou dostupné na webových stránkách obou měst. (obcan.hluboka.cz a zliv.cz). Cenné informace jsem získala i v místních periodikách, tedy ve čtvrtletním zpravodaji *Zlivan* (viz podkapitola Regionální periodikum *Zlivan*) a v měsíčníku *Hlubocký zpravodaj*.

Pomocí explorační metody se mi podařilo doplnit chybějící informace skrze rozhovory s pamětníky. Analýzu získaného materiálu jsem provedla na základě následující klasifikace názvů.

Za kapitolami, které se věnují vývoji uličního názvosloví, se nachází souhrn motivace pojmenování. Souhrn je uspořádán v tabulkách, jež jsou rozděleny na jednotlivé časové úseky. V tabulce je zaznamenán současný název, dobový název a jeho motivace. Zlivské ulice jsou rozděleny na názvy použité ve dvacátých letech, čtyřicátých až padesátých letech, šedesátých až sedmdesátých letech a současné názvy. Jména hlubockých ulic jsou členěna podle let, kdy proběhlo sčítání lidu, tedy roky 1900 a 1921. Dalšími obdobími jsou rok 1946, sedmdesátá léta a rovněž současné pojmenování.

2.1. Klasifikace ulic

Při definování kategorií pro klasifikaci ulic jsem vycházela z diplomové práce Václava Kuneše *Názvy ulic ve Volyni* (2013). Z této práce čerpal rovněž při své diplomové práci Jan Klíma zabývající se *Názvy ulic ve městě Protivín* (2014). Důvodem, proč vycházím z Kunešovy práce, je podobnost těchto měst, co se týče časového úseku pojmenovávání ulic i jejich velikosti (ulice ve Volyni se začaly pojmenovávat v roce 1871). Pro kategorizaci volyňských ulic autor zvolil kombinaci třech odborných prací, a to článků *Jména ulic, náměstí, nábřeží a sadů na katastru města Chocně v minulosti a současnosti*, jenž vyšel v časopise *Acta onomastica* v roce 1997 a jehož autorkou je Libuše Olivová-Nezbedová. Dalšími publikacemi jsou dvě diplomové práce – *Urbanonyma v Českých Budějovicích*, jimiž se zabývala Tereza Nýdlová (2012), a *K onomastice města Příbram* od autorky Drahomíry Mikulicové (2000). (Kuneš, 2013, s. 31, 32) Pro potřeby této diplomové práce přidávám, po vzoru Jana Klímy a Magdaleny Žezulové, která se věnovala *Uličnímu názvosloví města Sušice* (2020), kategorii podle zaměstnání či etnického původu obyvatel. Tato kategorie pochází ze studie *K některým aspektům motivace v urbanonymii* Davida Vaculíka uveřejněné v monografii *Vlastní jména v textech a kontextech*. (2014, s. 102, 103) U každé kategorie uvádím příklad názvu ulice. Pokud jde o ulici nacházející se ve Zlivi, je označena písmenem Z, a pokud je ulice v Hluboké nad Vltavou, je označena HnV.

1) Honorifikační názvy ulic:

- a. ulice pojmenované podle významné osobnosti:
  - i. osobnost známá z literárního či kulturního života (*Boženy Němcové* – HnV i Z),
  - ii. osobnost známá ze starších dějin (*Žižkova* – HnV),
  - iii. osobnost známá ze světa politiky a vědy (*Masarykova* – HnV),
  - iv. vojenský vůdce (*Malinovského* – HnV),
  - v. regionální osobnost a zároveň osobnost spjatá se zkoumanými obcemi (*Klostermannova* – Z),
- b. ulice pojmenované podle historických událostí:
  - i. abstraktní pojem (*Náměstí Miru* – Z),
  - ii. stát či národ (*Ruská* – HnV),

- iii. dějiště (*Zborovská* – HnV),
- iv. datum (*28. října* – HnV i Z),
- c. podle názvu instituce, organizace (*Sokolská* – HnV),
- d. ulice pojmenované za reklamními účely (*U Fáberů* – HnV).

2) Nehonorifikační názvy ulic:

- a. pojmenování podle vlastnosti ulice:
  - i. obecná poloha (*Dolní náměstí* – Z, *Nad Parkovištěm* – HnV),
  - ii. velikost (*Krátká* – Z),
  - iii. tvar (*Třidomí* – Z),
- b. pojmenování podle charakteru výstavby v ulici (*Nová* – Z, HnV),
- c. podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla (*Hamry* – HnV),
- d. podle původního místního nebo pomístního jména (*Na Hobiznách* – Z),
- e. podle směru k jiné obci (*Hosinská* – HnV),
- f. podle blízkého hydronyma (*U Pacáku* – Z),
- g. podle názvu z rostlinné říše (*Topolová* – HnV),
- h. podle zaměstnání nebo etnického původu obyvatel (*Právní* – HnV),
- i. podle pohoří (*Šumavská* – HnV).

3. Praktická část

3.1. Zliv

3.1.1. Obyvatelstvo ve Zlivi

Je doloženo, že v roce 1843 ve Zlivi žilo 270 lidí a bylo zde 36 domů. Další sčítání proběhlo na konci šedesátých let 19. století a počet obyvatel byl 317. O 11 let později se počet navýšil na 454 obyvatel a v roce 1890 zde žilo již 614 lidí. (Kuča, 2011, s. 637) Toto větší navýšení během poměrně krátkého časového úseku bylo způsobeno otevřením místní továrny na šamotové cihly v roce 1886. (Dvořák, 2010, s. 108) Zdejší populace se rozrůstala i během 20. století. Na jeho začátku se počet obyvatelstva zvýšil na 1024 a v roce 1930 zde žilo přes 1500 lidí a do katastru Zlivi náleželo 228 domů. V polovině 20. století populace klesla na 1368 obyvatel. Během padesátých let se městečko opět začalo rozrůstat a v roce 1961 zde žilo již přes 2000 lidí.

K rozšíření populace přispělo zřízení MAPE, což byla továrna upravující uranovou rudu pomocí chemie. Pro úpravnu bylo plánováno vystavět 200 bytů na nově vznikajícím sídlišti, později pojmenovaném jako Jáchymovská ulice (viz dále v této práci). (srov. Kučerová, 2022, s. 12; Kuča, 2011, s. 637) O dvacet let později se počet navýšil na 3547 obyvatel a na konci 20. století zde bylo 3770 lidí a 629 domů. (Kuča, 2011, s. 637) Po roce 2000 se zdejší populace pohybovala přibližně na stejném počtu a poslední roky začala mírně klesat. V současné době zde žije 3495 obyvatel. (ČSÚ, 2022, cit [5. 4. 2023])

3.1.2. Regionální periodikum *Zlivan*

Zlivan je místní čtvrtletník, který se vydává od roku 1972 (*PKZ 1955–1981*, s. 297, [cit. 7. 7. 2023]) Jeho jméno by mohlo být projevem lokálního patriotismu (projevem oddanosti k místu a komunitě, které jsou lidé součástí). (Keller, 2017, [20. 6. 2023]). Lidové označení pro obyvatele Zlivi je **Zlivák** či **Zlivačka**. Existuje zde také spolek **Zliváci**. Jedná se o občanské sdružení pořádající různé kulturní a společenské akce. (Zliváci, 2022, [7. 7. 2023]) Hanlivé označení lidí pocházejících ze Zlivi je pak **Mrkvan**, **Mrkvanda** vycházející z pověsti o **Mrkvanovu**. (Mayer, 2017, s. 12, 13)

3.1.3. Ulice ve Zlivi

Vzhledem k faktu, že Zliv byla po delší dobu své existence vesnicí³, nejsou názvy ulic tak jednoznačné a prameny k jejich doložení jsou velmi strohé nebo neexistují. První zmínka o

---

³ Zliv získala statut města až v roce 1960. (Kovář, Randáková, 2010, s. 73)

konkrétním názvu ulice je z roku 1922 v *Pamětní knize obce Zlivi 1922–1954*, v níž je zmiňována ulice **Nádražní** (s. 5, [cit. 27. 4. 2023]). Zdejší ulice se v první polovině 20. století označovaly podle nějakých známých objektů nebo podle směru a nešlo o názvy oficiální (např. ulice **K Zahájí**, **Pod Štumbauerů/Štumpojerů vrškem**⁴, **U Továrny**, **U Pily**, **K Palesově pile**, **K Hluboké**).

Pro snazší orientaci v ulicích a pro představu rozvoje a růst města do příloh přikládám tři mapy z portálu Mapy.cz. První pochází z 19. století, další je letecký snímek z roku 2003 a poslední je nejaktuálnější podoba města (viz Přílohy č. 1, 2 a 3).

28. října

28. října je ulice vedoucí mezi **Nádražní** a **Družstevní** ulicí a její pojmenování vychází z významného data českých dějin, tedy den vzniku samostatného československého státu. První zmínka o této ulici je v kronice města z roku 1964 a souvisí s úpravou chodníků. (*PKZ 1955–1981*, s. 143, [cit. 27. 4. 2023])

Bezdrevská

Tato ulice je hlavní a navazuje na **Nádražní**, vede kolem **Dolního náměstí** a pokračuje dále směrem na Munice. Svůj název získala podle rybníka Bezdrev, který náleží do katastru Zlivi a je druhým největším rybníkem v České republice. (Kodlová, 2021, s. 10) V regulačním plánu Zlivi, který je bohužel nedatován, ale je součástí složky *Plány regulace a kanalizace obce Zlivi* (dokumenty z let 1926–1936), je tato ulice zakreslena jako **Munická**. (SOkA Č. B., SMP 239 [1334]) Po únorové revoluci nesla ulice název **Rudé armády**. (SOkA Č. B., inv. č. 88, sign. I/2a) Další změny svého jména se dočkala 19. října 1992, kdy byl městským zastupitelstvem ulici udělen staronový název **Bezdrevská**. (MÚ Zliv, Usnesení VI. městského zastupitelstva, 1992)

Boženy Němcové

Ulice nesoucí název po známé české spisovatelce z 19. století, se nachází mezi ulicemi **Fučíková** a **Jiráskova** a je souběžná s částí **Tyršovy** ulice. První zmínka o této ulici, kterou jsem dohledala, je v zápisu ze schůze rady MěNV Zliv z července roku 1961. Radní projednávali naplánování oprav a úprav vozovky a rekonstruování veřejného osvětlení v ulicích

---

⁴ Lidově Štumbík nebo Štumbaurák. Vršek je pojmenován po rodu Štumpojerů, který byl ve Zlivi od konce třicetileté války. (Mayer, 2017, s. 15)

Boženy Němcové, Fučíkové, Jiráskové a Klostermannové. (SOkA Č. B., inv. č. 88., sign. I/2a)

Čapkova

Další ulice pojmenovaná po významné české literární osobnosti je ulice **Čapkova**, jež vede souběžně s částí ulice **Tyršovy** mezi **Luční** a **Jiráskovou**. Podle kroniky byla tato komunikace vybudována v roce. (*PKZ 1955–1981*, s. 270, [cit. 27. 4. 2023]) V žádosti o zhotovení tabulek s označením ulic již z roku 1969 je uveden název **Bratří Čapků** (společně s **Nádražní, Zahradní, Třídou, Luční, Jana Švermy, Jáchymovskou** a **Šrámkovou**). (SOkA Č. B., inv. č. 86., sign. I/1a)

Česká

Ulice se nachází rovněž mezi ulicemi **Jiráskova** a **Luční**. Zdejší zástavba byla téměř celá postavena v průběhu 60. let. (MÚ Zliv, Mapa s datací zástavby, nedatováno)

Dolní náměstí

Ve Zlivi, přestože je to malé město, se nacházejí dvě náměstí – **Dolní** a **náměstí Míru** (viz **Náměstí Míru** ↓). **Dolní náměstí** vzniklo na prostoru bývalé návsi, která ztratila svou původní podobu zbořením statků a domů ke konci 60. let. (Kovář, Randáková, 2010, s. 75) Nachází se zde kostel sv. Václava či obecní knihovna. **Dolní náměstí** dostalo jméno podle své polohy. Název náměstí se ustálil s posláním oznámení na ONV v Českých Budějovicích v roce 1965, že „pro náměstí u kostela používáme název **Dolní náměstí**“. Současně v tomto dopise byla uvedena změna názvu **Stalinovy ulice** (viz ulice **Nádražní** ↓), pojmenování sídliště (viz ulice **Jáchymovská** ↓) a označení nepojmenované ulice (viz. ulice **Nová** ↓). (SOkA Č. B., inv. č. 86., sign. I/1a) V dnešní době se na **Dolním náměstí** nacházejí bytové domy, kterým se lidově říká Papouškárna a Kapučino podle jejich barvy fasády. Ve Zlivi se toto náměstí v běžné mluvě pojmenovává pouze slovem **náves**.

Družstevní

Komunikace směřující od **Nádražní** k domu služeb získala své jméno podle družstevních dvoudomků, které zde byly postaveny. První zápis o tomto názvu je z roku 1927 v *Pamětní knize obce Zlivi 1922–1954* (s. 62, [cit. 27. 4. 2023]). Lidově se tato ulice označuje jako **Družstevka**.

Dukelská

Dukelská ulice vede z **Tyršovy** do ulice **Šrámkovy**, je souběžná s **Jáchymovskou** a nachází se za sídlištěm (viz **Jáchymovská** ulice ↓). V první polovině 70. let zde byly postaveny čtyři panelové domy. (MÚ Zliv, Mapa s datací zástavby, nedatováno). Název je honorifikačně motivovaný dějištěm s odkazem na boje československých jednotek za druhé světové války u Dukly.

Dvořákova

Tato ulice je spojnicí mezi **Lidickou** a **Fučíkovou**. Bohužel její vznik není možné určit z žádných dostupných pramenů. První zmínka o ní je z roku 1957 v *Pamětní knize Zlivi 1955–1981* (s. 37, [cit. 27. 4. 2023]). Ulice nese jméno českého hudebního skladatele Antonína Dvořáka.

Fučíkova

Motivace pojmenování ulice spojující **Tyršovu** a **Petra Bezruče** je honorifikační. Název odkazuje k českému novináři Juliu Fučíkovi, jenž byl popraven během druhé světové války. První zmínka o této ulici v dostupných pramenech je z roku 1961 (viz **Boženy Němcové** ↑). (SOkA Č. B., inv. č. 88., sign. I/2a)

Haškova

Ze stejného roku (1961) je rovněž první dostupná zmínka o ulici **Haškova**, která vede z **Nádražní** do ulice **Petra Bezruče** a již protíná ulice **28. října**. (viz **Boženy Němcové** ↑). (SOkA Č. B., inv. č. 88., sign. I/2a) Ulice nese název po spisovateli Jaroslavu Haškovi, jehož osobnost je svými kořeny spjatá s okolím Zlivi. Měl zde své předky a jeho otec byl původem z Mydlovar, což je vesnice nacházející se necelých 5 kilometrů na západ od Zlivi. (Vondra, 1985, s. 171)

Jáchymovská

„Ta naše **Jáchymovská**“ je název článku v loňském vydání místního zpravodaje *Zlivan*. V roce 1958 začala výstavba sídliště pro mydlovarské MAPE a v roce 1960 se začalo 200 nově postavených bytů obydlovat. (Kučerová, 2022, s. 12) 31. března 1965 byl z MěNV poslán dopis na odbor vnitřních věcí ONV v Českých Budějovicích, zda je možné, v rámci oslav 95. Leninových narozenin, pojmenovat nově vzniklé sídliště právě jeho jménem. Nakonec o názvu ulice rozhodlo hlasování obyvatel, kteří zvolili **Jáchymovskou** ulici. Název je oficiálně podle zprávy motivován honorifikačně a odkazuje k prvnímu uranovému nalezišti v Československu.

(SOkA Č. B., inv. č. 86., sign. I/1a) Tato motivace je podle mne nejpravděpodobnější, neboť zapadá do dobové socialistické rétoriky. Kučerová uvádí, že název je odvozen rovněž od uranového dolu u Jáchymova, protože se do MAPE dovážela ruda právě odtud. (Kučerová, 2022, s. 12) Toto je ovšem pouze domněnka, uranová ruda se sem dovážela převážně ze západních Čech, zejména z dolů v Okrouhlé Radouni, Dolní Rožínce, Stráži pod Ralskem a v Příbrami. (Zölzer, Havránková a kol., 2016, s. 9) Někteří zdejší rodáci tvrdí, že název je odvozen od obyvatel Jáchymova, kteří se sem přestěhovali za účelem práce v úpravně uranových rud.

Jiráskova

Jiráskova ulice vede pod Štumbauerovým vrškem, spojuje ulici Tyršovu a 28. října a protíná jí ulice **Petra Bezruče**. O jejím názvu se rozhodlo na radě MNV 6. února 1950, kdy byl podán návrh na pojmenování dvou ulic, velké a malé. Velká by měla nést název **Jiráskova** a malá **Tovární** (viz **Tovární** ↓). (SOkA Č. B., inv. č. 1., kniha č. 1)

Klostermannova

Spisovatel Karel Klostermann je spjat nejen se Šumavou, ale i se Zliví, kterou během svého života několikrát navštívil, a dokonce sem umístil i děj svého románu *Vypovězen*. (Kovář, 2008, s. 21) Pojmenovat ulici po něm navrhl pan Beneš na zasedání schůze MNV 29. srpna 1947. Společně s ním podal návrh i pan Havel na pojmenování školy nebo některé z nejlepších ulic po panu prezidentovi (tzn. po Edvardu Benešovi). (SOkA Č. B., inv. č. 4., kniha č. 4) Ulice vede od sokolovny okolo Kuklovy vily do ulice **V Úvoze** a nachází se zde jedna z nejstarší zdejší zástavby. (Král, 2010, s. 84)

Krátká

Krátká ulice dostala svůj název podle své charakteristiky. Nachází se mezi ulicemi **Školní** a **Nádražní** a počátky její zástavby sahají do 2. poloviny 19. století. (Král, 2010, s. 84)

Lesní

Lesní je spojkou mezi ulicemi **Nádražní** a **Petra Bezruče**. Její název je odvozen od jejího umístění, jelikož ulice vede pod lesem.

Lidická

Lidická ulice vede mezi **Tyršovou** a **Petra Bezruče** okolo současného druhého stupně základní školy. **Lidická** byla pojmenována na žádost ONV z 12. února 1947 v srpnu stejného roku jako uctění památky Lidic a jejich obyvatel. (SOkA Č. B., inv. č. 4., kniha č. 4)

Luční

Ulice nacházející se rovněž mezi ulicemi **Tyršova** a **Petra Bezruče** byla pojmenována na začátku sedmdesátých let. Její název je uveden na žádosti určené Hospodářství a službám města o zřízení tabulek s názvy nově pojmenovaných ulic. (SOkA Č. B., inv. č. 86., sign. I/1a) V pamětní knize je její vybudování datováno do roku 1971. (*PKZ 1955–1981*, s. 267, [cit. 28. 4. 2023])

Na Hobiznách

Ulice **Na Hobiznách** a **Pod Tratí** jsou nejnovější ulice nacházející se ve Zlivi. Tato komunikace vede od asfaltové plochy na **Dolním náměstí** a ústí do ulice **Bezdrovská** (naproti ní je křižovatka s ulicí **Pod Vartou**). Byla pojmenována zastupitelstvem města 13. června 2012. (MÚ Zliv, Usnesení IX. zastupitelstva, 2012, [cit. 28. 4. 2023]) Název vznikl z pomístního jména na Hobiznách, přičemž Hobizny jsou označení pro louku, která se zde nacházela. Anoikonymum vzniklo zkomolením německého slova Hofwiesen, což označovalo louky náležející k panskému dvoru. (Holá, 1985, s. 27)

Na Pláništích

Výstavba rodinných domů v ulicích **Na Pláništích** a **U Stadionu** proběhla v druhé polovině sedmdesátých let minulého století. (MÚ Zliv, Mapa s datací zástavby, nedatováno) Tato ulice vede právě z ulice **U Stadionu** směrem k tenisovým kurtům, hokejbalovému a fotbalovému hřišti. Její název vychází z pomístního jména, které dříve označovalo pastvu pro dobytek. Z pastvy se později z části stalo pole a zbytek místa byl zalesněn. Pomístní jméno je odvozeno od slova pláň. (Holá, 1985, s. 35) Mayer ve své bakalářské práci uvádí, že Plániště je označení pro les nacházející se mezi Mydlovarským rybníkem (tzv. Mydlákem) a tenisovými kurty. (2017, s. 15)

Na Stráni

Slepá ulice, která je kolmá na **Jáchymovskou** ulici, má své pojmenování podle umístění, protože se nachází na úbočí tzv. Holého vrchu. Zástavba v této části města pochází z první poloviny sedmdesátých let. (MÚ Zliv, Mapa s datací zástavby, nedatováno)

Na Výsluní

Rovněž se jedná o slepou ulici, tentokrát ústící do ulice **Pod Vartou**. Motivace pojmenování je podle polohy. V tomto případě se mi nepodařilo dohledat datum pojmenování ani stáří zástavby, ale soudě dle čísel popisných se jedná o novější zástavbu.

Nádražní

Jak už název napovídá, ulice vede kolem nádraží, navazuje na **Bezdrvskou** a pokračuje dál směrem k Mydlovarskému rybníku. Zmínky o jejím názvu lze nalézt v nejstarší kronice města nebo v regulačním plánu (nedatovaném, pocházejícím nejspíše ze dvacátých nebo třicátých let), kde se nacházely pouze dva názvy ulic, a to právě **Nádražní** a **Munická** (viz **Bezdrvská** ↑). (SOkA Č. B., desky 239 (1334), 224T)

Po druhé světové válce byla přejmenována na **třidu Generalissima⁵ Stalina** usnesením schůze pléna místního národního výboru 29. 8. 1947. Toto rozhodnutí je na základě vzneseného návrhu ONV v únoru téhož roku na udělení čestného občanství pro Josifa Stalina. Zasedání MNV v tomto případě žádosti nevyhovělo (údajně z důvodu skromnosti), ale byl dán příslib, že se po Stalinovi pojmenuje některá z ulic. (SOkA, Č. B., inv. č. 4., kniha č. 4) V kronice je rovněž uveden název **Stalinova třída**, což by mohlo být důkazem neukotvenosti názvu v lidské paměti. (PKZ 1922–1954, s. 277, [cit. 2. 5. 2023])

V šedesátých letech se začalo užívat označení **Nádražní** ulice a v roce 1969 byla ulice na tento název oficiálně přejmenována. Jistě to souviselo i s odsouzením kultu Stalinovy osobnosti. (SOkA, Č. B., inv. č. 86., sign. I/1a)

Náměstí Míru

Jedny z nejstarších domů ve Zlivi se nacházejí na **náměstí Míru**, jejich postavení se datuje do druhé poloviny 19. století. (Král, 2010, s. 84) Bývala zde umístěná policejní stanice a lze zde nalézt sochu Dělníka. Motivace jména je honorifikační podle abstraktního pojmu.

Nová

Spojovací ulice vedoucí mezi **Dolním náměstím** a **Školní** (dříve **Gottwaldovou** – viz ulice **Školní** ↓) byla pojmenována během druhé poloviny šedesátých let. Před tím byla označována jako nepojmenovaná ulice. (SOkA, Č. B., inv. č. 86., sign. I/1a)

Petra Bezruč

Pojmenování po českém básníkovi Petru Bezručovi získala ulice vedoucí od **Nádražní** až k ulici **Lesní** (směrem k Mydlovarskému rybníku). O názvu se usneslo plénum místního národního výboru 16. července roku 1946 a označilo tak ulici od domku paní Kříhové, jež vedla

---

⁵ Generalissimus je označení nejvyšší hodnosti vrchního velitele veškerých ozbrojených sil. Člověku s touto hodností je přidělena výjimečná pravomoc, která se v určitých státech uděluje zejména během probíhající války. (ASSČ, 2017–2023, [cit 27. 4. 2023])

k Palasově vile⁶ (čp. 166). Dříve se této ulici lidově říkalo např. **K Palasů vile**. (SOkA, Č. B. inv. č. 4., kniha č. 4; Kovář, Randáková, 2010, s. 66) Podobně jako se **Družstevní** ulici ↑ říká **Družstevka**, ulice **Petra Bezruč** se označuje jako **Bezručovka**.

Pod Tratí

Původně byl takto pojmenovaný celý prostor na Hobiznách (viz ulice **Na Hobiznách** ↑) „ZTV – Pod Tratí“. V současné době označuje slepou ulici vedoucí od **Dolního náměstí** a protínající ulici **Na Hobiznách**. Komunikace byla pojmenována podle své polohy v polovině roku 2012. (MÚ Zliv, Usnesení IX. Zastupitelstva, 2012, [cit. 28. 4. 2023])

Pod Vartou

Tato ulice je kolmá na **Bezdrevskou**. Ze zápisu zasedání rady MNV je známo, že v roce 1951 proběhlo situační zaměření pro zastavovací plán území „Na Vartách“. (SOkA Č. B. inv. č. 1., kniha č. 1) Varta je označení pro kopec, kde se dříve držely hlídky. Slovo varta bylo přejato z německého Warte, což je označení pro rozhlednu či strážní věž. (Holá, 1985, s. 37) Podle PSJČ je varta zastaralé podstatné jméno znamenající právě hlídku, stráž nebo strážní službu. (Varta, PSJČ, 2007–2008, [cit. 2. 5. 2023])

Smetanova

Jedna z ulic umístěných na kopci Varta (viz **Pod Vartou** ↑) pojmenována po významném českém skladateli Bedřichu Smetanovi. Zdejší území se začalo zastavovat již v druhé polovině 19. století. (Král, 2010, s. 84)

Školní

Tento název byl udělen ulici až po sametové revoluci. Před tím to byla ulice **Klementa Gottwalda** a byla tak pojmenována 15. června 1948, jakožto nová ulice. Nacházely se zde bytové jednotky Západočeských dolů postavené v roce 1948 určené zaměstnancům dolu Svatopluk. (Kovář, Randáková, 2010, s.71; Král, 2010, s. 84) Jako neoficiální název použitý v zápisu rady MNV z 9. ledna 1947 se užívalo jméno **Hornická**. (SOkA Č. B. inv. č. 1., kniha č. 1)

Šrámkova

Vedlejší ulice na sídlišti (viz ulice **Jáchymovská** ↑) vedoucí ke garážím sídliště a k domu s pečovatelskou službou. O názvu bylo rozhodnuto stejně jako v případě **Jáchymovské** ulice

---

⁶ Ing. Pallas pocházel z Českých Budějovic a ve Zlivi nechal postavit vilu o 7 místnostech. (Kovář, Randáková, 2010, s. 66)

hlasováním obyvatel. Mezi návrhy bylo také pojmenování po jihočeských umělcích či spisovatelích – ulice **Švermova**, která se použila na ulici jinou (viz **Švermova** ulice ↓), a dále nikdy nepoužitá jména **Tylova** a **M. Alše**. (SOkA Č. B., inv. č. 86., sign. I/1a)

Švermova

Spojka mezi **Tyršovou** a **Čapkovou** ulicí je pojmenována po Janu Švermovi, tedy **Švermova**. Jak již bylo řečeno výše, tento název byl původně navržen pro jednu z ulic umístěných na sídlišti. Domy postavené v této ulici jsou z větší části z počátku sedmdesátých let. (MÚ Zliv, Mapa s datací zástavby, nedatováno) Zajímavostí této ulice je (jak tomu bylo u ulice **Čapkova** ↑), že byla poslána žádost z MěNV na HAS na zhotovení tabulek s uličními názvy, ve které bylo uvedeno jméno Jana Švermy. Ulice se přesto jmenuje pouze **Švermova**. (SOkA Č. B., inv. č. 86., sign. I/1a)

Tovární

Z kraje ulice 28. října vede **Tovární** ulice (nedaleko Šamotky⁷) pokračující dál kolem obchodu s potravinami (v současné době Flop, bývalý Pramen) a ústící na křižovatce s ulicemi **Haškova** a **Petra Bezruče**. Tato ulice pojmenována z kraje padesátých let současně s **Jiráskovou** (viz **Jiráskova** ↑). (SOkA Č. B., inv. č. 1., kniha č. 1)

Třešňová

V zápisu ze schůze rady MNV, uskutečněné 17. listopadu 1954, vyplývá splnění závazku vysázení 300 třešní na kopci Varta. Odtud také název ulice **Třešňová**, která vede z ulice **Pod Vartou** téměř na samý vrcholek kopce. K této ulici se mi rovněž nepodařilo dohledat žádné podklady, ale podle čísel popisných se jedná o jednu z novějších ulic. (SOkA Č. B., inv. č. 88., sign. I/2a)

Třídómí

Slepá ulice, vedoucí z **Petra Bezruče** mezi pár domů, získala své jméno na konci šedesátých let právě podle svého umístění. (SOkA Č. B., inv. č. 88., sign. I/2a)

Tyršova

Tyršova ulice vede z **Bezdrevské** ulice okolo **náměstí Míru**, lékárny a stadionu směrem k Zahájí. Ulice byla pojmenována na žádost zdejší organizace Sokol k příležitosti oslav 100. narozenin Miroslava Tyrše. 18. září byla odhalena tabulka a těchto oslav se zúčastnily všechny

---

⁷ Bývalá továrna na šamotové cihly, v dnešní době firma Schiedel, a. s. (Dvořák, 2010, s. 108, 134)

místní spolky včetně Sokola, stejně jako členové místního zastupitelstva. Tehdy ulice vedla od školy k Zahájí. (*PKZ 1922–1954*, s. 131, [cit. 2. 5. 2023]) Dříve byla zvána ulicí **Sokolskou**, protože se zde nachází sokolovna, která byla dostavěna a slavnostně otevřena 12. srpna 1923. (Kovář, Randáková, 2010, s. 65, 66)

U Pacáku

Ulice směřující z konce **Nádražní** směrem k rybníku Pacák. Holá se ve své diplomové práci domnívá, že toto jméno je zkomoleninou německého slova patschen, což znamená brouzdat se (v louži). Rybník toto pojmenování mohl dostat podle své charakteristiky, neboť je mělký a bahnitý. (Holá, 1985, s. 32) V této ulici se nacházejí čtyři domy, které byly postaveny okolo poloviny minulého století. (MÚ Zliv, Mapa s datací zástavby, nedatováno)

U Stadionu

Ulice byla vybudována v sedmdesátých letech a vede mezi ulicí **Luční** a **Tyršova**. (MÚ Zliv, Mapa s datací zástavby, nedatováno; Kovář, Randáková, 2010, s. 74) Její pojmenování je motivováno polohou, jelikož se nedaleko ní nachází fotbalový stadion.

U Vodojemu

Na již několikrát zmiňovaném kopci Varta je umístěna ulice **U Vodojemu**, jež je jednou z ulic novějších. Název je odvozen od objektu umístěném na vrcholu, tedy od vodojemu.

V Provazech

Jméno ulice, jejíž domy byly postaveny převážně v první polovině sedmdesátých let 20. století, vychází z pomístního jména Provazy nebo v Provazech označující pole, které leželo nad loukou nazývaná V Provazích. (Holá, 1985, s. 36) Toto anoikononymum vychází ze staré české délkové míry provazec, jímž se měřily lesy anebo pole. Jedná se kolísající délku, která měla zpravidla cca 25 m). (Provazec, SSSJČ, 2011, [cit. 4. 5. 2023])

V Úvoze

Spojnice mezi hlavní ulicí **Bezdvorskou** a **Smetanovou** se nazývá **V Úvoze**. Jedná se o ulici s jednou z nejstarší zástavby ve Zlivi. Její vybudování sahá do druhé poloviny 19. století. (Král, 2010, s. 84). Úvoz, dle SSSJČ, je cesta, která je umístěná hluboko do okolního terénu. (Úvoz, SSSJČ, 2011, [cit. 4. 5. 2023])

Zahradní

Poslední ulice nacházející se ve Zlivi je **Zahradní**. Vede mezi bytovými domy z šedesátých let z ulice **Tovární** do ulice **Lesní**. (MÚ Zliv, Mapa s datací zástavby, nedatováno) Její název byl schválen na plenárním zasedání MěNV 10. listopadu roku 1969 a žádost na zhotovení tabulky se jménem byla poslána v prosinci téhož roku na HAS společně s dalšími názvy ulic (viz **Nádražní, Třídómí, Luční, Čapková, Švermova, Jáchymovská a Šrámkova** ↑). (SokA Č. B., inv. č. 88., sign. I/2a)

3.1.4. Souhrn motivace pojmenování ulic ve Zlivi

Zde předkládám souhrn ulic a jejich motivace pojmenování ve Zlivi v jednotlivých obdobích, které jsem rozdělila následovně: dvacátá léta, čtyřicátá až padesátá léta, šedesátá až sedmdesátá léta a od roku 1989 do současnosti. V tabulce je vždy uveden i současný název, aby bylo možno určit případnou změnu v názvu.

Dvacátá léta

Současný název ulice	Dobový název ulice	Motivace pojmenování
Bezdrvská	Munická	Podle směru k jiné obci
Družstevní	Družstevní	Honorifikační podle instituce, organizace
Krátká	Krátká	Podle velikosti
Nádražní	Nádražní	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Náměstí Míru	Náměstí Míru	Honorifikační podle abstraktního pojmu
Smetanova	Smetanova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Tyršova	Sokolská	Honorifikační podle instituce, organizace
V Úvoze	V Úvoze	Podle obecné polohy

Čtyřicátá až padesátá léta

Současný název ulice	Dobový název ulice	Motivace pojmenování
Bezdrvská	Rudé armády	Honorifikační podle instituce, organizace
Družstevní	Družstevní	Honorifikační podle instituce, organizace
Dvořákova	Dvořákova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Jiráskova	Jiráskova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života

Klostermannova	Klostermannova	Honorifikační podle regionální osobnosti a zároveň osobnosti spjaté se zkoumanými obcemi
Krátká	Krátká	Podle velikosti
Lesní	Lesní	Podle obecné polohy
Lidická	Lidická	Honorifikační podle dějiště
Stalinova třída	Stalinova třída	Honorifikační podle významné osobnosti známé ze světa politiky a vědy
Náměstí Míru	Náměstí Míru	Honorifikační podle abstraktního pojmu
Petra Bezruče	Petra Bezruče	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Pod Vartou	Pod Vartou	Podle původního místního nebo pomístního jména
Smetanova	Smetanova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Školní	Klementa Gottwalda	Honorifikační podle významné osobnosti známé ze světa politiky a vědy
Tovární	Tovární	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Tyršova	Tyršova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
U Pacáku	U Pacáku	Podle blízkého hydronyma
V Úvoze	V Úvoze	Podle obecné polohy

Šedesátá až sedmdesátá léta

Současný název ulice	Dobový název ulice	Motivace pojmenování
28. října	28. října	Honorifikační podle data
Bezdrvská	Rudé armády	Honorifikační podle názvu instituce, organizace
Boženy Němcové	Boženy Němcové	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Čapkova	Čapkova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Česká	Česká	Honorifikační podle státu či národu
Dolní náměstí	Dolní náměstí	Podle obecné polohy
Družstevní	Družstevní	Honorifikační podle instituce, organizace
Dukelská	Dukelská	Honorifikační podle dějiště
Dvořákova	Dvořákova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Fučíkova	Fučíkova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Haškova	Haškova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Jáchymovská	Jáchymovská	Honorifikační podle dějiště

Jiráskova	Jiráskova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Klostermannova	Klostermannova	Honorifikační podle regionální osobnosti a zároveň osobnosti spjaté se zkoumanými obcemi
Krátká	Krátká	Podle velikosti
Lesní	Lesní	Podle obecné polohy
Lidická	Lidická	Honorifikační podle dějiště
Luční	Luční	Podle obecné polohy
Na Pláništích	Na Pláništích	Podle původního místního nebo pomístního jména
Na Stráni	Na Stráni	Podle obecné polohy
Nádražní	Nádražní	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Náměstí Míru	Náměstí Míru	Honorifikační podle abstraktního pojmu
Nová	Nová	Podle charakteru výstavby v ulici
Petra Bezruče	Petra Bezruče	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Pod Vartou	Pod Vartou	Podle původního místního nebo pomístního jména
Smetanova	Smetanova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Školní	Klementa Gottwalda	Honorifikační podle významné osobnosti známé ze světa politiky a vědy
Šrámkova	Šrámkova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Švermova	Švermova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Tovární	Tovární	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Třídomí	Třídomí	Podle tvaru
Tyršova	Tyršova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
U Pacáku	U Pacáku	Podle blízkého hydronyma
U Stadionu	U Stadionu	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
V Provazech	V Provazech	Podle původního místního nebo pomístního jména
V Úvoze	V Úvoze	Podle obecné polohy
Zahradní	Zahradní	Podle obecné polohy

Od roku 1989 do současnosti

Název ulice	Motivace pojmenování
28. října	Honorifikační podle data
Bezdrevská	Podle blízkého hydronyma
Boženy Němcové	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Čapkova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Česká	Honorifikační podle státu či národu
Dolní náměstí	Podle obecné polohy
Družstevní	Honorifikační podle instituce, organizace
Dukelská	Honorifikační podle dějiště
Dvořákova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Fučíkova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Haškova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Jáchymovská	Honorifikační podle dějiště
Jiráskova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Klostermannova	Honorifikační podle regionální osobnosti a zároveň osobnosti spjaté se zkoumanými obcemi
Krátká	Podle velikosti
Lesní	Podle obecné polohy
Lidická	Honorifikační podle dějiště
Luční	Podle obecné polohy
Na Hobiznách	Podle původního místního nebo pomístního jména
Na Pláništích	Podle původního místního nebo pomístního jména
Na Stráni	Podle obecné polohy
Na Výsluní	Podle obecné polohy
Nádražní	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Náměstí Míru	Honorifikační podle abstraktního pojmu
Nová	Podle charakteru výstavby v ulici
Petra Bezruče	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Pod Trať	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Pod Vartou	Podle původního místního nebo pomístního jména
Smetanova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Školní	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla

Šrámkova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Švermova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Tovární	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Třešňová	Podle názvu rostlinné říše
Třídolí	Podle tvaru
Tyršova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
U Pacáku	Podle blízkého hydronyma
U Stadionu	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
U Vodojemu	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
V Provazech	Podle původního místního nebo pomístního jména
V Úvoze	Podle obecné polohy
Zahradní	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla

3.2. Hluboká nad Vltavou

3.2.1. Stručná historie Hluboké nad Vltavou

Na základě archeologických nálezů z hradišť a pohřebišť v okolí dnešní Hluboké (na Babě či kolem Kostelce, Purkarce, Poněšic či Munic) se lze domnívat, že lidé zde žili již ve starší době bronzové. O počátek samotné Hluboké se ale zasloužil až zakladatel Českých Budějovic Přemysl Otakar II., který zde ve druhé polovině 13. století nechal vystavět gotický hrad sloužící jako hospodářské, vojenské a správní centrum pro panovnické statky nacházející se v okolí. První písemná zmínka o hlubockém hradu je z roku 1285 a jeho název je zde uveden jako „Wroburch“. V této době hrad vlastnil Vítek z Krumlova (později z Hluboké), bratr Závěš z Falknštejna, jehož nechal na louce pod hradem popraviti král Václav II. (Koblasa, Kovář, 2012, s.7–10)

O osadě pod hradem nesoucí název Podhradí, se poprvé píše v listině vydané v roce 1378 císařem Karlem IV. (Koblasa, 2007, s. 5) V urbáři, který nechal sestavit Vilém v roce 1490, je uvedeno, že se v Podhradí z původních devíti usedlostí snížil počet na sedm a u hradu se nacházela krčma. Koblasa s Kovářem se domnívají, že Podhradí bylo s největší pravděpodobností označováno městečkem, a tudíž mu byla přiznána jeho důležitost. Podle urbáře vypracovaného v 16. století se v městečku nacházelo již 47 chalup a gruntů. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 13–15)

Dalším důležitým milníkem pro oblast spadající pod správu zámku Hluboká bylo datum 1. října 1661. Celé panství koupil knížecí rod Schwarzenbergů a během jejich vlády přilehlé území velmi prosperovalo. V osmdesátých letech 17. století udělil kníže Ferdinand ze Schwarzenbergu obci statut městyse a na konci 18. století německý císař František II. vydal listinu, v níž svolil ke konání výročních trhů. (Koblasa, 2007, s. 5–6)

V druhé polovině 19. století se udála změna v systému správy městyse. Místo rychtáře a konšelů v čele nově vzniklého třináctičlenného obecního výboru stanul starosta. Nově vzniklý třináctičlenný obecní výbor, v jehož čele stál starosta vystřídal dřívějšího rychtáře a konšele. (Koblasa, 2007, s. 8) V Podhradí začal sídlit i berní úřad, c. k. okresní soud a byla založena Okresní hospodářská záložna. Rovněž zde vznikla řada nových občanských spolků (jako např. pěvecký sbor Závěš, Střelecká společnost v Zámostí), byla zřízena železnice, poštovní úřad a telegraf. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 24; Mařík, 1923, s. 130–133)

Začátkem roku 1883 zdejší obecní zastupitelstvo podalo žádost obsahující dvě části. V té první zastupitelé usilovali o změnu statutu městyse na město. Jako argument uváděli, že se zde

nacházela řada státních institucí, škol, mnoho spolků a bylo zde 115 živnostníků, řemeslníků a továren. Druhá část obsahovala prosbu o změně jména z Podhradí nebo Podhradu na Hlubokou. Nakonec c. k. místodržitelství v Praze, kam byla žádost odeslána, svolilo pouze ke změně jména s platností od roku 1885. Hluboká se stala městem až v roce 1907 císařským rozhodnutím Františka Josefa I., k čemuž velkou měrou přispěl kníže Adolf Josef Schwarzenberg. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 24–25)

V roce 1924 došlo (na základě rozhodnutí ministerstva vnitra) ke sloučení obcí a osad Hluboké, Podskalí, Hamrů a Zámostí v jedno město s novým názvem Hluboká nad Vltavou. Později bylo přiděleno i hlubocké nádraží (dříve spadající do katastru Bavorovic), dvůr Vondrov a rybářská bezdrevská bašta (dříve náležející k obci Zliv). (*Paměti města Hluboké 1922–1966*, s. 42, [cit. 3. 4. 2023])

Během německé okupace za druhé světové války byl správou města pověřen vládní komisař Hewer, který mimo jiné našel určitý projev odporu na zdi radnice, na níž bylo křídou napsáno „Masarykova třída“. Autor tohoto nápisu, i přes veškeré pátrání, nebyl nikdy dopaden. V Hluboké také operovaly složky odboje „Hnutí za svobodu“ a v červenci 1944 ve Staré oboře našel hajný Rybák padáky patřící parašutistům, kteří se účastnili prvního seskoku v jižních Čechách. Gestapo parašutisty nedopadlo, ale zatkli hajného i jeho rodinu a deportovali je do koncentračního tábora, ve kterém všichni zemřeli. Dodnes jejich památku připomíná pamětní deska umístěná na hájovně. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 29–30)

Na samém konci druhé světové války, 9. května 1945, když do Českých Budějovic přijížděla Rudá armáda, utíkali přes Hlubokou vojáci Wehrmachtu, kteří se snažili dostat přes sousední obce Munice a Zliv do amerického zajetí. Dopoledne o den později se v Hluboké objevili příslušníci americké armády a odpoledne dorazili i sovětsí vojáci. Ti 11. května u židovského hřbitova zastavili nákladní vozidlo, v němž se nacházelo přes třicet německých vojáků, kteří byli zastřeleni a pohřbeni právě na tomto místě. Poválečná atmosféra se ve městě nesla v duchu naděje a oživení společenského života. Zvelebovalo se i samotné město – proběhla výstavba vodovodu a nově se vydláždily ulice. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 31–32)

Hluboká se v druhé polovině minulého století postupně rozrůstala. V šedesátých letech byl postaven Parkhotel, v sedmdesátých letech pak obchod nacházející se naproti hotelu, byla zřízena nová benzinová pumpa, vystavěny byly i panelové domy na okraji města a v centru namísto třech zdemolovaných domů vyrostlo nákupní středisko Jednota. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 35) Město se rozšiřovalo nejen územně, ale také administrativně. V roce 1964 byly připojeny obce Munice a Bavorovice a v osmdesátých letech připadly k Hluboké nejprve

vesnice Jeznice a Purkarec a poté i Hroznějovice, Jaroslavice, Kostelec, Líšnice a Poněšice. (Koblasa, 2007, s. 21)

Koblasa s Kovářem uvádějí, že v devadesátých letech došlo ke zbourání původní zástavby na Masarykově třídě, a zanikla tak rázovitá městská čtvrť. Na tomto místě pak byla zahájena stavba domovu důchodců, nových obytných domů a kina Panorama. Rozrůstala se i část Zámostí, tzv. na Barboře o nové rodinné domy. V novém tisíciletí zde vznikla řada sportovišť, byla zřízena cyklostezka vedoucí z Českých Budějovic do Purkarce. Hluboká nad Vltavou se dnes těší velkému zájmu turistů, ale i bohatému městskému kulturnímu životu. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 37–39)

3.2.2. Židovská komunita

I v současné době lze ve městě najít pozůstatky židovské čtvrti (synagogu a židovský hřbitov), která se nacházela u Tyršovy ulice. Synagoga byla postavena na začátku 20. století a měla být náhradou za již nepoužívanou modlitebnu. Svému účelu sloužila až do začátku druhé světové války a od jejího konce synagogu využívá sbor Církve československé husitské. Židovský hřbitov se nachází mezi hlavní silnicí směrem na České Budějovice a Munickým rybníkem. Byl založen v průběhu 18. století a byli zde pochováni taktéž Židé z okolních obcí (např. z Českých Budějovic a Rudolfova), protože tyto obce neměly dlouhou dobu vlastní hřbitov. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 52)

O Židovské čtvrti se zmiňuje rovněž Mařík: „Na konci Budějovické ulice u rybníka Podhradského nalézala se židovská čtvrť, dle níž byl tento rybník přezván židovským.“ (1923, s. 21) První povolení k trvalému pobytu v Podhradí bylo uděleno izraelitským rodinám v roce 1627. Marradasové⁸ nechali vystavět nejen domky pro židovské obyvatelstvo, ale zřídili také synagogu, což přineslo přistěhování dalších rodin do městečka. V této době směli provozovat řemeslnou a obchodní živnost a lichvu. V polovině 18. století byla v Podhradí uzákoněna náboženská obec židovská. Zde, na rozdíl od dalších náboženských obcí nacházejících se na venkově, během první poloviny 19. století nedošlo k velkému úbytku izraelitského obyvatelstva. Díky pramenům zejména administrativního typu lze doložit, že během druhé poloviny 19. století byla zdejší minoritní a majoritní populace provázána, protože židovské obyvatelstvo bydlelo i mimo hranice tehdejšího ghetta, a to např. v části Hamr. (Tůma, 2012 s. 11–13)

---

⁸ Marradasové byly španělský šlechtický rod vlastníci hlubocké panství v 17. století před Schwarzenbergy.

Před krutostmi nacistů neunikli ani zdejší obyvatelé židovského vyznání. Nejprve jim byl zabaven veškerý majetek a 18. dubna 1942 byly vypraveny první transporty do Terezína a poté do koncentračních táborů (Varšava, Treblinka, Osvětim a Lublin). Transportováno bylo 34 občanů Hluboké nad Vltavou a Bavorovic, v roce 1943 byl odvezen veterinář Kalenský, který pocházel ze smíšeného manželství. Hrdzy druhé světové války přežili jeho tři synové a Arnošt Jiří a Edita Steinovi (ti emigrovali na konci 60. let do Izraele a do USA). (Tůma, 2012, s. 15–16)

3.2.3. Počet obyvatel

Díky sčítání lidu v různých obdobích je možné podložit, jak rychle se Hluboká rozrůstala. První doklady jsou z roku 1713 a říkají, že zde bylo 548 obyvatel. Další sčítání proběhlo v roce 1843, ze kterého je doloženo 2015 obyvatel a 158 domů a o necelých čtyřicet let později se zvedl počet zdejších lidí na 2965. Na začátku dvacátých let minulého století počet obyvatelstva klesl, a to na 2927. Z dalšího sčítání v roce 1930 jsou tyto údaje – 2648 Čechů, 66 Němců, 12 Židů a 9 cizinců. K tomuto roku je doložený i konkrétní počet domů – 423. Tento nárůst populace lze přisuzovat k rozšíření zdejšího průmyslu. Ve dvacátých letech byla zřízena elektrotechnická továrna, továrna na sudy, pila a elektrárna a rovněž byl založen parní cukrovar. V roce 1947 bylo provedeno další sčítání a počet obyvatel byl tehdy 2557 a během tří let stoupl o 70 lidí. V 90. letech v Hluboké nad Vltavou žilo 3244 v 652 domech. (Kuča, 2000, s. 78–79, 81). Na začátku nového tisíciletí byl počet obyvatelstva 4538 a v současné době zde žije téměř 5000 lidí. (ČSÚ, 2005, [cit. 3. 4. 2023]; *Hluboká nad Vltavou*, 2023, [cit. 3. 4. 2023])

3.2.4. Části města

Jak již bylo řečeno výše, Hluboká nad Vltavou se skládá z více částí, a to z Podhradí, Podskalí, Hamru a Zámostí. Dále k tomuto členění lze přiřadit také dvůr Křesín, Vondrov a lovecký zámek Ohrada. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 117–122)

Podskalí své jméno získalo díky vzhledu – až do osmdesátých let minulého století zde stály domky, které byly umístěny přímo na stěnu skály pod zámek. Rovněž se zde také nachází historická vodárna čerpající vodu z Vltavy na zámek. Část Hamr⁹ získala své jméno po hamru, jenž se zde nacházel od 16. století a pro svou práci využíval vodu z Vltavy. Pro tyto

---

⁹ Substantivum hamr pochází ze 14. století a označuje těžké kladivo, plurál hamry je zastaralým výrazem pro mlýn. Toto slovo pochází z německého Hammer, tedy kladivo. (srov. Machek, 2010, s. 159; Rejzek, 2015 s. 213)

účely byl postaven náhon, který funguje dodnes. (Cukr, 2011, s. 60) Hamr a valchu na sukna zde nechal vybudovat Ondřej Ungnad ze Suneka. (Mařík, 1923, s. 9)

Zámostí byla původně samostatná vesnice ležící na pravém břehu Vltavy a ze zdejších památek lze jmenovat kapličku, původně postavenou na návsi, z roku 1851 a pomník popraveného Závíše z Falkenštejna. Jméno Zámostí, jak samo napovídá, je odvozeno od polohy (za mostem) a jeho podoba v průběhu staletí byla téměř neměnná. První písemná zmínka je z roku 1720, ve které je užit název Samosty, další formy jsou Zamost či Zamosty. (Profous, Svoboda, 1957, s. 729)

Křesín byl původně název pro vesnici, jež je doložena již z konce 14. století. Písemné prameny dokazují její existenci i v roce 1628, ale po ukončení třicetileté války zůstal pouze dvůr Křesín, okolo kterého později vznikla malá osada. (Kuča, 2000, s. 83)

3.2.5. Názvy Hluboké nad Vltavou a obcí k ní náležející

Jméno Hluboká nejprve náleželo hradu a odkazovalo na jeho polohu, protože se nacházel na skále nad údolím, pod kterou se rozprostíralo hluboké údolí. Hrad a později zámek se také označoval německým názvem Frauenberg. (Mařík, 1923, s. 9) Toto jméno vzniklo ze složeniny Vrôburc (vrô znamenalo ve starohornoněmčině pán), přičemž z tohoto tvaru se poté odvodilo označení Froburg, které se postupně přeměnilo buď na Fraunburg, znamenající pánův hrad (knížecí hrad nebo hrad Páně, hrad Boží), anebo na Frauenburg (hrad matky Boží). Druhá část slova Fraunburg nebo Frauenburg se později transformovala na -berg. (Profous, 1947 s. 643)

Prvními přidruženými vesnicemi byly Munice a Bavorovice. Munice jsou na půli cesty mezi Hlubokou a Zliví a svůj název získaly podle přivlastnění, tedy ves lidí Munových či Muňových, přičemž muňa bylo označení pro nemluvného či hloupého člověka. (Profous, 1949, s. 157) Bavorovice leží mezi Hlubokou a Českými Budějovicemi a v současné době je protíná i známá cyklostezka. Bavorovice získaly svůj název odvozeninou od vsi lidí Bavorových a jejich lidový název je Baborovice. Ke změně došlo asimilací labiodentální souhlásky (tedy v se změnilo na b). (Profous, 1947, s. 35)

K Hluboké se rovněž připojila vesnice Jeznice. První zmínka o ní je z roku 1377, jedná se o list krále Václava, v němž se psalo o vsi Jezmici. Další podoby jména v průběhu let byly Gezmicze, Jesnitz, Jesnicz či Jezmice. Tvar Jezmice v historických pramenech nejspíše vznikl chybným zápisem a následným mechanickým opisováním. Vesnice získala svůj název podle potoka, jemuž se dříve říkalo Jeznice (nyní Strouha). Toto jméno je odvozeno od adjektiva jezná (voda na které se nachází jez nebo obec nacházející se u jezu). (Profous, 1949 s. 140) Slovo jez bylo

vycházející ze staročeského jěz nejprve označení plotu, který byl propletený proutky, a rybáři ho používali k zadržení ryb tím, že jím přehradili řeku nebo potok. (Machek, 2010, s. 225)

Nedaleko Hluboké nad Vltavou se nachází zřícenina hradu Karlův hrádek, jehož zakladatelem byl Karel IV. U této ruiny leží vesnice zvaná Purkarec, jež byla původně označovaná podle hradu, tedy Karlshaus. Postupem času se její jméno proměňovalo na Purcharcz, Purkarecz, Purkartecz, Purgkarecz a vzniklo odvozením z německého slova Purkharts nebo z propria Purkhart. (Profous, 1951, s. 503)

Další připojenou obcí je Kostelec nacházející se na pravém břehu Vltavy. První zmínka o této vsi je z roku 1352 a podoby jména byly následující: Kosteletz, Kcostelcz, Kosteletz. Název vychází z apelativa pro označení malého kostela. (Profous, 1949, s. 321, 324) Jméno Kostelec je odvozeno od slova kostel, jehož původ lze hledat v latinském castellum, což v překladu znamená pevnost nebo hrad. Součástí hradního komplexu totiž byly dříve i kostely. Do češtiny se slovo dostalo nejspíše přes starohornoněmecké kastel. (Rejzek, 2015, s. 336) Nedaleko Kostelce jsou vsi Hroznějovice a Jaroslavice. Hroznějovice získaly své jméno od osobního jména Hrozněj, které bylo nejspíše odvozeno od jména Hroznata. (Profous, 1947, s. 781) O Jaroslavících mnoho zápisů neexistuje, ten první pochází z roku 1382 a nachází se v něm tvar Jaroslawicz. Tato vesnice byla pojmenována jako „ves lidí Jaroslavových“. (Profous, 1949, s. 104)

Devět kilometrů severovýchodně od Hluboké se nachází obec Líšnice, o níž jsou první zmínky z první poloviny 14. století ve tvaru Lesstnyczie. Další formy jména jsou Lesstnicze, Lischnicz, Lissnitz, Lešnice, Lišnice a Lešnice. Název je odvozen od substantiva Léšničič, které vzniklo od adjektiva léščná přidáním sufixu -ičě. Adjektivum označovalo buďto vodu protékající mezi lískovými keři, nebo horu, na níž rostly rovněž lískové keře. (Profous, 1949, s. 633, 634)

Poslední vsi spadající pod správu Hluboké jsou Poněšice. První zmínka o nich je z roku 1407 a v písemných pramenech jsou pouze tři podoby jména – Poněšice, Pomiessicze a Poniessicze. Název obce je odvozen od „vsi lidí Poněšových“. (Profous, 1951, s. 432)

3.2.6. Ulice v Hluboké nad Vltavou

Jak je již zmíněno výše, Hluboká nad Vltavou se stala městem až na začátku 20. století a ke spojení s původně samostatnou obcí Zámostí došlo až v první polovině dvacátých let. Počátky níže rozebíraných ulic sahají nanejvýš na počátek minulého století. Nejstarším uličním názvoslovím tak jsou např. jména **Budějovická**, **Hlavní**, **Zámecká**, **Rejdiště**, **Horní** či **Školní**. (SL 1900, [cit. 12. 6. 2023])

K velkému množství přejmenování stávajících a pojmenování nových bezejmenných ulic došlo na plenární schůzi MNV Hluboké nad Vltavou konané 14. srpna roku 1946, na které byly projednávány názvy 35 ulic. (*PMH 1922–1966*, s. 255–257, [cit. 12. 6. 2023])

K dalším změnám samozřejmě došlo při nástupu i pádu ideologie komunistického režimu (viz ulice **Pražská** či **Masarykova**).

Do příloh jsem opět zařadila snímky pořízené z portálu *Mapy.cz*, které by měly usnadnit orientaci jak prostorovou, tak i časovou (viz Přílohy 4, 5, 6 a 7).

28. října

Ulice vede z **Masarykovy** ulice okolo policejní stanice, dále kolem hřbitova a ústí do zámeckého parku. Původní pojmenování **Hřbitovní** ulice bylo motivováno objektem, kolem kterého ulice vede. Název byl změněn s mnoha dalšími v roce 1946. (*PMH 1922–1966*, s. 255, [cit. 12. 6. 2023])

5. května

Spojnice mezi hrází Munického rybníka, **Lidické** a **Masarykovy** ulice nese název podle data Pražského povstání. První zmínku o této ulici lze nalézt ve sčítání lidu z roku 1900, kde se nachází více podob tohoto názvu: **Na Sadech**, **Sadová ulice** a **Sadová třída**. (*SL 1900*, sním. 235, 251, 255, [cit. 12. 6. 2023]). 15. ledna 1921 proběhlo zasedání městského zastupitelstva, které rozhodlo o změně názvu na ulici **Talířovu** k uctění památky profesora Matouše Talíře¹⁰, jehož vila s pamětní deskou se v této ulici nachází. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 109; Cukr, 2011, s. 59). O tom, že se tento název neuchytil, svědčí sčítání lidu uskutečněné 15. února 1921. V záznamech se objevují opět jména **Sadová** či **Na Sadech**. (*SL 1921*, pořad. č. 1, sním. 1, 33, [cit. 12. 6. 2023]) Změna pojmenování ze **Sadové** ulice na ulici **5. května** proběhla v roce 1946. (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 12. 6. 2023])

Alšova

Velmi krátká cesta nacházející se v zámeckém parku u Alšovy Jihočeské galerie, která je umístěná v zámecké jízdárně. (ajg, 2023, [cit. 12. 6. 2023]). Ulička je pojmenována po známém českém malíři Mikoláši Alešovi. Datum jejího pojmenování se bohužel nepodařilo dohledat.

---

¹⁰ Matouš Talíř se narodil ve Střížově a byl vysokoškolským pedagogem, poslancem Českého zemského sněmu a Říšské rady. Byl také rektorem Karlovy Univerzity. (Cukr, 2011, s. 59; Wikipedie, [cit. 12. 6. 2023])

Bašta Bezdrev

Komunikaci nazývanou **Bašta Bezdrev** lze nalézt na břehu rybníka Bezdrev. Vede od severního konce hráze vodní plochy podél chatkové rekreační oblasti a kopíruje vlakovou trať. Nese název stejnojmenného objektu rybářské bašty, jež pochází z konce 18. století a je sestavená ze dvou obytných domů a kolny. Stavení je dokladem hospodářského zázemí rybníka a je kulturní památkou. (*Památkový katalog*, 2015, [cit. 12. 6. 2023]) Bezdrev (původní podoba Bestrev) získal své jméno podle toho, že na jeho hrázi nebyly stromy, tedy měl hráz bez dřev. (Holá, 1985, s. 26) Slovo dřevo původně sloužilo jako označení stromu či keře. (ESSČ, 2006–2023, [cit. 12. 6. 2023])

Bezručova

Původní jméno této ulice bylo určeno podle jejího směřování z města k zámku. Ze zápisů sčítání lidu v roce 1900 jsou známy podoby **K Zámku** či **Zámecká ulice**. (*SL 1900*, sním. 168, 170, [cit. 12. 6. 2023]) V dokladech z dalšího sčítání lidu, které proběhlo o deset let později, lze nalézt i název **Ku Hradu**. (*SL 1910*, pořad. č. 1, sním. 85 [cit. 12. 6. 2023]) Změna jména ulice proběhla, stejně jako u dalších ulic (např. **28. října** ↑), v roce 1946. Nejprve se ulice označovala celým jménem, tedy ulice **Petra Bezruče** a později se ustálilo jméno **Bezručova**. (*PMH 1922–1966*, s. 255, [cit. 12. 6. 2023], SOkA Č. B., inv. č. 122, sign. VI/1)

Boženy Němcové

Komunikace se nachází mezi ulicemi **28. října**, **Masarykova** a **Lidická**. Současný název byl ulici přidělen rovněž v roce 1946. Její původní označení bylo ulice **Školní**, jelikož podle záznamů kroniky města vedla „z **Masarykovy tř.** kolem obecné školy dívčí k ul. **28. října**“ respektive **Hřbitovní** ulici. (*PMH 1922–1966*, s. 255, [cit. 12. 6. 2023])

Česká

Jednosměrná ulička spojující ulice **Masarykovu** a **28. října** byla pojmenována honorifikačně podle národa opět v roce 1946. Do té doby byla bezejmenná. (*PMH 1922–1966*, s. 255, [cit. 12. 6. 2023])

Dobřejovická

Dobřejovická ulice navazuje na **Pražskou** ulici v Zámostí. Vesnice Dobřejovice, k níž tato ulice, směřuje, a tudíž je podle ní nazvána, se nachází nedaleko Hluboké nad Vltavou. První zmínka o této vsi pochází z roku 1490 a její jméno je odvozeno od označení „ves lidí Dobřejových“ (Profous, 1947, s. 399, 400)

Dvořákova

Tato ulice, nacházející se také v Zámostí, vznikla v polovině sedmdesátých let 20. století a své jméno získala v roce 1976 společně s ulicemi **Haškova** ↓, **Lesní** ↓, **Právní** ↓ a **Zvolenovská** ↓. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 110)

Fibichova

V roce 1995 byla v Zámostí zřízena nová výstavba. V této části se již nacházely ulice **Smetanova** ↓ a **Dvořákova** ↑. Aby se zachovalo udělování názvů po českých hudebních skladatelích, byly ulice pojmenovány po Zdeňku Fibichovi, Leoši Janáčkově (**Janáčkova** ↓) a Josefu Sukovi (**Sukova** ↓). (Koblasa, Kovář, 2012, s. 110) V roce 2017 přibýly v této části města další tři ulice se stejně motivovanými názvy (**Ježkova** ↓, **Rybova** ↓ a ↓ **Škroupova** ↓). (MÚ HnV, Zápis z 19. zasedání městského zastupitelstva, 2017 [cit. 13. 6. 2023])

Fügnerova

Tato ulice dostala název během hromadného přejmenování a pojmenování nových ulic v roce 1946 po jednom se zakladatelů Sokola Jindřichu Fügnerovi. Původně vedla „z **Týnské** ulice kolem Šimonů napříč Hvězdáři.“ (*PMH 1922–1966*, s. 257, [cit. 13. 6. 2023]) Hvězdáři je míněná zdejší část města, kde se nacházejí dva rybníky, a to Malý a Velký Hvězdář. Dnes se této osobité čtvrti města také říká Fidelák. (Binder, 2007, s. 94) V současné době tato ulice vede z ulice **Karla Čapka**, protíná **Týnskou** ulici a je kolmá na nepojmenovanou komunikaci vedoucí z města směrem na Týn nad Vltavou.

Hamry

Jedná se o původní část města (viz kapitola Části města). V současné době ulice vede z ulice **Podskalí** a kopíruje břeh řeky Vltavy. První zmínka o této ulici je ze zápisů sčítání lidu z roku 1910, kde se píše o **Hamerské** ulici. (*SL 1910*, pořad. č. 2, sním. 305 [cit. 13. 6. 2023]) Z pozdějších zápisů je patrné, že se vžil i název **Hamr** a v roce 1946 se ustálil současný název **Hamry**. (*SL 1921*, pořad. č. 3, sním. 751, [cit. 13. 6. 2023], *PMH 1922–1966*, s. 255, [cit. 13. 6. 2023])

Haškova

26. ledna 1976 rada MěNV schválila názvy nových ulic, a to konkrétně **Haškovu** ulici, jež se nachází v Zámostí a spojuje ulice **Novou** a **Pražskou**, a dále např. ulice **Dvořákovu** ↑ či **Zvolenovskou** ↓. (*Kronika HnV 1966–1976*, s. 285, [cit. 13. 6. 2023]) S touto spojnicí jsou souběžné ulice **Svatopluka Čecha** ↓ a **Zeyerova** ↓, které byly pojmenované z bezejmenných

ulic roku 1946. Domnívám se, že motivací pro udělení názvu **Haškovy** ulice bylo zachovat v této části uliční názvosloví podle českých spisovatelů.

Havlíčková

Původní podobou názvu ulice **K. H. Borovského** byla nazvána bezejmenná ulice, vedoucí od **Lidické** k původním jatkům, podobně jako u některých dalších ulic v roce 1946. (*PMH 1922–1966*, s. 257, [cit. 13. 6. 2023]) Tato komunikace spojuje ulice **Lidickou** a **Fügnerovu** a v současné době je její ustálený název **Havlíčková**.

Horní

Tato ulice nacházející se v centru města vedle zámeckého parku mezi ulicemi **28. října** a **Bezručovou** ulicí prošla v minulosti řadou přejmenování. Její původní, avšak zároveň i současný, název je ulice **Horní**, což je zaznamenáno v podkladech ze sčítání lidu z roku 1900. (*SL 1900*, sním. 24 [cit. 13. 6. 2023]) V roce 1946 došlo k přejmenování ulice na **Šumavskou**, ale tento název nebyl v platnosti dlouho, neboť tři roky poté, tedy v roce 1949, došlo k další změně na ulici **Leninovu**. K této změně došlo na základě rozhodnutí rady MNV a následného schválení na plenární schůzi MNV 14. dubna 1949. (*PMH 1922–1966*, s. 255, [cit. 13. 6. 2023], SOkA Č. B., inv. č. 1, kniha 1) Další přejmenování proběhlo po pádu režimu na začátku devadesátých let, konkrétně 19. února 1990, kdy byla ulice nazvána znovu **Horní**. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 110) Dříve se tato ulice označovala také jako **Umrlčí**, neboť se touto cestou vozili mrtví na hřbitov.

Hosínská

Tímto názvem byla původně označována jiná ulice (současná **Žižkova** ↓). Obě tyto ulice se nacházejí v Záměstí, ovšem současná **Hosínská** ulice je novější zástavbou města, nachází se na jeho okraji a vede z ulice **Na Kopečku**. V plánu města z roku 1990 komunikace existuje pouze jako polní cesta. (SOkA Č. B., SMP, desky 204 [2245]) Ulice je pojmenována podle svého směru k obci Hosín, která se původně zvala Hošín. Tvar tohoto místního jména je utvořen z osobního jména Hoša připojením přivlastňovacího sufixu **-ín**. Současná podoba toponyma vznikla obrácenou paralelou, způsobenou nejspíše hyperkorektností, ke změně slabik si v ši, která proběhla v nářečí. (Profous, 1947, s. 715)

Hradčany

První zmínka o ulici v Zámostí, která vede z **Jiráskovy** ulice k Mezinárodní škole, je z roku 1946, kdy se ustálil její název **Hradčany**. Tehdy ulice směřovala k podhradské cihelně. (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 13. 6. 2023])

Husova

Jedná se o ulici, která byla rovněž nově pojmenována v roce 1946 po mistru Janu Husovi. Jednalo se o ulici vedoucí z tehdejší **Masarykovy třídy** do ulice **Lidická**, v současné době však ulice ústí do kruhového objezdu, který se zde nachází. (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 13. 6. 2023])

Jabloňová

Ulice se nachází v zástavbě vzniklé při zřízení Hněvkovické přehrady a výstavbě jaderné elektrárny Temelín, která probíhala v osmdesátých letech. (*Kronika HnV 1977–1983*, s. 338 [cit. 14. 6. 2023]; *Čtvrtá kronika HnV 1984–1989*, s. 193 [cit. 14. 6. 2023]) Souběžná s touto ulicí je ulice **Sadová** ↓ a spojnice mezi nimi se nazývají **Luční** ↓ a **Polní** ↓. Z toho lze usoudit, že motivací pro názvosloví této skupiny ulic bylo nehonorifikační pojmenování podle jabloňových sadů, které se zde nacházely. Kdy byly tyto ulice oficiálně pojmenované, jsem bohužel nezjistila. Na plánu města z roku 1990 jsou ulice zakresleny, ale neoznačeny žádným názvem. (SOkA Č. B., SMP, desky 204 [2245])

Janáčkova

Tato spojnice mezi ulicemi **Nádražní** a **Fibichova** se nachází v Zámostí. Více se o této ulici zmiňuji výše v odstavci o **Fibichově** ulici ↑.

Javorová

Tato ulice se nachází v Zámostí, navazuje na ulici zvanou **Křesín** a ústí do ulice **Poněšická**. Název ulice schválilo zastupitelstvo města 27. června roku 2005, které se rozhodovalo mezi dvěma názvy – **Javorová** nebo **Puchmajerova**. (MÚ HnV, Zápis z 22. zasedání městského zastupitelstva, 2005)

Ječná

V zápisu ze zasedání zastupitelstva ze 14. února 2011 je uvedeno, že byly určeny jména ulic pro dokončenou ZTV Hůrka. Jsou to dvě ulice jejichž název je motivován rostlinnou říší, konkrétně druhem obilí, které se zde dříve pěstovalo na polích, **Ječná** a **Žitná** ↓ a dále ulice

pojmenována po pomístním jménu Hůrka (jméno kopce na němž jsou domy postaveny), tedy **Pod Hůrkou** ↓. (MÚ HnV, Zápis ze 3. zasedání městského zastupitelstva, 2011, [cit. 14. 6. 2023])

Ježkova

Jedná se o ulici patřící do skupinu ulic s honorifikačním motivem podle osobností známých z kulturního života (viz ulice **Fibichova** ↑). Nejnovější ulice v této oblasti byly pojmenovány 30. října 2017 usnesením městského zastupitelstva. Ulice **Smetanova** a **Sukova** byly prodlouženy a nově vzniklé ulice získaly názvy **Ježkova** (po Jaroslavu Ježkovi), **Rybova** (po Jakubu Janu Rybovi) a **Škroupova** (po Františku Škroupovi). (MÚ HnV, Zápis z 19. zasedání městského zastupitelstva, 2017, [cit. 14. 6. 2023])

Jiráskova

Tato ulice v Zámostí, jež spojuje ulice **Třeboňskou** a **Pražskou**, byla pojmenována současným názvem **Jiráskova** v roce 1946. (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 14. 6. 2023]) Původně se ulice nazývala **Růžová**. První zmínka o tomto uličním jméně se nachází v záznamech ze sčítání lidu z roku 1921. (*SL 1921*, pořad. č. 4, sním. 1, [cit. 14. 6. 2023]) Původní název se zachoval v paměti místních obyvatel a ulice se dodnes označuje **Růžovka**.

Karla Čapka

V roce 1946 byla označena novým jménem i ulice, jež vedla tehdy „od dětského domova podél parku.“ (*PMH 1922–1966*, s. 257, [cit. 14. 6. 2023]) V současné době vede tato ulice z **Masarykovy** ulice kolem základní školy a zámeckého parku až k nové výstavbě rodinných domů a k ulici **Třešňovka**.

Kaštanová

Městské zastupitelstvo rozhodlo na návrh stavebníků pojmenovat 18. září 2000 právě ulici **Kaštanovou** a **Lipovou** ↓. (MÚ HnV, Zápis ze zasedání městského zastupitelstva, 2000) Názvy jsou inspirované rostlinnou říší, přesněji názvy stromů, byly uděleny ulicím pod Křesínem. Později se k nim připojila jednosměrná ulice **Topolová** ↓.

Komenského

Tato krátká ulička se nachází v centru města mezi ulicemi **Masarykova** a **Bezručova**. První zmínka o jejím jméně, kterou se mi podařilo dohledat v archivu, se nachází v dokladech komise pro výstavbu, určené pro potřeby MěNV, z března roku 1977, které se nazývají *Stručné vyhodnocení komunikační sítě v Hluboké n. Vlt.* (SOKA Č. B., inv. č. 122, sign. VI/1)

Křesín

Původně se názvem **Křesín** označoval pouze dvůr a později i malá osada, která se nacházela na tomto místě (viz výše v kapitole Části města). Dvůr Křesín je zanesen v záznamech ze sčítání lidu z roku 1910. (*SL Záměstí 1910*, sním. 205, [cit. 14. 6. 2023]) V současnosti se takto označuje část ulice tvořící jakési písmeno L, na něž je z jedné části napojena ulice **Javorová** a v ohybu je připojena ulice **Křesínská**.

Křesínská

Ulice, jejíž název je odvozen od místního jména Křesín, se nachází mezi ulicemi **Nad Pilou** a **Křesínem**. Název jí byl udělen jako bezejmenné ulici v roce 1946, tehdy však vedla ze **Stalinovy třídy** (dnešní **Pražská** ↓). (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 14. 6. 2023])

Lesní

Lesní ulice vznikla v roce 1975 a o rok později byla pojmenována. V tu dobu se jednalo pouze o část současné délky ulice (kus vedoucí od komunikace vedoucí okolo zámeckého parku a zahýbající doprava). (*Kronika HnV 1966–1976*, s. 285, [cit. 14. 6. 2023], Koblasa, Kovář, 2012, s. 110) Nynější komunikace je jednosměrná část kolmá na **Čapkovu** ulici a prodloužená původní úsek rozšířená o dva slepé výběžky.

Lidická

Hlavní ulice vedoucí od kruhového objezdu dále městem směrem na Týn nad Vltavou byla nově pojmenována také v roce 1946 a nese honorifikačně motivované pojmenování po dějišti. Její tehdejší popis zněl: „úsek dálnice probíhající městem od židovského hřbitova k Hvězdářům“. (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 14. 6. 2023])

Lipová

Tato „okružní“ ulice vede z **Křesínské** i zpět do ní mezi rodinné domy. Více o této ulici viz ulice **Kaštanová** ↑.

Luční

Spojovací ulice mezi **Jabloňovou** a **Sadovou** je zároveň souběžná s ulicí **Polní**. Více o této ulici zmiňuji v odstavci o **Jabloňové** ulici ↑.

Mánesova

Podle plánu města z devadesátých let se jedná původně o ulici **Nerudovu**, která se nyní nachází sice ve stejné části města, ale o kousek jinde (viz **Nerudova** ↓). (SOkA Č. B., SMP,

desky 204 [2245]) **Mánesova** ulice, pojmenována po českém malíři Josefu Mánesovi, v současné době vede ze **Švermovy** do **Husovy** ulice okolo bytových domů.

Masarykova

Ulice vede od náměstí **Čsl. armády** celým centrem a ústí do ulice **Lidické**. Jedná se o komunikaci, jež prošla v průběhu své existence řadou přejmenování. V záznamech ze sčítání lidu proběhnutého hned na začátku 20. století v roce 1900 je doložen její první název, a to **Hlavní třída**. (*SL 1900*, sním. 24, [cit. 14. 6. 2023]) 12. března 1916 tato třída byla přejmenována k vyjádření úcty po zemřelém císaři na třídu **Františka Josefa I.** Tento název však neměl dlouhého trvání, protože se v roce 1918 změnil na **Masarykovu** třídu. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 109) Sčítání lidu, které se konalo o tři roky později, dokládá kromě tohoto jména dále i jeho německou variantu **Masaryk StraÙe**. (*SL 1921*, pořad. č. 2, sním. 246, [cit. 14. 6. 2023])

Během druhé světové války byl tento název společně se třídou **Miroslava Tyrše** ↓ změněn. Z **Masarykovy** třídy se tak stala opět **Hlavní**. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 109) K další přeměně jména – z **Hlavní** na **Masarykovu** třídu došlo v již několikrát zmiňovaném roce 1946. (*PMH 1922–1966*, s. 255, [cit. 14. 6. 2023])

17. listopadu 1948 byl na slavnostní plenární schůzi projednáván návrh o zvolení Klementa Gottwalda čestným občanem. Tento návrh byl přijat a o rok později byla **Masarykova** třída znovu přejmenována, tentokrát na **Gottwaldovu** třídu. (SOkA Č. B., inv. č. 1., kniha č. 1; Koblasa, Kovář, 2012, s. 110)

K poslední změně názvosloví došlo po pádu komunistického režimu 19. února 1990. Ulice získala opět jméno **Masarykova**, a to vyhodnocením výsledků ankety. Dalšími možnostmi byla jména **Hlavní** nebo právě **Gottwaldova**. (SOkA Č. B., inv. č. 47., kniha č. 47) Na základě rozhovorů s místními rodáky mohu potvrdit, že se dodnes používá označení **Hlavní** nikoli **Masarykova**. Části vedoucí kolem školky se mezi pamětníky říká **U Soudu**, neboť se zde dříve nacházel soud.

Munická

Na periferii města se nachází ulice **Munická** nesoucí název podle svého směru k obci Munice (viz kapitola Názvy Hluboké nad Vltavou a obcí k ní náležející) a zároveň je vedle Munického rybníku. Tento název byl schválen zastupitelstvem města 13. února 2006. (MÚ HnV, Zápis z 26. zasedání městského zastupitelstva, 2006)

Na Čtvrkách

Na **Čtvrkách** je spojnice mezi ulicemi **Hradčany** a **Na Kopečku**. Tato ulice byla pojmenována podle pomístního jména 2. února 1998. (MÚ HnV, Zápis ze 17. zasedání městského zastupitelstva, 1998) Čtvrka je deminutivum slova čtvrtina, tedy části celku, který byl rozdělen na čtyři stejné díly. (SSJČ, 2011, [cit. 14. 6. 2023])

Na Kopečku

Ulice **Na Kopečku** vznikla a zároveň byla pojmenována s ulicí **Na Čtvrkách** ↑. (MÚ HnV, Zápis ze 17. zasedání městského zastupitelstva, 1998) Název je odvozen od zdrobněliny slova kopec, jímž se označuje menší pahorek, vrch nebo vyvýšenina zemského povrchu. (SSJČ, 2011, [cit. 14. 6. 2023])

Na Vyhlídce

Pokračování ulice **Žižkova** v Zámostí. Původním názvem před rokem 1946 byla ulice **Výrovna**. (PMH 1922–1966, s. 256, [cit. 14. 6. 2023])

Na Výsluní

Souběžně s dokončováním ZTV Hůrka (viz ulice **Ječná** ↑) byla zahájeny přípravy ZTV Hůrka II. a pro získání potřebného povolení ke stavbě bylo třeba ulice pojmenovat. Z toho důvodu rada města v červnu roku 2011 doporučila zastupitelstvu pojmenovat ulice **Na Výsluní** a dále **Pod Hůrkou** ↓ a **Selská pole** ↓. (MÚ HnV, Zápis z 8. jednání rady města, 2011, [cit. 16. 6. 2023])

Nad Parkovištěm

Podle objektu, kolem kterého vede, je nazvána ulice mezi kruhovým objezdem od **Lidické** k ulici **Podskalí**. **Nad Parkovištěm** totiž vede okolo centrálního parkoviště pro turisty, kteří chtějí navštívit město i zámek. Kdy byla ulice pojmenována se mi bohužel nepodařilo nalézt, nicméně zmínky o tzv. Hlavním parkovišti jsou dohledatelné v dokumentech z března roku 1977. (SOkA Č. B., inv. č. 122, sign. VI/1) Dříve se tomuto prostoru říkalo **Pod Domy**.

Nad Pilou

22. června 2015 se městské zastupitelstvo rozhodovalo, jakým názvem označí nově vzniklou ulici v Zámostí, která vede od **Pražské** směrem k řece Vltava. Návrhů bylo hned několik – **Pod Dřevnicí**, **Pod Pilou** a **Třešňová**. Nakonec zastupitelé přihlédli k místním a historickým

souvislostem a zvolili jméno **Nad Pilou**. (MÚ HnV, Zápis z 5. zasedání městského zastupitelstva, 2015, [cit. 16. 6. 2023])

Nádraží

Hluboká nad Vltavou má dvě vlaková nádraží. Je to z toho důvodu, že jedna stanice je na trati směrem na Plzeň a druhá stanice, v Zámostí, je umístěná na trati vedoucí do Prahy. Ve městě se také nachází dvě ulice, jejichž názvy jsou od tohoto objektu odvozené, obě se ale nachází v Zámostí. Ulice **Nádraží** je krátká ulice vedoucí z ulice **Nádražní** k domku, v němž je stanice Hluboká nad Vltavou-Zámostí umístěna. Domnívám se, že původně byla součástí ulice **Nádražní** ↓.

Nádražní

Ulice vede z ulice **Smetanovy**, pod tratí až do ulice **Vývarka**. Původně název **Nádražní** označoval celou ulici vedoucí od mostu přes řeku. Tato ulice včetně jejího jména je doložená již z roku 1910. (*SL Zámostí 1910*, sním. 157, [cit. 16. 6. 2023]) V roce 1946 byl kus této ulice, konkrétně hlavní ulice od mostu ke křížku přezván na ulici **Stalinovu** (viz **Pražská** ↓). (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 14. 6. 2023])

Náměstí Čsl. armády

Původně se náměstí v centru města označovalo pouze jako **Náměstí**, případně jako **Náměstí hlavní**. (*SL 1910*, pořad. č. 1, sním. 7, [cit. 16. 6. 2023], *SL 1921*, pořad. č. 2, sním. 150, 186; [cit. 16. 6. 2023]) Po druhé světové válce se mu krátce říkalo **Vítězné náměstí**. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 109) Na plenární schůzi MNV konané 27. května 1946 se rozhodlo k uctění prezidenta Beneše a k završení oslav jeho šedesátých druhých narozenin přejmenovat náměstí na náměstí **Dr. Edvarda Beneše**. (SOkA Č. B., inv. č. 1, kniha 1) Ani tento název náměstí dlouho nevydržel a 5. října 1951 byl změněn na návrh Místního akčního výboru Národní fronty na **náměstí Československé armády**, jakožto „vzdání holdu lidové armádě, armádě míru“. (SOkA Č. B., inv. č. 1, kniha 1) Toto jméno nese náměstí dodnes.

Hlubocké náměstí bylo nedávno znovu přejmenované, nikoliv ovšem oficiálně. Jde o vtíp, při kterém by náměstí mělo nést jméno Karla Hájka¹¹, významného lokálního patriota, jenž v roce 2009 oslavil své šedesáté narozeniny. V článku (viz Příloha č. 9), v němž jsem tuto informaci našla, je humorný dovětek: „P.S. Ale stejně: tabule se správným názvem náměstí je umístěna

---

¹¹ Karel Hájek byl podle místních hlubocký rodák. Dříve bydlel i pracoval na Vondrově (viz **Vondrov** ↓). Později se stal zástupcem ředitele v Parkhotelu. Poté vedl restauraci U Hájků, která se nachází právě na náměstí Československé armády.

pod tabulí se současným názvem náměstí. Prosvítá pouze za úplňku těsně po půlnoci!“ (Redakce, s. 14, 2009, [cit. 16. 6. 2023])

Nerudova

Nerudova ulice označuje splet' uliček, které se nacházejí mezi ulicemi **Švermova** a **Mánesova**, zároveň pod kinem Panorama a vedou okolo bytových domů a hasičské zbrojnice. Kdy byla tato ulice po českém spisovateli pojmenována jsem bohužel nenalezla. Podle popisných čísel bych vznik ulice datovala přibližně do sedmdesátých let minulého století.

Nová

Komunikace spojující ulice **Hradčany** a **Nádražní** měla původně vzniknout do 30. července 1947. Na tomto ultimátu se dohodlo plénum MNV za předpokladu, že obci nevzniknou nějaké nepředvídané výdaje či překážky. (SOkA Č. B., inv. č. 1, kniha 1) Ulice však nakonec vznikla až ke konci sedmdesátých let. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 110)

Ohrada

Název, který vychází z označení loveckého zámku Ohrada, ve kterém je dnes umístěno Muzeum myslivosti, lesnictví a rybářství, označuje cestu vedoucí od kaple Sv. Rocha¹² okolo zoologické zahrady směrem k **Vondrovu**. O tomto pojmenování máme zápisy rovněž ze sčítání lidu jak z roku 1910, tak i z roku 1921, kde se objevuje i čtvrť **Ohrada**. (*SL 1910*, pořad č. 1, sním. 45, [cit. 16. 6. 2023], *SL 1921*, pořad. č. 2, sním. 99, 101; [cit. 16. 6. 2023])

Palackého

Spojovací ulice mezi ulicemi **Husova** a **Boženy Němcové** a dále vedoucí ulička z **Boženy Němcové** kolem bytových domů byla nově pojmenována po Františkovi Palackém v roce 1946. (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 16. 6. 2023])

Pod Hrází

Z ulice **Podskalí** mezi zahradnictvím a golfovým hřištěm vede slepá ulice zvaná **Pod Hrází**. Její název je odvozen od jejího umístění, neboť se nachází nedaleko hráze Podhradského rybníka, který se dříve označoval jako Židovský. Původním názvem této ulice byl název **Čápi** vycházející z faktu, že se zde nachází komín, na kterém každoročně hnízdí čápi. Toto jméno, které odhlasovalo městské zastupitelstvo 1. prosince 1997, se však dlouho nepoužívalo. (MÚ

---

¹² Svatý Roch se stal symbolem všech poutníků poté co se vydal na svou pouť z Francie do Říma ke hrobům svatých apoštolů. V Itálii pak léčil nemocné nakažené morem. Roch je patronem nemocných a postižených lidí. (PAX VOBIS, 2023, [16. 6. 2023])

HnV, Zápis ze 16. zasedání městského zastupitelstva, 1997) 2. února roku 1998 byla ulice přezvána na žádost stavebníků na **Pod Hrází**. (MÚ HnV, Zápis ze 17. zasedání městského zastupitelstva, 1998) Pamětníci tvrdí, že se jméno **Čapí** ulice vůbec neuchytilo.

Pod Hůrkou

Tato ulice se nachází na jedné straně kopce zvaného Hůrka. Vede od kruhového objezdu do ulice **Lidická** a protínají ji ulice **Selská pole**, **Žitná** a **Ječná**. Více o těchto ulicích viz **Ječná** ↑.

Pod Kánínem

Opět se jedná o název vycházející z pomístního jména Kanín označující kopec. Ulice **Pod Kánínem** se nachází na samém konci Zámostí při výjezdu směrem na Prahu. O názvu rozhodli zastupitelé 19. října 1998. (MÚ HnV, Zápis z 22. zasedání městského zastupitelstva, 1998)

Podskalí

Jméno ulice vychází z označení původní čtvrti Hluboké (viz kapitola Části města). Ulice byla také označována jako **Podskalská třída**. Toto pojmenování se objevuje v zápisech ze sčítání lidu z roku 1910. (*SL 1910*, pořad. č. 2, sním. 205 [cit. 16. 6. 2023]) Dnes se zde nenachází téměř žádný domek. Okolí velké zatačky u umístění sošky svatého Šebestiána se říká lidově **U Brány**.

Polní

Jedná se o spojnici mezi ulicemi **Jabloňová** a **Sadová**. Více k této ulici viz ulice **Jabloňová** ↑.

Poněšická

Jedná se o směrové pojmenování, neboť **Poněšická** ulice vede z ulice **Dobřejevická** ven ze Zámostí a směřuje právě k obci Poněšice (viz kapitola Názvy Hluboké nad Vltavou a obcí k ní náležející). Kdy tato ulice vznikla, či byla pojmenována, jsem bohužel nedohledala. Podle čísel popisných mohla být pojmenována v osmdesátých či devadesátých letech 20. století, ale domnívám se, že komunikace existovala dříve, poněvadž odtud podél řeky vede silnice právě do Poněšic.

Potoční

V současné době jde o nejnovější ulici. Nachází se na prostranství mezi ulicemi **Lidická**, **Týnská** a komunikací mezi Hlubokou nad Vltavou a Municemi, do které také ústí. Tato ulice byla pojmenována 14. února roku 2022. (MÚ HnV, Zápis z 20. zasedání městského zastupitelstva, 2022, [cit. 16. 6. 2023])

Právní

Právní ulice vede z ulice **Žižkova** do ulice **Na Vyhlídce**. Byla vybudována v roce 1975 a v lednu dalšího roku byla pojmenována společně s dalšími ulicemi (např. **Haškova** ↑ či **Lesní** ↑). (Koblasa, Kovář, 2012, s. 110.)

Pražská

Hlavní komunikace v Záměstí vede od mostu a dále se na ní napojuje ulice **Dobřejovická**. V roce 1946 byla přejmenována na **Stalinovu** (viz ulice **Nádražní** ↑). V souvislosti s odstraněním kultu osobnosti bylo jméno této ulice změněno na ulici **Rudé armády**. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 110) O jejím jméně se později hlasovalo při změnách na začátku roku 1990, kdy se v anketě hlasovalo mezi názvy **Rudé armády**, **Nádražní**, **Táborská** a **Pražská**. Název zůstal stejný až do roku 1993, kdy městské zastupitelstvo 8. března nakonec rozhodlo o jeho změně podle orientační motivace právě na **Pražskou** ulici. (SOkA, inv. č. 47, kniha 47; MÚ HnV, Zápis z 19. zasedání městského zastupitelstva, 1993)

Revoluční

Spojnice mezi ulicemi **Smetanova** a **Nová** byla přejmenována v roce 1946 z původního názvu **Lanovka** na **Revoluční třídu**. (*PMH 1922–1966*, s. 257, [cit. 16. 6. 2023])

Ruská

Souběžná ulice s **Pražskou**, která se nachází mezi ulicemi **Křesínská** a **Poněšická**, získala svůj název rovněž v roce 1946, kdy tak byla označena bezejmenná ulice. (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 16. 6. 2023]) O jejím jméně se znovu rozhodovalo na začátku devadesátých let, kdy se pomocí hlasování rozhodovalo mezi zachováním tohoto názvu nebo novým označením **Palachova** ulice. Nakonec zůstal tento původní název s velkou převahou hlasů (47 ku 9 hlasů). (SOkA, inv. č. 47, kniha 47)

Rybova

Rybova ulice označuje výběžek vedoucí ze **Smetanovy** ulice. Více se k této ulici zmiňují v odstavcích o ulicích **Fibichova** ↑ a **Ježkova** ↑.

Sadová

Původně tento název patřil zcela jiné ulici (viz **5. května** ↑). Současná **Sadová** ulice se nachází v Záměstí mezi ulicemi **Zahradní** a **Novou** a vznikla při výstavbě rodinných domků pro

obyvatele, kteří byli vysídleni z obcí nacházejících se okolo jaderné elektrárny Temelín (viz **Jabloňová** ↑).

Selská pole

Ulice, která vznikla při výstavbě na straně kopce Hůrka, byla pojmenována na návrh, jenž byl podaný na zasedání městského zastupitelstva 14. února 2011 a který o rok později 17. září zastupitelé schválili. Název vychází z pomístního jména. (MÚ HnV, Zápis ze 3. zasedání městského zastupitelstva, 2011, [cit. 16. 6. 2023]; MÚ HnV, Zápis ze 14. zasedání městského zastupitelstva, 2012, [cit. 18. 6. 2023]) Motivace pojmenování ulice by mohla souviset se selskými polnostmi, které se zde dříve nacházely, na nichž se pěstovalo obilí, zejména žito a ječmen (viz ulice **Ječná** ↑ a **Žitná** ↓)

Smetanova

Jak je napsáno výše (viz **Dvořákova** ↑) v Záměstí se nachází několik ulic umístěných u sebe, které jsou pojmenovány podle hudebních skladatelů. První z nich tak byla pojmenována ulice vedoucí v současné době z Pražské ulice, tedy **Smetanova** ulice, která svůj název získala v roce 1946. (*PMH 1922–1966*, s. 257, [cit. 18. 6. 2023])

Sokolská

Slepá ulice, která vede z náměstí nad sokolovnou, získala svůj název v roce 1946. (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 18. 6. 2023]) V roce 1976 došlo ke změně názvu a ze **Sokolské** ulice se stala **Sokolovská** a na začátku roku 1990 byla tato změna zase vrácena zpět. (*Kronika HnV 1966–1976*, s. 285, [cit. 18. 6. 2023], SOkA, inv. č. 47, kniha 47)

Sportovní

Z **Podskalí** okolo golfového hřiště a tenisových kurtů až k softbalovému a basketbalovému hřišti vede ulice nazývaná se **Sportovní**. Na tu se dále napojuje cyklostezka, která vede podél břehu Vltavy do Českých Budějovic. Ulice tak byla pojmenována na žádost spolku Sokol Hluboká nad Vltavou, a bylo tak učiněno 17. září 2007. (MÚ HnV, Zápis ze 7. zasedání městského zastupitelstva, 2007)

Stará obora

Tato krátká komunikace leží mezi Hlubokou nad Vltavou a Purkarcem v oplocené oboře. O této adrese existují záznamy v dokladech ze sčítání lidu z roku 1910, kde je zapsán **Dvůr Stará obora**. (*SL 1910*, pořad. č. 2, sním. 371 [cit. 18. 6. 2023]) Náleží sem Boubínský zámeček,

který sem byl přemístěn ze svahu šumavského Boubína. Dnes je veřejnosti nepřístupný. (Mapy.cz, 2023, [cit. 18. 6. 2023])

Sudárna

Ulička mezi ulicemi **U Sudárny** a **Zvolenovská** nese jméno podle objektu Sudárny. Tento podnik byl původně zřízen v Podskalí v roce 1870 obchodníkem Phillipem Steinem. Zanedlouho poté byla továrna přestěhována k nádraží. Vyráběly se tu sudy z dubového či modřínového dřeva, které sloužily na uložení vína, piva či dalších, ale i jako transportní sudy. Nacházely se zde také byty. V současnosti je zde firma Holzwarenfabrik vyrábějící násady na náradí. (HWF, 2023, [18. 6. 2023])

Sukova

Sukova ulice se nachází mezi ulicemi **Nádražní** a **Smetanovou** a pokračuje dále jako slepý výběžek. O jejím názvu bylo rozhodnuto v roce 1995 (viz **Fibichova** ulice ↑).

Svat. Čecha

Název odkazující k českému spisovateli nese ulice spojující ulice **Novou** a **Pražskou**. Bezejmenná ulice byla pojmenována v roce 1946. (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 18. 6. 2023])

Škroupova

Jedná se o další ulici ze skupiny udělených názvů po českých hudebních skladatelích. **Škroupova** ulice je slepý výběžek ze **Smetanovy** ulice a je souběžná s ulicí **Rybovou**. Více o této komunikaci viz **Fibichova** ↑ a **Ježkova** ulice ↑.

Švermova

Z ulice **Nad Parkovištěm** k **Nerudově** ulici vede **Švermova ulice**. Původně byla zvána **Rejdiště** či **Na Rejdišti**. (*SL 1900*, sním. 52, [cit. 18. 6. 2023], *SL 1910*, pořad. č. 2, sním. 67 [cit. 16. 6. 2023]) Ke změně názvu došlo opět v roce 1946, kdy se ulice přejmenovala podle Jana Švermy, novináře a komunisty, na **Švermovo náměstí**. (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 18. 6. 2023]) Dnešní podoba názvu je **Švermova** ulice.

Topolová

Slepý výběžek z **Kaštanové** ulice byl pojmenován městským zastupitelstvem 24. dubna 2006. V rámci zachování ulic s názvy vycházejících z rostlinné říše (ulice **Kaštanová** a **Lipová**) byla ulice nazvána **Topolová**. (MÚ HnV, Zápis z 27. zasedání městského zastupitelstva, 2006)

Třeboňská

Ulice se směrovým názvem odvozeným od města Třeboň se nachází v Zámostí a vede z křižovatky s mostem přes řeku a **Pražské** ulice směrem na Hrdějovice. První zmínky o **Třeboňské** ulici lze nalézt v dokladech ze sčítání lidu, které proběhlo v roce 1910. (*SL Zámostí 1910*, sním. 205, [cit. 18. 6. 2023]) Ke změně názvu došlo v roce 1946, kdy se ulice zvala **Malinovského** podle sovětského generála Rodiona Jakovleviče Malinovského. (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 18. 6. 2023]) Začátkem roku 1990 byla ulice přejmenována zpět na **Třeboňskou**. (SOkA, inv. č. 47, kniha 47)

Třešňovka

Tvar U má jednosměrná ulice, která vede z ulice **Karla Čapka** a ústí zpět do ní. Rada města doporučila pro pojmenování této ulice dva názvy – **Třešňová** a **Třešňovka**, neboť se zde nacházel třešňový sad. Nakonec se zastupitelé města rozhodli 18. června 2012 pro název **Třešňovka**. (MÚ HnV, Zápis ze 13. zasedání městského zastupitelstva, 2012, [cit. 1. 6. 2023])

Týnská

Týnská ulice vede z ulice **Karla Čapka** od základní školy, protíná ulici **Lidickou** a napojuje se na ní cyklostezka. Název byl ulici udělen v roce 1946. Tehdy ulice vedla „z Masarykovy třídy kolem parku k dětskému domovu a k Lidické“. (*PMH 1922–1966*, s. 255, [cit. 18. 6. 2023])

Tyršova

Okolo Podhradského rybníku a bývalého židovského ghetta (viz kapitola Židovská komunita) vede ulice zvaná **Tyršova**. Ta dále pokračuje k **náměstí Čsl. armády**. Původním názvem této ulice je **Budějovická třída**. To je doloženo v dokumentech ze sčítání lidu již z roku 1900. (*SL 1900*, sním. 5, [cit. 18. 6. 2023])

12. května 1932 při příležitosti stého výročí narozenin byla ulice přejmenována na třídu **Dr. Miroslava Tyrše**. (*PMH 1922–1966*, s. 139, [cit. 18. 6. 2023]) Tato změna byla během druhé světové války vrácena zpět na ulici **Budějovickou** a v roce 1946 se ulice opět nazvala po Miroslavu Tyršovi **Tyršova**. (Koblasa, Kovář, 2012, s. 109, 110)

U Fáberů

U Fáberů označuje uličku, která vede od **Sudárny** k firmě Faber-Castell. Právě tato firma navrhla současný název ulice. Městské zastupitelstvo se 3. února 1997 rozhodovalo mezi tímto

jménem a jménem **Bezdrovská**. (MÚ HnV, Zápis z 12. zasedání městského zastupitelstva, 1997)

U Parku

V roce 2003 vznikla ulice spojující ulice **Karla Čapka** a **Lesní**. 23. června byl předložen městskému zastupitelstvu návrh na možné názvy této ulice. Mezi možnostmi kromě zvoleného názvu **U Parku** bylo také **Josefa Čapka**, **K Jaminám**, **Pod Holým vrchem** nebo **Holý vrch**. (MÚ HnV, Zápis ze 6. zasedání městského zastupitelstva, 2003)

U Sudárny

U Sudárny je ulice vedoucí od **Sudárny** k nádraží Hluboká nad Vltavou. Původně se tato ulice označovala podle umístění vlakové stanice **Nádraží**. O této adrese je zmínka v dokumentech ze sčítání lidu z roku 1910, kde se píše o **U nádraží Hluboká**, ve sčítání lidu o deset let později už jsou záznamy o jednoduchém jméně **Nádraží**. (*SL 1910*, pořad. č. 2, sním. 385 [cit. 16. 6. 2023], *SL 1921*, pořad. č. 1, sním. 1, 33; [cit. 16. 6. 2023]) V současnosti se užívá názvu podle objektu podniku Sudárna, který zde byl umístěn (více viz **Sudárna** ↑).

U Vývarky

Ulice **U Vývarky** je napojena na ulici **Vývarka** v Zámostí. Obě tyto ulice vycházejí z názvu schwarzenberské cihelny – Cihelna Vývarka.

Ve Školkách

„Schwarzenberské školy u Hlubockého nádraží“ – tento popis je uveden v záznamech sčítání lidu z roku 1921. (*SL 1921*, pořad. č. 1, sním. 387, [cit. 18. 6. 2023]) Nyní název **Ve Školkách** označuje slepou ulici vedoucí z komunikace **Sudárna**.

Vltavská

Ulice, jež vede z i zpět do ulice **Pražská** k Podniku místního hospodářství v Hluboké nad Vltavou a k dalším firmám, byla pojmenována v roce 1946 jakožto bezejmenná ulice „ze Stalinovy třídy kolem pily do Stalinovy třídy zpět.“ (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 18. 6. 2023])

Vondrov

Dvůr Vondrov, podle kterého je ulice pojmenována, leží na kopci za Munickým rybníkem. Byl založen v roce 1550 Ondřejem Ungnadem ze Suneku, podle nějž byl pak dvůr zván jako Ondřejovský. Tento název se pak změnil na Ondrovský (odvozenina od hypokoristika Ondra). Později se užívala nářeční podoba Vondrův dvůr. (Koně Vondrov, 2010–2014, [cit. 18. 6.

2023]) Dnešní podoba Vondrov vznikla sufixální derivací. Přípona -ov je vyjádřením posesivity u toponym. (David 4, 2017, [cit. 18. 6. 2023])

Vývarka

Ulice **Vývarka** navazuje na **Nádražní** ulici a pokračuje dále ven ze Zámostí směrem k obci Hosín. Více o vzniku pojmenování viz ulice **U Vývarky** ↑.

Zahradní

Původně se tak označovala ulice, která se nacházela mezi tehdejším **Švermovo náměstím** (**Švermova** ulice ↑) a **Masarykovou třídou**. Tato ulice v centru je doložená již z roku 1900. (*SL 1900*, sním. 32, [cit. 18. 6. 2023]) K jejímu přejmenování nedošlo ani v již tolikrát zmiňovaném roce 1946. V současné době tato ulice neexistuje.

Název **Zahradní** dnes však označuje ulici jinou. Jedná se o slepou komunikaci, jež je umístěna v Zámostí a vede z ulice **Nová** ke Sporthotelu Barborka.

Zborovská

Zborovská ulice se nachází mezi ulicemi **Nad Parkovištěm** a **Masarykova**. Tento název byl udělen bezejmenné ulici v roce 1946 jako pocta Československým legiím, které bojovaly v bitvě u Zborova. (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 18. 6. 2023])

Zeyerova

Spojnice mezi ulicemi **Pražská** a **Nová** se nazývá **Zeyerova** ulice. Byla pojmenována po spisovateli Juliu Zeyerovi v roce 1946 (více viz ulice **Haškova**). (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 18. 6. 2023])

Zvolenovská

Ulice **Zvolenovská** se nachází nedaleko vlakové stanice Hluboká nad Vltavou a Střední odborné školy elektrotechnické. Byla pojmenována v roce 1976 podle rybníka Velký Zvolenov, který leží nedaleko. (*Kronika HnV 1966–1976*, s. 285, [cit. 18. 6. 2023])

Žitná

Na stráni kopce zvaný Hůrka se nachází také ulice **Žitná** spojující komunikace zvané **Selská pole** a **Ječná**. Více o datu pojmenování této ulice viz ulice **Ječná** ↑.

Žižkova

Ulice vedoucí od kapličky v Zámostí (křižovatka **Třeboňské** a **Jiráskovy** ulice) dále k ulicím **Na Kopečku** a **Na Čtvrtkách** původně nesla název **Hosínská**. Toto názvosloví je doloženo v zápisech sčítání lidu z roku 1910. (*SL Zámostí 1910*, sním. 45, [cit. 18. 6. 2023]) V současnosti je toto jméno použito pro ulici jinou (viz **Hosínská** ↑), protože v roce 1946 došlo k přejmenování z ulice **Hosínské** na **Jana Žižky**. Nyní je oficiální podoba zkrácené označení **Žižkova**. (*PMH 1922–1966*, s. 256, [cit. 18. 6. 2023])

3.2.7. Souhrn motivace pojmenování ulic v Hluboké nad Vltavou

Stejně jako u předchozího města, v této podkapitole jsou umístěny tabulky s motivací uličního názvosloví v Hluboké nad Vltavou. Tabulky jsou opět rozdělené podle období na: roky 1900 a 1921 (sčítání lidu), dále pak na rok 1946, kdy proběhlo přejmenování a pojmenování 34 ulic. Tabulka obsahuje tehdejší nový i původní název a u obou je popsána jejich motivace. Následují ulice doložené v sedmdesátých letech a poslední tabulka je současný stav (od roku 1989).

Rok 1900

Současný název ulice	Dobový název ulice	Motivace pojmenování
5. května	Na Sadech/Sadová	Podle původního místního nebo pomístního jména
Bezručova	K Zámku/ Zámecká	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Boženy Němcové	Školní	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Horní	Horní	Podle obecné polohy
Masarykova	Hlavní třída	Podle vlastnosti ulice
Náměstí Čsl. armády	Náměstí	Podle vlastnosti ulice
Švermova	Rejdiště	Podle původního místního nebo pomístního jména
Tyršova	Budějovická třída	Podle směru k jiné obci
Již neexistuje	Zahradní (ve městě)	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla

Rok 1921

Současný název ulice	Dobový název ulice	Motivace pojmenování
5. května	Na Sadech/Sadová	Podle původního místního nebo pomístního jména

Bezručova	Zámecká	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Boženy Němcové	Školní	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Hamry	Hamr/Hamry	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Horní	Horní	Podle obecné polohy
Jiráskova	Růžová	Podle názvu z rostlinné říše
Masarykova	Masarykova tř./ Masaryk Straže	Honorifikační podle významné osobnosti známé ze světa politiky a vědy
Nádraží	Nádraží/U Nádraží	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Nádražní	Nádražní	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Náměstí Čsl. armády	Náměstí/ Hlavní náměstí	Podle vlastnosti ulice
Ohrada	Ohrada	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Podskalí	Podskalí	Podle obecné polohy
Švermova	Rejdiště/Na Rejdišti	Podle původního místního nebo pomístního jména
Třeboňská	Třeboňská	Podle směru k jiné obci
Tyršova	Budějovická třída	Podle směru k jiné obci
Již neexistuje	Zahradní (ve městě)	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Žižkova	Hosínská	Podle směru k jiné obci

1946

Nový název	Motivace pojmenování	Původní název ulice	Motivace pojmenování
28. října	Honorifikační podle data	Hřbitovní	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
5. května	Honorifikační podle data	Sadová	Podle původního místního nebo pomístního jména
Petra Bezruče	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života	Zámecká	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Boženy Němcové	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života	Školní	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla

Česká	Honorifikační podle státu či národu	---	---
Fügnerova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života	---	---
Hamry	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla	Hamry	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Šumavská	Podle pohoří	Horní	Podle obecné polohy
Hradčany	Podle původního místního nebo pomístního jména	Hradčany	Podle původního místního nebo pomístního jména
Husova	Honorifikační podle významné osobnosti známé ze starších dějin	---	---
Jiráskova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života	Ružová	Podle názvu z rostlinné říše
K. H. Borovského	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života	---	---
Karla Čapka	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života	---	---
Křesínská	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla	---	---
Lidická	Honorifikační podle dějiště	---	---
Masarykova třída	Honorifikační podle významné osobnosti známé ze světa politiky a vědy	Hlavní třída	Podle vlastnosti ulice
Na Vyhlídce	Podle obecné polohy	Výrovna	Podle původního místního nebo pomístního jména
Stalinova třída	Honorifikační podle významné osobnosti známé ze světa politiky a vědy	Nádražní	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Náměstí Dra E. Beneše	Honorifikační podle významné osobnosti známé ze světa politiky a vědy	Vítězné náměstí	Honorifikační podle abstraktního pojmu
Palackého	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života	---	---
Podskalí	Podle obecné polohy	Podskalí	Podle obecné polohy

Revoluční	Honorifikační podle abstraktního pojmu	Lanovka	Podle původního místního nebo pomístního jména
Ruská	Honorifikační podle státu či národu	---	---
Sokolská	Honorifikační podle názvu instituce, organizace	---	---
Svat. Čecha	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života	---	---
Švermovo náměstí	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života	Rejdiště	Podle původního místního nebo pomístního jména
Malinovského	Honorifikační podle jména vojenského vůdce	Třeboňská	Podle směru k jiné obci
Týnská	Podle směru k jiné obci	---	---
Tyršova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života	Tyršova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Vltavská	Podle blízkého hydronyma	---	---
Zahradní (ve městě)	Podle obecné polohy Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla	Zahradní	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Zborovská	Honorifikační podle dějiště	---	---
Zeyerova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života	---	---
Jana Žižky	Honorifikační podle osobnosti známé ze starších dějin	Hosínská	Podle směru k jiné obci

Sedmdesátá léta

Současný název ulice	Dobový název ulice	Motivace pojmenování
28. října	28. října	Honorifikační podle data
5. května	5. května	Honorifikační podle data
Bezručova	Bezručova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Boženy Němcové	Boženy Němcové	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Česká	Česká	Honorifikační podle státu či národu

Dvořákova	Dvořákova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Fügnerova	Fügnerova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Hamry	Hamry	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Haškova	Haškova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Horní	Leninova	Honorifikační podle osobnosti známé ze světa politiky a vědy
Hradčany	Na Hradčanech	Podle původního místního nebo pomístního jména
Husova	Husova	Honorifikační podle osobnosti známé ze starších dějin
Jiráskova	Jiráskova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Havlíčkova	K. H. Borovského	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Karla Čapka	K. Čapka	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Komenského	Komenského	Honorifikační podle osobnosti známé ze starších dějin
Křesínská	Křesínská	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Lesní	Lesní	Podle obecné polohy
Lidická	Lidická	Honorifikační podle dějiště
Masarykova	Gottwaldova	Honorifikační podle osobnosti známé ze světa politiky a vědy
Na Vyhlídce	Na Vyhlídce	Podle obecné polohy
Nádražní	Nádražní	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Náměstí Čsl. armády	Náměstí Čs. armády	Honorifikační podle názvu instituce, organizace
Nová	Nová	Podle charakteru výstavby v ulici
Palackého	Palackého	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Podskalí	Podskalí	Podle obecné polohy
Právní	Právní	Podle zaměstnání nebo etnického původu obyvatel
Pražská	Rudé armády	Honorifikační podle názvu instituce, organizace
Revoluční	Revoluční	Honorifikační podle abstraktního pojmu
Ruská	Ruská	Honorifikační podle státu či národu
Smetanova	Smetanova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Sokolská	Sokolovská	Honorifikační podle dějiště

Svat. Čecha	Svat. Čecha	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Švermova	Švermovo náměstí	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Třeboňská	Malinovského	Honorifikační podle jména vojenského vůdce
Týnská	Týnská	Podle směru k jiné obci
Tyršova	Tyršova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Vltavská	Vltavská	Podle blízkého hydronyma
Již neexistuje	Zahradní (město)	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Zborovská	Zborovská	Honorifikační podle dějiště
Zeyerova	Zeyerova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Zvolenovská	Zvolenovská	Podle blízkého hydronyma
Žižkova	Žižkova	Honorifikační podle osobnosti známé ze starších dějin

Současný stav

Název ulice	Motiv pojmenování
28. října	Honorifikační podle data
5. května	Honorifikační podle data
Alšova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Bašta Bezdrev	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Bezručova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Boženy Němcové	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Česká	Honorifikační podle státu či národa
Dobřejovická	Podle směru k jiné obci
Dvořákova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Fibichova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Fügnerova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Hamry	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Haškova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Havlíčkova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života

Horní	Podle obecné polohy
Hosinská	Podle směru k jiné obci
Hradčany	Podle původního místního nebo pomístního jména
Husova	Honorifikační podle osobnosti známé ze starších dějin
Jabloňová	Podle názvu z rostlinné říše
Janáčková	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Javorová	Podle názvu z rostlinné říše
Ječná	Podle názvu z rostlinné říše
Ježkova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Jiráskova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Karla Čapka	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Kaštanová	Podle názvu z rostlinné říše
Komenského	Honorifikační podle osobnosti známé ze starších dějin
Křesín	Podle původního místního nebo pomístního jména
Křesínská	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Lesní	Podle obecné polohy
Lidická	Honorifikační podle dějiště
Lipová	Podle názvu z rostlinné říše
Luční	Podle obecné polohy
Mánesova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Masarykova	Honorifikační podle osobnosti známé ze světa politiky a vědy
Munická	Podle směru k jiné obci
Na Čtvrkách	Podle původního místního nebo pomístního jména
Na Kopečku	Podle obecné polohy
Na Vyhliďce	Podle obecné polohy
Na Výsluní	Podle obecné polohy
Nad Parkovištěm	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Nad Pilou	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Nádraží	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Nádražní	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Náměstí Čsl. armády	Honorifikační podle instituce, organizace
Nerudova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Nová	Podle charakteru výstavby v ulici
Ohrada	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Palackého	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života

Pod Hrází	Podle obecné polohy
Pod Hůrkou	Podle původního místního nebo pomístního jména
Pod Kánínem	Podle původního místního nebo pomístního jména
Podskalí	Podle obecné polohy
Polní	Podle původního místního nebo pomístního jména
Poněšická	Podle směru k jiné obci
Potoční	Podle blízkého hydronyma
Právní	Podle zaměstnání nebo etnického původu obyvatel
Pražská	Podle směru k jiné obci
Revoluční	Honorifikační podle abstraktního pojmu
Ruská	Honorifikační podle státu či národa
Rybova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Sadová	Podle obecné polohy
Selská pole	Podle původního místního nebo pomístního jména
Smetanova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Sokolská	Honorifikační podle názvu instituce, organizace
Sportovní	Podle charakteru výstavby v ulici
Stará obora	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Sudárna	Podle původního místního nebo pomístního jména
Sukova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Svat. Čecha	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Škroupova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Švermova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Topolová	Podle názvu z rostlinné říše
Třeboňská	Podle směru k jiné obci
Třešňovka	Podle názvu z rostlinné říše
Týnská	Podle směru k jiné obci
Tyršova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
U Fáberů	Honorifikační za reklamními účely
U Parku	Podle obecné polohy
U Sudámy	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
U Vývarky	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Ve Školkách	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Vltavská	Podle blízkého hydronyma
Vondrov	Podle původního místního nebo pomístního jména
Vývarka	Podle původního místního nebo pomístního jména

Zahradní (Zámostí)	Podle objektu, k němuž nebo kolem něhož ulice vede/vedla
Zborovská	Honorifikační podle dějiště
Zeyerova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života
Zvolenovská	Podle blízkého hydronyma
Žitná	Podle názvu z rostlinné říše
Žižkova	Honorifikační podle významné osobnosti známé z literárního či kulturního života

Závěr

Tato diplomová práce si kladla za cíl zmapovat současné uliční názvosloví a analyzovat jeho vývoj ve Zlivi a v Hluboké nad Vltavou a tím přispět k onomastickému výzkumu v jihočeských městech. Závěr práce je syntézou informací, které jsou popsány v předchozích kapitolách, a komparací s dalšími bakalářskými a diplomovými pracemi, jež rovněž pojednávají o uličním názvosloví v dalších městech v Jižních Čechách.

Prvním městem, kterým se v diplomové práci zabývám, je Zlív. Touto prací tak navazuji na svou bakalářskou práci, v níž jsem se zaměřila na zdejší dialekt a na onomastickou práci *Pomístní jména v katastrech obcí Zlív, Nuzice a Netěchovice*, kterou napsala Marie Holá v roce 1985. Jihočeské město, v němž v současné době žije dle Statistického úřadu zhruba 3500 obyvatel, tvoří 42 ulic z nichž 45,2 % vykazuje honorifikační motivaci. (ČSÚ, 2023, [6. 7. 2023]) Z dvacátých let minulého století je doloženo 8 názvů ulic, z toho je 50 % honorifikačních. Největší zastoupení této motivace je ovšem v průběhu čtyřicátých a padesátých let, kdy honorifikační názvy byly zastoupeny 66,7 %. V sedmdesátých letech se Zlív skládala z 37 ulic, z nichž bylo 21 honorifikačních, tedy 56,8 %. Na těchto procentech lze doložit pokles honorifikačního motivu u názvů ulic.

Hluboká nad Vltavou je svou rozlohou i počtem obyvatel větší město než Zlív. Nachází se zde 91 ulic, názvů s honorifikačním motivem je zde 39,6 %. V prvních dostupných podkladech z roku 1900 je doložených 9 pojmenovaných ulic a žádná z nich nenesla honorifikační motiv. V roce 1921 je shromážděno 17 názvů, z toho jeden je pojmenován po významné politické osobnosti – **Masarykova třída**. Při přeměně názvů a pojmenování nových ulic roku 1946 se podíl honorifikačního motivu rapidně zvýšil na 73,5 %. V sedmdesátých letech byl zdejší výskyt názvů s honorifikačním motivem 69,8 %. V Hluboké nad Vltavou byl tedy prudký nárůst zastoupení honorifikační motivace v druhé polovině čtyřicátých let. Výskyt uličního názvosloví motivované honorifikací v sedmdesátých letech mírně poklesl a v současné době je jeho zastoupení méně než 40 %.

Zastoupení honorifikačního motivu v dalších, již prozkoumaných, jihočeských městech mezi lety 1948–1989 je následovné. V Nové Bystrici tvořily honorifikační názvy 43,5 % a v Lomnici nad Lužnicí bylo zastoupení menší – 40,9 %. (Pleyelová, 2022, s. 80) Ještě menší výskyt tohoto uličního názvosloví byl v Kaplici. Ve stejném období zde byly honorifikační názvy zastoupeny až 35,7 % z celkového počtu ulic. (Janeček, 2014, s. 71, 76) Volyňské ulice, jimiž se zabýval ve své práci Václav Kuneš, byly od roku 1945 do roku 1989 tvořeny z 53,7 % jmény

s honorifikační motivací. (2013, s. 132) Z těchto popsanych měst, jak uvedla ve své bakalářské práci Anna Pleyelová, mělo v této době největší podíl, 56,7 %, honorifikačního uličního názvosloví město Protivín. (srov. Pleyelová, 2022, s. 81; Klíma, 2014, s. 84) Zliv i Hluboká nad Vltavou má tato zastoupení v období mezi poučným převratem roku 1948 a sametovou revolucí, jež proběhla roku 1989, mnohem větší.

Na těchto procentech lze tedy doložit trend ustupování od názvů odvozených od osobností literárního, kulturního či politického života, ale i např. od důležitých dat našich dějin. V současnosti se ulice pojmenovávají podle pomístních jmen, blízkých hydronym, názvů z rostlinné říše atd. (**Na Hobiznách, Třešňová – Z; Ječná, Žitná, Potoční – HnV**). Tuto tezi ustupování od honorifikačních pojmenování Jaroslava Davida i Libuše Olivové-Nezbedové potvrdila také Veronika Stehlíková ve své diplomové práci *Uliční názvosloví v městě Písek*. (s. 98, 2013)

K největším změnám v uličním názvosloví samozřejmě docházelo při politicko-společenských zvratech. To lze ukázat na příkladu současné **Masarykovy** ulice v Hluboké nad Vltavou. Její původní název doložený z roku 1900 byl **Hlavní třída**. První změna jména nastala v roce 1916, kdy se ulice stala třídou **Františka Josefa I.** O dva roky později došlo k dalšímu přejmenování, tentokrát jako vyjádření úcty prvnímu československému prezidentovi, na **Masarykovu třídu**. V průběhu druhé světové války se tento název nesměl používat a ulice se opět označovala jako **Hlavní**. Po konci války se na dva roky vrátilo označení **Masarykova třída**, ale se změnou režimu v roce 1948 přišla opět další změna názvu. Tentokrát nesla ulice název po Klementu Gottwaldovi – **Gottwaldova**. Na začátku devadesátých let došlo k poslednímu přejmenování na ulici **Masarykovu**. Místní obyvatelé v běžné mluvě ulici dále označují jako **Hlavní**.

Ulice s honorifikačními názvy po Klementu Gottwaldovi i po Josifu Vissarionoviči Stalinovi byly pojmenované v obou městech ještě během jejich života (ulice **Klementa Gottwalda** a **Stalinova třída** ve Zlivi a **Gottwaldova** ulice a **Stalinova třída** v Hluboké nad Vltavou). Rovněž tomu bylo v případě názvů **Masarykova třída** (1918) a náměstí **Dra E. Beneše** (1946) v Hluboké nad Vltavou. Podobně tomu bylo např. v Písku, kde se nacházela urbanonyma s názvy souvisejícími s osobami spjatými s koncem druhé světové války – ulice **Dr. Edvarda Beneše** či **Stalinovo** náměstí. (Stehlíková, 2013 s. 105, 2013) V současné legislativě tento případ již není možný, jelikož zákon zakazuje ulice pojmenovávat po ještě žijících osobách.

Jak jsem již zmiňovala v kapitole Honorifikační motiv (viz s. 21), lze k honorifikačnímu názvosloví připojit detoponymické pojmenování, u kterého je třeba rozlišovat mezi honorifikačním motivem a motivací pojmenování podle směru k jiné obci (např. ulice

Munická, Třeboňská v HnV). K těmto jménům patří ulice nesoucí název podle dějiště historických událostí (např. **Lidická** – Z i HnV, **Zborovská** – HnV). Dalším příkladem detoponymického honorifikačního pojmenování je ulice **Jáchymovská** ve Zlivi. Stejně pojmenované ulice se nacházejí v Perninku, Karlových Varech, Ostrově či Abertamech. Zde je motivace pojmenování zřetelně směrové. Toto uliční názvosloví se ovšem nachází také v Praze-Řeporyjích, Aši, Liberci a Příbrami. Zde se jedná o obce, které se nacházejí nedaleko dolů s ložisky nerostných surovin. Domnívám se, že je zde motivace stejná jako ve Zlivi, tedy honorifikační podle Jáchymova a Jáchymovských dolů, a mohla by souviset s tehdejší ideologickou rétorikou.

Na přejmenování ulice ze **Sokolské** na **Sokolovskou** (HnV) v roce 1976 lze rovněž ukázat dobovou ideologii. V tomto případě v názvu zůstala určitá míra honorifikace, ovšem motivace se změnila z pojmenování po názvu instituce, organizace – tedy pojmenování po tělocvičném spolku Sokol, na honorifikační název odkazující na bitvu u Sokolova.

Podle Jaroslava Davida za motiv honorifikace lze považovat i názvy s marketingovým záměrem. Jako příklad takového jména uvádím hlubockou ulici **U Fáberů**, která vede k firmě Faber-Castell, jež sídlí v Hluboké nad Vltavou.

V Hluboké nad Vltavou se nacházejí dvě ulice, jež mají svá jména odvozená od objektu, u kterého se nacházejí. Obě jsou u vlakové stanice v Zámostí, k němuž vede ulice **Nádraží** ústící z ulice **Nádražní**. Toto neobvyklé pojmenování může být velmi zmatečné a na základě rozhovorů s místními obyvateli mohu potvrdit, že rodáci nemají ponětí, že se jedná o ulice s podobným, avšak lehce rozdílným názvem, a obě ulice označují jako **Nádražní**. Podobně pojmenované ulice s mírou diverzitou se mi podařilo dohledat v obci Hoštka v Ústeckém kraji, kde se nachází rovněž ulice **Nádraží** a předložkový název **Pod Nádražím**. (Mapy.cz, 2023, [7. 7. 2023])

Totožně těžko rozeznatelné, co se názvosloví týče, jsou ulice **Křesín**, **Křesínská** a **Sudárna**, **U Sudárny**. Tato jména ulic jsou pravděpodobně proto, že český jazyk nedokáže vytvořit odvozené slovo od původního **Křesín** a **Sudárna** pomocí sufixu -ní. Přesto ulice s názvy **Křesín** i **Sudárna** vedou pouze k jedinému objektu, a to k tomu, po kterém nesou svůj název. Komunikace **Křesínská** a **U Sudárny** jsou směrové, protože vedou ke stejnojmenným objektům. Toto chaotické uspořádání může vést ke špatné orientaci např. při práci pošťáků a pošťaček. Komplikace doručovacím službám mohou působit také některé tvary ulic (**Nerudova**, **Lesní**, **Potoční** atd. v HnV), protože nejsou tvořeny jednou linií komunikace, ale kupříkladu několika slepými výběžky nebo jednotlivými skupinami menších uliček.

Ve Zlivi byl v šedesátých letech podán návrh na pojmenování ulice na sídlišti (dnes **Jáchymovská**) a vedlejší ulice (dnes **Šrámkova**). Bylo zde hned několik možností – ulice **V. I. Lenina** a **Jáchymovská** pro hlavní ulici a **Šrámkova**, **Švermova**, **Tylova** a **M. Alše** pro vedlejší ulici. Všechny názvy obsahují honorifikační motiv. Použité nakonec byly **Jáchymovská** a **Šrámkova**, později i **Švermova**, ale názvy **Tylova** ulice a ulice **M. Alše** zůstaly nevyužity.

Zastoupení lokální honorifikace v Hluboké nad Vltavou není žádné a ve Zlivi je polemické. Já jsem zařadila do kategorie honorifikačních názvů ulic pojmenovaných podle regionální osobnosti a zároveň osobnosti spjaté se zkoumanými obcemi **Klostermannovu** ulici, protože život i dílo Karla Klostermanna je spjato se Zliví a jejím okolím (zejména se Zbudovskými Blaty). V ostatních případech včetně **Haškovy** ulice se jedná o honorifikační názvy ulic pojmenované podle osobnosti známé z literárního či kulturního života. Rodina Jaroslava Haška sice pochází ze sousední obce Mydlovary, dále však působení samotného Haška se Zliví a jejím okolím nijak nespojuje.

Přírozeně existuje mnoho lidových názvů, kterými se označují ulice nebo jejich části. Ve Zlivi mohu uvést příklady jako univerbizace **Bezručovka** či **Družstevka** pro ulice **Petra Bezruče** a **Družstevní** ulice. Pokud se v běžné mluvě použije spojení „na návsi“ je tím myšleno na **Dolním náměstí**, protože bylo vybudováno na původní zlivské návsi. Zde se také nacházejí bytové domy, které rovněž mají své lidové pojmenování – **Papouškárna** a **Kapučino**. Tato označení vycházejí z barev, jež jsou na jejich fasádách. Ve čtyřicátých letech minulého století se jedna ulice neoficiálně označovala jako **Hornická**, jelikož zde byly postaveny bytové jednotky patřící Západočeským dolům a v nichž bydleli zaměstnanci dolu Svatopluk. Roku 1947 byla ulice oficiálně pojmenována na ulici **Klementa Gottwalda** a později přejmenována na **Školní**.

V Hluboké nad Vltavou je také řada neoficiálních pojmenování. Jak jsem se již zmiňovala zde v závěru, jedním takovým názvem je **Hlavní** ulice namísto **Masarykova**. Dalšími lidovými označeními jsou např. **Růžovka** pro **Jiráskovu** ulici, **Pod Branou** pro část ulice **Podskalí** či **Fidelák** jakožto jméno pro část města nacházející se u Hvězdářů (viz ulice **Fügnerova** – HnV). Moje teze, kterou mi místní obyvatelé vyvrátili, také byla, zda se ulici **Pod Hrází** neříká **Čápí**, neboť to bylo její oficiální jméno. Jméno **Čápí** ovšem nemělo dlouhého trvání, neboť po dvou měsících byl název změněn právě na ulici **Pod Hrází** na žádost stavařů. Podle žádosti stavebníků byla také pojmenována ulice **Kaštanová**. Z toho vyplývá otázka, zda v Hluboké nad Vltavou v devadesátých letech nebyla silnější stavařská lobby.

Abecední rejstřík ulic Zliv

28. října – 27, 29, 39, 41

B

Bezdrovská – 29, 38, 39, 41

Boženy Němcové – 26, 29, 39, 41

Bratří Čapků - 30

Č

Čapkova – 30, 39, 41

Česká – 30, 39, 41

D

Dolní náměstí – 27, 30, 39, 41, 79

Družstevní – 30, 38, 39, 41, 79

Dukelská – 31, 39, 41

Dvořákova – 31, 38, 39, 41

F

Fučíkova – 31, 39, 41

H

Haškova – 31, 39, 41, 79

J

Jáchymovská – 31, 39, 41, 78, 79

Jiráskova – 32, 38, 40, 41

K

K Hluboké – 29

K Palesově/Palesů vile – 29, 35

K Zaháji – 29

Klementa Gottwalda – 35, 39, 40, 77, 79

Klostermannova – 26, 32, 39, 40, 41, 79

Krátká – 27, 32, 38, 39, 40, 41

L

Lesní – 32, 39, 40, 41

Lidická – 32, 39, 40, 41, 78

Luční – 33, 40, 41

M

Munická – 29, 34, 38

N

Na Hobiznách – 27, 33, 41, 77

Na Pláništích – 33, 40, 41

Na Stráni – 33, 40, 41

Na Výsluní – 33, 41

Nádražní – 29, 34, 38, 40, 41

Náměstí Míru – 26, 34, 38, 39, 40, 41

Nová – 27, 34, 40, 41

P

Petra Bezruče – 34, 39, 40, 41, 79

Pod Štumbauerů vrškem – 29

Pod Trať – 35, 41

Pod Vartou – 35, 39, 40, 41

R

Rudé armády – 29, 38, 39

S

Smetanova – 35, 38, 39, 40, 41

Sokolská – 37

Stalinova třída – 34, 39, 77

Š

Školní – 35, 39, 40, 41, 79

Šrámkova – 35, 40, 42, 79

Švermova – 36, 40, 42, 79

T

Továmí – 36, 39, 40, 42

Třešňová – 36, 42, 77

Třidomí – 27, 36, 40, 42

Tyršova – 36, 38, 39, 40, 42

U

U Pacáku – 27, 37, 39, 40, 42

U Pily – 29

U Továrny – 29

U Stadionu – 37, 40, 42

U Vodojemu – 37, 42

V

V Provazech – 37, 40, 42

V Úvoze – 37, 38, 39, 40, 42

Z

Zahradní – 38, 40, 42

Abecední rejstřík ulic Hluboká nad Vltavou

28. října – 27, 49, 68, 70, 72

5. května – 49, 67, 68, 70, 72

A

Alšova – 49, 72

B

Bašta Bezdrev – 50, 72

Bezručova – 50, 67, 68, 70, 72

Boženy Němcové – 26, 50, 67, 68, 70, 72

Budějovická – 48, 64, 68

Č

Čápí – 59, 60, 79

Česká – 50, 69, 70, 72

D

Dobřejovická – 50, 72

Dvořákova – 51, 71, 72

F

Fibichova – 51, 72

Františka Josefa I. – 56, 77

Fügnerova – 51, 69, 71, 72, 79

G

Gottwaldova – 56, 71, 77

H

Hamry – 27, 51, 68, 69, 71, 72

Hamerská – 51

Haškova – 51, 71, 72

Havlíčková – 52, 71, 72

Hlavní – 48, 56, 67, 69, 77, 79

Horní – 48, 52, 67, 68, 69, 71, 73

Hosínská – 27, 52, 67, 68, 70, 73

Hradčany – 53, 69, 71, 73

Hřbitovní – 49, 68

Husova – 53, 69, 71, 73

J

Jabloňová – 53, 73

Janáčková – 53, 73

Javorová – 53, 73

Ječná – 53, 73, 77

Ježkova – 54, 73

Jiráskova – 54, 68, 69, 71, 73, 79

K

K Zámku – 50, 67

K. H. Borovského – 52, 69, 71

Karla Čapka – 54, 69, 71, 73

Kaštanová – 54, 73, 79

Komenského – 54, 71, 73

Křesín – 55, 73, 78

Křesínská – 55, 69, 71, 73, 78

L

Lanovka – 61, 70

Leninova – 52, 71

Lesní – 55, 71, 73, 78

Lidická – 55, 69, 71, 73, 78

Lipová – 55, 73

Luční – 55, 73

M

Malinovského – 26, 64, 70, 72

Mánesova – 55, 73

Masarykova – 26, 56, 67, 68, 69, 71, 73, 76,
77, 79

Munická – 56, 73, 77

N

Na Čtvrtkách – 57, 73

Na Kopečku – 57, 73

Na Rejdišti – 63

Na Sadech – 49, 67

Na Vyhlídce – 57, 69, 71, 73

Na Výsluní – 57, 73

Nad Parkovištěm – 27, 57, 73

Nad Pilou – 57, 73

Nádraží – 58, 64, 68, 73, 78

Nádražní – 58, 68, 69, 71, 73, 78

Náměstí Čsl. Armády – 58, 67, 68, 71, 73

Náměstí Dr. Edvarda Beneše – 58, 69, 77

Nerudova – 59, 73, 78

Nová – 27, 59, 71, 73

O

Ohrada – 59, 68, 73

P

Palackého – 59, 69, 71, 73

Petra Bezruče – 50, 68

Pod Hrází – 59, 60, 74, 79

Pod Hůrkou – 60, 74

Pod Kánínem – 60, 74

Podskalí – 60, 68, 69, 71, 74, 79

Polní – 60, 74

Poněšická – 60, 74

Potoční – 60, 74, 77, 78

Právní – 27, 61, 71, 74

Pražská – 61, 71, 74

R

Rejdiště – 48, 63, 67, 68, 70

Revoluční – 61, 70, 71, 74

Rudé armády – 61, 71

Ruská – 26, 61, 70, 71, 74

Růžová – 54, 68, 69

Rybova – 61, 74

S

Sadová – 49, 61, 67, 68, 74

Selská pole – 62, 74

Smetanova – 62, 71, 74

Sokolovská – 62, 71, 78

Sokolská – 27, 62, 70, 71, 74, 78

Sportovní – 62, 74

Stalinova – 58, 61, 69, 77

Stará obora – 62, 74

Sudárna – 63, 74, 78

Sukova – 63, 74

Svat. Čecha – 63, 70, 72, 74

Š

Školní – 48, 50, 67, 68

Škroupova – 63, 74

Šumavská – 27, 52, 69

Švermova – 63, 67, 68, 72, 74

Švermovo náměstí – 63, 70, 72

T

Talířova – 49

Topolová – 27, 63, 74

Třeboňská – 64, 68, 70, 72, 74, 77

Třešňovka – 64, 74

Týnská – 64, 70, 72, 74

Tyršova – 64, 67, 68, 70, 72, 74

U

U Fáberů – 27, 64, 74, 78

U Parku – 65, 74

U Sudárny – 65, 74, 78

U Vývarky – 65, 74

Umrličí – 52

V

Ve Školkách – 65, 74

Vítězné náměstí – 58, 69

Vltavská – 65, 70, 72, 74

Vondrov – 65, 74

Výrovna – 57, 69

Vývarka – 66, 74

Z

Zahradní – 66, 67, 70, 72, 75

Zámecká – 48, 50, 67, 68

Zborovská – 27, 66, 70, 72, 75, 78

Zeyerova – 66, 70, 72, 75

Zvolenovská – 66, 72, 75

Ž

Žitná – 66, 75, 77

Žižkova – 26, 67, 68, 70, 72, 75

Seznam literatury

Acta onomastica [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, 2017–2023 [cit. 29. 12. 2022].

Dostupné z: <https://ujc.avcr.cz/sd/publikace/casopisy/acta-onomastica.html>.

CUKR, Jiří. *Okolí Českých Budějovic. Průvodce zajímavými místy na Českobudějovicku*. České Budějovice: Bohumír NĚMEC – VEDUTA, nakladatelství a vydavatelství, 2011. ISBN 978-80-86829-66-1.

BINDER, Milan. *Když století městem proletí, aneb Hluboká nad Vltavou ve 100 porovnáních*. České Budějovice: vydal Milan Binder, 2007. ISBN 978-903636-4-9.

DAVID, Jaroslav. *Srnčov, Brežněves a Rychlonožkova ulice: kapitoly z moderní české toponymie: místní jména, uliční názvy, literární toponyma*. Praha: Academia, 2011. ISBN 978-80-200-1913-4.

DAVID, Jaroslav – MÁCHA, Přemysl. *Názvy míst, pamět, identita, kulturní dědictví*. Brno: Host, 2014. 978-80-7491-425-6.

DVOŘÁK, Jiří. *Hospodářský vývoj Zlivi, zejména v 19. a 20. století*, In: CALETKA Jan, *Zliv kdysi a dnes*. Zliv, 2010.

HARVALÍK, Milan. *Synchronní a diachronní aspekty české onymie*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-1253-2.

KOBLASA, Pavel. *Hluboká sto let městem*. České Budějovice: Historicko-vlastivědný spolek, 2007.

KOBLASA, Pavel – KOVÁŘ, Daniel. *Hluboká nad Vltavou v proměnách staletí*. České Budějovice: Historicko-vlastivědný spolek, 2012. ISBN 978-80-905244-6-0.

KOVÁŘ, Daniel. *Českobudějovicko. I. levý břeh Vltavy*. České Budějovice: Bohumír NĚMEC – VEDUTA, 2008. ISBN 978-80-86829-40-1.

KOVÁŘ, Daniel – RANDÁKOVÁ, Ludmila. *Události ve Zlivi od poloviny 19. století dosud*, In: Caletka Jan, *Zliv kdysi a dnes*. Zliv, 2010.

KRÁL, Václav. *Územní vývoj Zlivi*, In: CALETKA Jan, *Zliv kdysi a dnes*. Zliv, 2010.

KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, 2. díl H–Kole*. Praha: Libri, 2000. ISBN 80-85983-14-1.

- KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, 8. díl V–Ž*. Praha: Libri, 2011. ISBN 80-85983-13-3.
- MACHEK, Václav. *Etymologický slovník jazyka českého*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010. ISBN 978-80-7422-048-7.
- MAŘÍK, Jarolím ed. *Paměti města Hluboké*. Hluboká: vlastním nákladem města Hluboká, 1923.
- MATUŠOVÁ, Jana. *Vývoj a standardizace pomístních jmen a urbanonym v českém pohraničí*. In: *Naše řeč*, ročník 72, číslo 4 [online]. 1989. s. 179–187. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6863>.
- OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, Libuše. *Pomístní jména v Čechách. O čem vypovídají jména polí, luk lesů, hor, vod a cest*. Praha: Academia, 1995.
- PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny. Díl I, A–H*. Praha: Československá akademie věd, 1947.
- PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny. Díl II, CH–L*. Praha: Československá akademie věd, 1949.
- PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny. Díl III*. Praha: B.n., 1951.
- PROFOUS, Antonín – SVOBODA, Jan. *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny. Díl IV*. Praha: Československá akademie věd, 1957.
- REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. Praha: Leda, 2015. ISBN 978-80-7335-393-3.
- ŠINDELÁŘOVÁ, Jaromíra. *Klasifikace českých a slovenských urbanonym*. In: DAVID, Jaroslav – ČORNEJOVÁ, Michaela – HARVALÍK, Milan (eds). *Mnohotvárnost a specifičnost onomastiky. IV. Česká onomastická konference, 15. – 17. září 2009, Ostrava, sborník příspěvků*. Ostrava – Praha: FF OU a ÚJČ AV ČR, 2010. ISBN 978-80-7368-779-3.
- ŠMILAUER, Vladimír. *Úvod do toponomastiky (nauky o vlastních jménech zeměpisných)*. Praha: SPN, 1963.
- ŠRÁMEK, Rudolf. *Onomastika*. In: PLESKALOVÁ Jana ... [et al.] *Kapitoly z dějin české jazykovědné bohemistiky*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1523-5.
- ŠRÁMEK, Rudolf. *Urbanonymie a urbonymie*. In: *Onomastický zpravodaj* 31, 1990, s. 65-77.

ŠRÁMEK, Rudolf. *Úvod do obecné onomastiky*. Brno: Masarykova univerzita, 1999.

VACULÍK, David. *K některým aspektům motivace v urbanonymii*. In: Minářová, Eva – Sochorová, Dagmar – Zítková, Jitka. *Vlastní jména v textech a kontextech*. Brno: MU, 2014, s. 102–103. ISBN 987-80-210-6631-1.

VONDRA, Václav. *Zliv. Minulost a přítomnost města a okolí*. Zliv, 1985.

ZÖLZER, Friedo – HAVRÁNKOVÁ, Renata. *Vliv provozu úpravny uranových rud MAPE Mydlovary na zdravotní stav jejich zaměstnanců a obyvatel v okolí*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, s. r. o., 2016. ISBN 978-80-7422-468-3.

Slovníky a encyklopedie on-line:

Akademický slovník současné češtiny [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, 2017–2023 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://slovníkcestiny.cz>

[DAVID, Jaroslav 1. *Honorifikační toponymum*](#). In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. 2017 [cit. 16. 7. 2023] Dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/HONORIFIKAČNÍ_TOPONYMUM.

DAVID, Jaroslav 2. *Politická onomastika*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. 2017 [cit. 16. 7. 2023] Dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/POLITICKÁ_ONOMASTIKA.

DAVID, Jaroslav 3. *Urbanonymum*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. 2017 [cit. 16. 7. 2023] Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/URBANONYMUM>.

[DAVID, Jaroslav 4. *Vlastní jméno posesivní*](#). In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. 2017 [cit. 16. 7. 2023] Dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/VLASTNÍ_JMÉNO_POSESIVNÍ.

Elektronický slovník staré češtiny [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, 2006–2023 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://vokabular.ujc.cas.cz/>.

Internetová jazyková příručka [online]. Jazyková poradna ÚJČ AV ČR, 2008–2023 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/>.

KELLER, Jan. *Patriotismus*. In: NEŠPOR, Zdeněk R., *Sociologická encyklopedie* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR. 2017. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Patriotismus>.

KNAPPOVÁ, Miloslava. *Chrématonymum*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. 2017 [cit. 19. 12. 2022] Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/CHRÉMATONYMUM>.

PLESKALOVÁ, Jana 1. *Abionymum*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. 2017 [cit. 19. 12. 2022] Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/ABIONYMUM>.

PLESKALOVÁ, Jana 2. *Fotonymum*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. 2017 [cit. 19. 12. 2022] Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/FYTONYMUM>.

PLESKALOVÁ, Jana 3. *Modelová klasifikace vlastních jmen místních*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. 2017 [cit. 19. 12. 2022] Dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/MODELOVÁ_KLASIFIKACE_VLASTNÍCH_JMEN_MÍSTNÍCH.

PLESKALOVÁ, Jana 4. *Onomastika*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. 2017 [cit. 19. 12. 2022] Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/ONOMASTIKA>.

PLESKALOVÁ, Jana 5. *Onymický objekt*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. 2017 [cit. 19. 12. 2022] Dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/ONYMICKÝ_OBJEKT.

PLESKALOVÁ, Jana 6. *Toponymum*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. 2017 [cit. 7. 1. 2023] Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/TOPONYMUM>.

PLESKALOVÁ, Jana 7. *Vlastní jména – třídění*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. 2017 [cit. 10. 1. 2023] Dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/VLASTNÍ_JMÉNA – TŘÍDĚNÍ.

Příruční slovník jazyka českého (1935-1957) [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, 2007-2008 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://bara.ujc.cas.cz/psjc/>.

Slovník spisovného jazyka českého [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, 2011 [cit 16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://ssjc.ujc.cas.cz/>.

TABAKOVIČOVÁ, Michaela. *Kosmonymum*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. 2017 [cit. 7. 1. 2023] Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/KOSMONYMUM>.

Online zdroje:

Alšova jihočeská galerie. 2023 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://www.ajg.cz/>.

Bašta Bezdrev. In: *Památkový katalog*. 2015 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://www.pamatkovykatalog.cz/basta-u-rybnika-bezdrev-691170>.

Český statistický úřad. 2023 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://www.czso.cz>.

Hluboká nad Vltavou. 2023 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://www.hluboka.cz/>.

HWF. 2023 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://www.hwfcz.eu/>.

Koně Vondrov – Dvůr Vondrov1895. 2010–2014 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://www.konevondrov.cz/>.

Mapy.cz. 2023 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://mapy.cz>.

Matouš Taliř. In: *Wikipedie*. 2022 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Matouš_Taliř.

Spolek Zliváci. 2022 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: <http://zlivaci.cz/>.

Sv. Roch. In: *PAX VOBIS*. 2023 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://paxvobis.cz/testimonial-view/sv-roch/>.

Vyhláška Ministerstva vnitra o způsobu označování ulic a ostatních veřejných prostranství názvy, o způsobu použití a umístění čísel k označení budov, o náležitostech ohlášení o přečíslování budov a o postupu a oznamování přidělení čísel a dokladech potřebných k přidělení čísel [online]. Vyhláška č. 326/2000 sb. [cit. 16. 7. 2023] Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=326&r=2000>.

Prameny

Městský úřad Hluboká nad Vltavou, Zápis z 19. zasedání městského zastupitelstva, 1993.

Městský úřad Hluboká nad Vltavou, Zápis z 12. zasedání městského zastupitelstva, 1997.

Městský úřad Hluboká nad Vltavou, Zápis ze 16. zasedání městského zastupitelstva, 1997.
Městský úřad Hluboká nad Vltavou, Zápis ze 17. zasedání městského zastupitelstva, 1998.
Městský úřad Hluboká nad Vltavou, Zápis z 22. zasedání městského zastupitelstva, 1998.
Městský úřad Hluboká nad Vltavou, Zápis ze zasedání městského zastupitelstva, 2000.
Městský úřad Hluboká nad Vltavou, Zápis ze 6. zasedání městského zastupitelstva, 2003.
Městský úřad Hluboká nad Vltavou, Zápis z 22. zasedání městského zastupitelstva, 2005.
Městský úřad Hluboká nad Vltavou, Zápis z 26. zasedání městského zastupitelstva, 2006.
Městský úřad Hluboká nad Vltavou, Zápis z 27. zasedání městského zastupitelstva, 2006.
Městský úřad Hluboká nad Vltavou, Zápis ze 7. zasedání městského zastupitelstva, 2007.
Městský úřad Zliv, Mapa s datací zástavby, nedatováno.
Městský úřad Zliv, Usnesení VI. městského zastupitelstva, 1992.
SOka České Budějovice, Městský národní výbor Hluboká nad Vltavou, inv. č. 122, sign. VI/1.
SOka České Budějovice, Městský národní výbor Hluboká nad Vltavou, inv. č. 1, kniha 1.
SOka České Budějovice, Městský národní výbor Hluboká nad Vltavou, inv. č. 47, kniha 47.
SOka České Budějovice, Městský národní výbor Zliv, inv. č. 1, kniha č. 1.
SOka České Budějovice, Městský národní výbor Zliv, inv. č. 4, kniha č. 4.
SOka České Budějovice, Městský národní výbor Zliv, inv. č. 86, sign. I/1a.
SOka České Budějovice, Městský národní výbor Zliv, inv. č. 88, sign. I/2a.
SOka České Budějovice, Sbíрка map a plánů, desky 204 (2245).
SOka České Budějovice, Sbíрка map a plánů, desky 239 (1334).

Digitalizované prameny

Čtvrtá kronika města Hluboké nad Vltavou, 1984–1989 [online] [16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/90176/1>.

Kronika města Hluboké n. Vltavou, 1966–1976 [online] [16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/249/1>.

Kronika města Hluboké n. Vltavou, 1977–1983 [online] [16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/250/1>.

Kronika města Zliv, 1982–1991 [online] [16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/133341/1>.

Městský úřad Hluboká nad Vltavou. Zápis ze 3. zasedání městského zastupitelstva [online], 2011 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: http://obcan.hluboka.cz/node/images/zapisy/2011/zm/zm_11_02_14.pdf.

Městský úřad Hluboká nad Vltavou. Zápis ze 13. zasedání městského zastupitelstva [online], 2012 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: http://obcan.hluboka.cz/node/images/zapisy/2012/zm/zm_12_06_18.pdf.

Městský úřad Hluboká nad Vltavou. Zápis ze 14. zasedání městského zastupitelstva [online], 2012 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: http://obcan.hluboka.cz/node/images/zapisy/2012/zm/zm_120917.pdf.

Městský úřad Hluboká nad Vltavou. Zápis z 5. zasedání městského zastupitelstva [online], 2015 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: http://obcanhluboka.bit-production.cz/sites/default/files/ZM_z%C3%A1pis%20ze%20dne%2022.6.2015.pdf.

Městský úřad Hluboká nad Vltavou. Zápis ze 19. zasedání městského zastupitelstva [online], 2017 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: http://obcan.hluboka.cz/sites/default/files/z%C3%A1pis_ZM19_30.10.2017.pdf.

Městský úřad Hluboká nad Vltavou. Zápis z 20. zasedání městského zastupitelstva [online], 2022 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: http://obcan.hluboka.cz/sites/default/files/z%C3%A1pis%20ZM20_ze%20dne%2014.2.2022.pdf.

Městský úřad Hluboká nad Vltavou. Zápis z 8. jednání rady města [online], 2011 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: http://obcan.hluboka.cz/node/images/zapisy/2011/rm/rm_11_06_01.pdf.

Městský úřad Zliv, Usnesení IX. městského zastupitelstva [online], 2012 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: https://www.zliv.cz/modules/file_storage/download.php?file=9bbe531a%7C285&inline=1.

Pamětní kniha obce Zlivi, 1922–1954 [online] [16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/133339/1>.

Paměti kniha Zlivi, 1955–1981 [online] [16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/133340/1>.

Paměti města Hluboké, 1922–1966 [online] [16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/248/1>.

Sčítání lidu: Hluboká nad Vltavou, 1900 [online] [16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/630398/1>.

Sčítání lidu: Hluboká nad Vltavou (čp. 1–60), 1910 [online] [16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/630554/1>.

Sčítání lidu: Hluboká nad Vltavou (čp. 61–311), 1910 [online] [16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/630555/1>.

Sčítání lidu: Hluboká nad Vltavou, sčítací obvod I, ulice Masarykova, Školní (2), 1921 [online] [16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/630095/1>.

Sčítání lidu: Hluboká nad Vltavou, sčítací obvod I a III, Zámostí (ulice Třeboňská, Hosinská a Nádražní), dvůr Křesín, cihelny, Podskalí (3), 1921 [online] [16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/630096/1>.

Sčítání lidu: Hluboká nad Vltavou, sčítací obvod II, ulice Horní, Sadová, Zámecká, zámek, Stará obora, Myslivna, Samoty (1), 1921 [online] [16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/630094/1>.

Sčítání lidu: Hluboká nad Vltavou, sčítací obvod III (2. část) – Zámostí (ulice Růžová, Hosinská a Nádražní) (4), 1921 [online] [16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/630097/1>.

Sčítání lidu: Zámostí, 1910 [online] [16. 7. 2023]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/639410/1>.

Bakalářské a diplomové práce

HOLÁ, Marie. *Pomístní jména v katastrech obcí Zliv, Nuzice a Netěchovice*. České Budějovice 1985. Diplomová práce. Jihočeská univerzita, Pedagogická fakulta.

JANEČEK, Vit. *Uliční názvosloví v městě Kaplice*. České Budějovice 2013. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita, Filozofická fakulta, Ústav bohemistiky.

KLÍMA, Jan. *Názvy ulic v městě Protivín*. České Budějovice 2014. Diplomová práce. Jihočeská univerzita, Filozofická fakulta, Ústav bohemistiky.

KODLOVÁ, Lucie. *Specifická mluva v obci Zliv ve třech generacích*. České Budějovice 2021. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita, Filozofická fakulta, Ústav bohemistiky.

KUNEŠ, Václav. *Názvy ulic ve Volyni*. České Budějovice 2013. Diplomová práce. Jihočeská univerzita, Filozofická fakulta, Ústav bohemistiky.

MAYER, Matěj. *Analýza běžné mluvy v obci Zliv*. České Budějovice 2017. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita, Filozofická fakulta, Ústav bohemistiky.

PLEYELOVÁ, Anna. *Analýza uličního názvosloví v menších městech na Jindřichohradecku*. České Budějovice 2022. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita, Filozofická fakulta, Ústav bohemistiky.

STEHLÍKOVÁ, Veronika. *Uliční názvosloví v městě Písek*. České Budějovice 2013. Diplomová práce. Jihočeská univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra českého jazyka a literatury.

TŮMA, Michal. *Židé v Hluboké nad Vltavou a jejich stavebně-historické památky*. České Budějovice 2012. Diplomová práce. Jihočeská univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy.

ŽEŽULOVÁ, Magdalena. *Uliční názvosloví města Sušice*. České Budějovice 2020. Diplomová práce. Jihočeská univerzita, Filozofická fakulta, Ústav bohemistiky.

Regionální periodika

KUČEROVÁ, Iva. *Ta naše Jáchymovská*. In: *Zlivan – jaro, léto 2022*. s. 12

REDAKCE. *Slavnostní proslov profesora Pavla DUNGLA v den přejmenování náměstí v Hluboké nad Vltavou*. In: *Hlubocký zpravodaj* [online], č. 12. 2009 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z: <http://obcan.hluboka.cz/node/images/zpravodaj/2009-12-hlubocky-zpravodaj.pdf>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Mapa Zlivi z 19. století

Příloha č. 2: Mapa Zlivi z roku 2003

Příloha č. 3: Současná mapa Zlivi

Příloha č. 4: Mapa Podhradu (Hluboké nad Vltavou) z 19. století

Příloha č. 5: Mapa Hluboké nad Vltavou z roku 2003

Příloha č. 6: Mapa Hluboké nad Vltavou z roku 2015

Příloha č. 7: Současná mapa Hluboké nad Vltavou

Příloha č. 8: Mapa Zlivi s datací zástavby

Příloha č. 9: Slavnostní proslov profesora Pavla DUNGLA v den přejmenování náměstí v Hluboké nad Vltavou

Přílohy

Příloha č. 1: Mapa Zlivi z 19. století (zdroj: mapy.cz)

Příloha č. 2: Mapa Zlivi z roku 2003 (zdroj: mapy.cz)

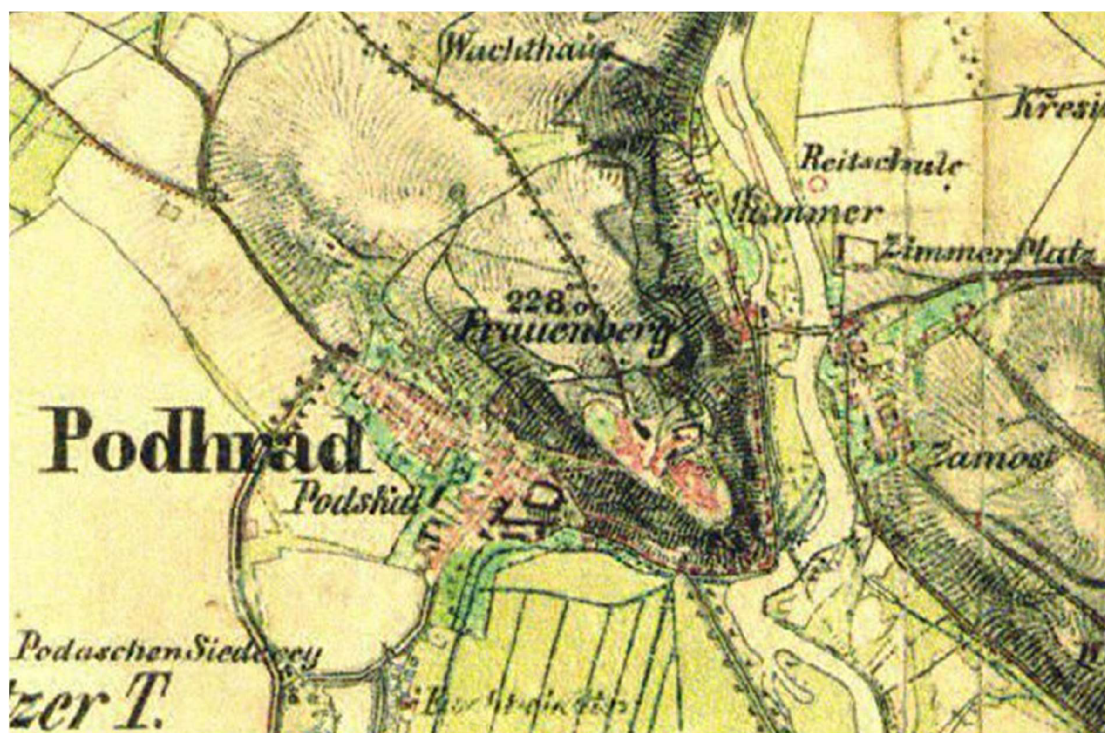

Příloha č. 3: Současná mapa Zlivi (zdroj: mapy.cz)

Příloha č. 4: Mapa Podhradu (Hluboké nad Vltavou) z 19. století (zdroj: mapy.cz)

Příloha č. 5: Mapa Hluboké nad Vltavou z roku 2003 (zdroj: mapy.cz)

Příloha č. 6: Mapa Hluboké nad Vltavou z roku 2015 (zdroj: mapy.cz)

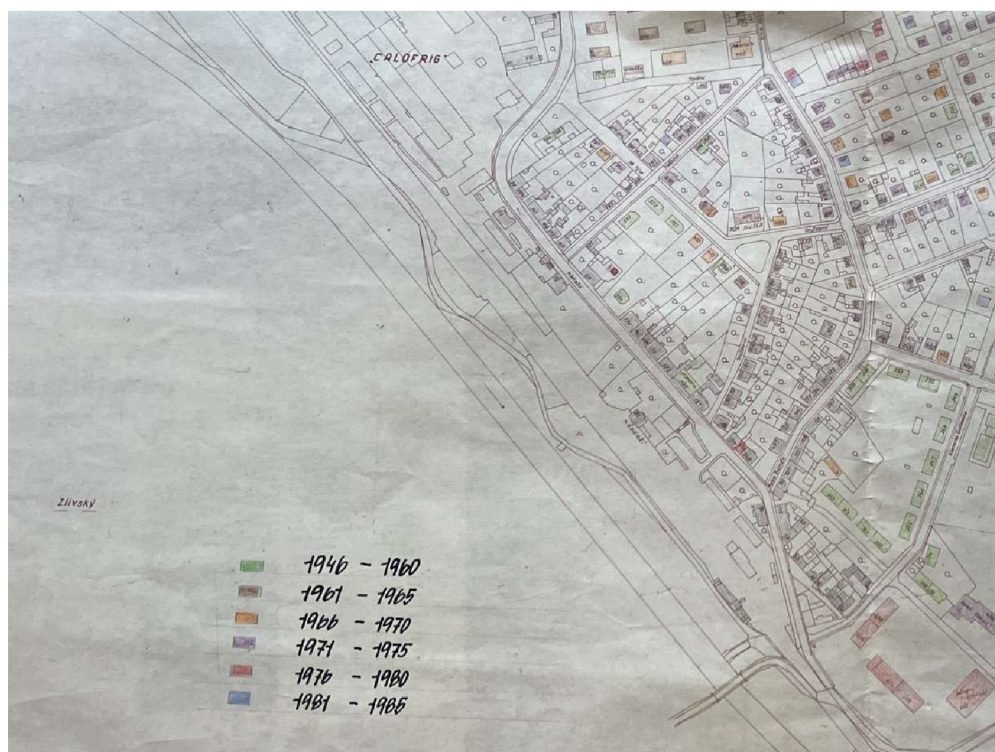
Příloha č. 7: Současná mapa Hluboké nad Vltavou (zdroj: mapy.cz)

Příloha č. 8a: Mapa Zlivi s datací zástavby, 1. část (zdroj: Městský úřad Zlív)

Příloha č.8b: Mapa Zlivi s datací zástavby, 2. část (zdroj: Městský úřad Zlív)

Příloha č. 8c: Mapa Zlivi s datací zástavby, 3. část (zdroj: Městský úřad Zlív)

Příloha č. 8d: Mapa Zlivi s datací zástavby, 4. část (zdroj: Městský úřad Zlív)

Příloha č. 9: Slavnostní proslov profesora Pavla DUNGLA v den přejmenování náměstí v Hluboké nad Vltavou (zdroj: *Hlubocký zpravodaj*, č. 12., 2009)

Slavnostní proslov profesora Pavla DUNGLA v den přejmenování náměstí v Hluboké nad Vltavou

Vážený a milý příteli, Karle Hájku!

Když jsem dnes přijížděl k Hluboké, myslil jsem si na chvíli, že papež si spletl cíl své návštěvy a přijel vysvětit nové lázně. Tolik poutníků ucpalo silnice I. a II. třídy, davy se valily i po polních cestách a lesních cestách. Pak jsem si uvědomil, že se dnes slaví šedesátiny významného muže, který se přes svůj poměrně mladý věk již zapsal do hlubocké historie. Jistě se mnou budete souhlasit, že se jedná o muže nevelké postavy, lužného vzhledu, kterého často již zdaleka poznáte podle zvuku jeho mohutného motocyklu, někdy se dokonce zdá, že motorka jede sama. Pro své vlídné chování a smířlivou povahu nemá nepřátel a téměř každý, kdo ho zná, o něm může ztratit příznivé slovo. Je někdy až okouzlující slyšet jeho vybranou konverzaci s Vencou Králem nebo jeho vlídné hovory k podřízeným.

Karel Hájek je lokální patriot v dobrém slova smyslu. Na kraj mezi Hlubokou a Týnem nedá dopustit a vřelý má vztah k patronovi české země, svatému Václavovi – z vděčnosti k tomuto svěťci se dokonce 28. září na jeho svátek narodil. Vyloučen není ani příbuzenský vztah s Václavem Hájkem z Libočan, slavným autorem *Kroniky české*, která zahrnuje české dějiny od příchodu Čechů na Říp v roce 644 až po korunovaci Ferdinanda I. v roce 1526. Tato kronika se stala na dlouhá staletí nejoblíbenější českou knihou, i když někteří rýpalové poukazovali na chatrnou historickou konstrukci. Možná, že budete překvapeni jeho tajnou vášní, neznámou většině i nejbližších přátel a rodinných příslušníků, kterou dovedně kamufloval myslivostí, a již také odůvodňoval dlouhé vycházky do místních lesů. Svědčí o tom i kryptogram v pozvánce na jeho šedesátiny – putující muž na zřetelném snímku zezadu v lesním zátiší nese na zádech v batohu nikoliv ulovenou zvěřinu, ale skládací archeologické náčiní. Ano, Karel Hájek je totiž vášnivý tajný archeolog, který se snaží dokázat, že místem prvního osídlení Čechy je oblast mezi Týnem a Temelínem a že zde možno připustit i spekulace, že jediné stavba době střežené atomové elektrárny mohla zabránit jeho soukromé archeologické práci v této lokalitě. Tim ovšem zůstala v platnosti, jak již jsem naznačil, chatrná verze jeho slavného předka Václava Hájka, faráře v nedalekém Rožmitále a z Řípu se dokonce stal oblíbený cíl sociálních demokratů.

No, nakonec ještě není všem dnům konec a třeba plánovaná dostavba Temelína některé důkazy ještě podloží. Karel se nespokojil s nejasným formulovaným původem Čechů a svezpě odmítá oficiální verzi o středoasijském exodu či dokonce verzi indickou, která by mohla být platná pouze pro část českého etnika. Na základě literárních údajů se rozjel do Dawsonu v Kanadě, tuto cestu skryl za lov na medvědy.

V nevlídné tundře zkoumal vzorky hornin z místních již zasypaných zlatých dolů a zjistil nápadnou podobu s rulou, svory a fýlity v temelínské brázdě. Povšiml si rovněž nápadných podobností v charakterech místních Eskymáků a Indiánů s typickými českými vlastnostmi, jakými jsou střídmost, posvátnost cizího

majetku, věrnost a lehký sklon k polygamii. Se závěry své převratné teorie o migraci Eskymáků a Indiánů přes tehdy zamrzlou Behringovu úžinu až do vltavské kotliny zatím veřejně nevystoupil, ale první publikaci můžeme očekávat v dohledné době.

Co přát k životnímu jubileu muži, který má dar být oblíbeným společníkem a který je obklopen přáteli, kteří ho mají upřímně rádi. Téměř vše již má, a to, co nejvíc potřebuje, je veřejné uznání jeho zásluh. Nechce se mu čekat až na posmrtnou glorifikaci. Vyšli jsme jeho skryté touze vstříc a po dohodě s místními autoritami jsme se rozhodli pojmenovat po něm nějakou menší ulici na Hluboké. Jeden z významných radních řekl: »Takovému velikánovi ulice nepostačí. Pojmenujme po něm hlavní hlubocké náměstí před klinikou tradiční čínské medicíny.« Mám tu čest požádat pana místostarostu, aby tabuli S NÁZVEM SLAVNOSTNĚ ODHALIL. Děkuji.

P.S. Vážení občané, doufám, že jste správně pochopili recesi tohoto příspěvku...

P.S. Ale stejně: tabule se správným názvem náměstí je umístěna pod tabulí se současným názvem náměstí. Prosvítá pouze za úplňku těsně po půlnoci! (–Redakce–)